THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 368—3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

WEDNESDAY, AUGUST 9, 1967

LATVIJA

AMERIKĀ

63. N-RS. TREŠDIENA, 1967. GADA 9. AUGUSTS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu apŗūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368—3239 (redakcijai), 921—7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531—4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A.
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

Nodibināta Eiropas brīvības padome

Minchenē, Bavārijas galvaspilsētā, no 30. jūnija līdz 2. jūlijam notika Eiropas brīvo un apspiesto tautu pārstāvju sanāksme, kuŗā lemts par Eiropas brīvības padomes nodibināšanu kā koordinātoru visām pretkomūnisma cīņas organizācijām.

Eiropas brīvības padomes valdē ievēlēja priekšsēdi Oli Bjernu Kraftu, agrāko Dānijas ārlietu ministru, kuŗš bijis arī Eiropas padomes un dāņu parlamenta loceklis, bet valdē — Jaroslavu Stecko, Ivanu Lombardo, Teodoru Oberlenderu un Džonu Grēmu. Brīvības padomes locekļi pārstāv dažādas tautības: J. Stecko ir arī latviešiem pazīstamais. Antiboļševistisko nāciju bloka priekšsēdis; J. Lombardo, bij. Italijas tirdzniecības ministrs un kādreizējais italiešu sociālistu partijas ģenerālsekretārs, pašreiz ieņem arī NATO vicepriekšsēža posteni, bet T. Oberlenders ir vācu kristīgo demokratu partijas loceklis, kuŗš agrāk, būdams arī Rietumvācijas federālās valdības loceklis, īpaši gādāja par bēgļu problēmu risinājumu. Dž. Grēms ir britu strādnieku partijas loceklis un „Anglo - Ukrainian News" redaktors.

Sanāksmē par informācijas komitejas priekšsēdi ievēlēja plaši pazīstamo franču žurnālisti, kas daudzos ceļojumos informējusi klausītājus par komūnisma īstenību, Suzani Labēnu. S. Labēnu, kuŗai piespriesta Brīvības medaļa, uzskata par eksperti Austrumeiropas tautu jautājumos. Vēl informācijas komitejā darbosies markīzs de Valdeiglesiass no Madrides un slovāku tautas pārstāvis prof. Ferdinands Durcanskis.

Eiropas brīvības padomes mērķis ir koordinēt un intensificēt pretkomūnisma aktīvitāti Eiropā un atbalstīt padomju imperijas apspiesto tautu centienus. —ns

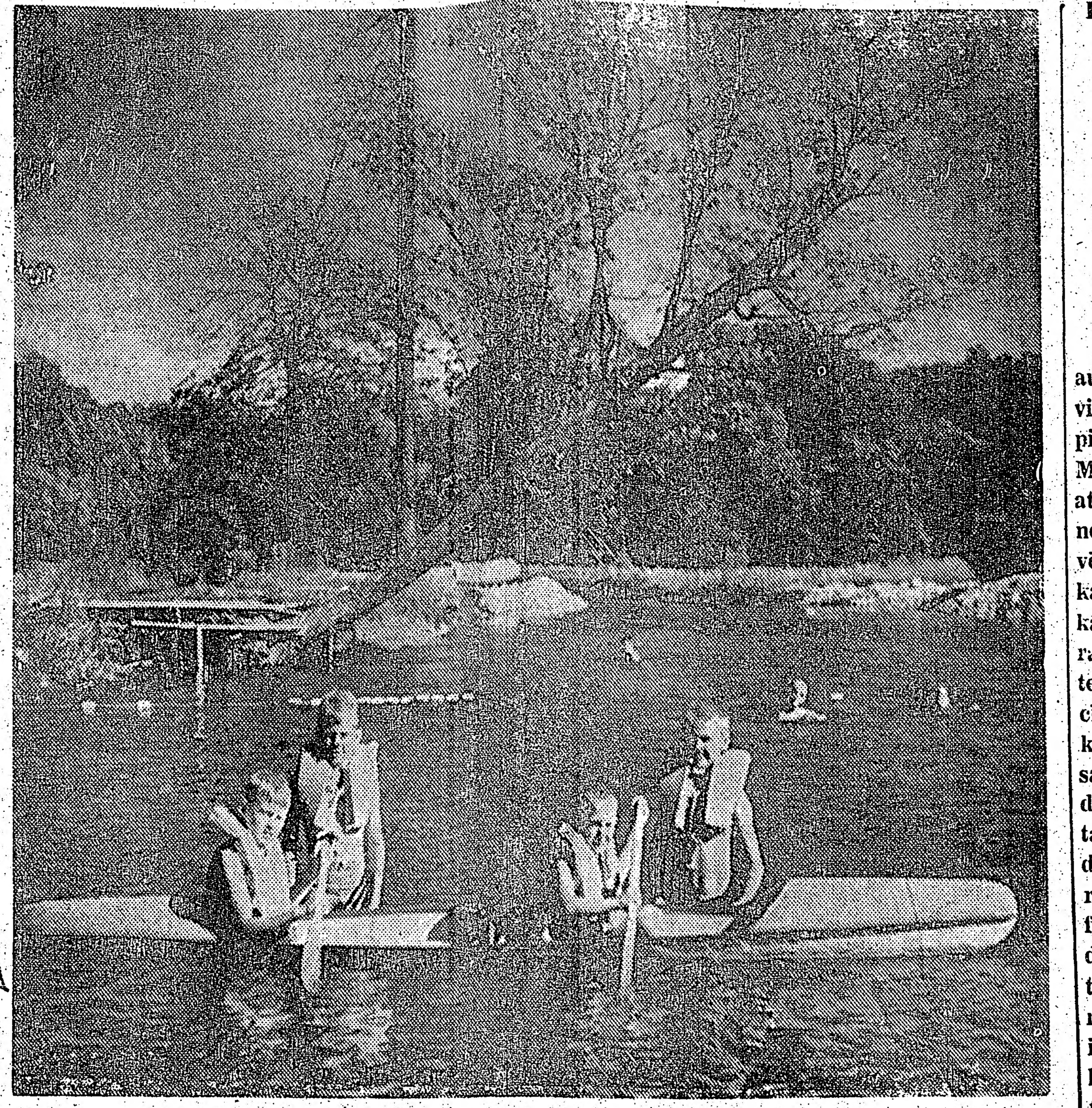

NOMETNĒ MUMS LABI KLĀJAS...

Latviešu bērnu vasaras nometnēs katru dienu skan priecīgas klaigas — gan dažādās nodarbībās, gan peldoties, gan arī pabraukājoties ar kanū laiviņām. Uzņēmumā no kreisās: Pēteris Kusmanis, Arnolds Stīrājs, Roberts Vāgners un Aivars Koškins. Liekas, nav jānorāda, kuŗas nometnes upē šie zēni izklaidējas, jo puskritušais koks krastmalā norāda, ka tā var būt tikai Sidrabene, Toronto Sv. Andreja draudzes lauku īpašums. Foto: J. Liģers

Prof. Dr. Kārlis Dzelzītis

Baltijas valstis un apvienotā Eiropa

II

Nevaru, diemžēl, piekrist arī autora domām, ka Eiropas apvienībā jau tūlīt pašā sākumā pieaicināma arī krievu tauta. Modernā antropoloģijas zinātne atmet bankrotējušā marksisma nezinātnisko tezi, it kā visi cilvēki un visas tautas atšķirtos tikai ekonomisko apstākļu ziņā, ka „ražošanas līdzekļi" un „šķiras piederība" galvenokārt noteiktu cilvēka domāšanu un rīcību. Tāpat kā atsevišķiem cilvēkiem, tā arī tautām piemīt pavisam dažādi un atšķirīgi raksturi, dažāda izturēšanās pret citām tautām, dažādas vēsturiskas tradicijas. Pavisam citādi un atšķirīgi tautas raksturi ir vāciešiem, frančiem, angļiem, ķīniešiem, žīdiem, čigāniem u. c. Krievu tauta visos laikos un visos režīmos raksturojusies ar neapvaldāmu imperiālismu un citu tautu pakļaušanas, apspiešanas un izmantošanas kāri, ar tipisku nežēlību arī pret saviem tautas brāļiem. Par to tuvāk var palasīties Ilmāra Strauta ļoti pamatotajā rakstā „Vai nežēlība ir tipiska krievu īpašība?" šī laikraksta šāgada 30. un 31. numurā. No mazas valstiņas „Moskovskoje knežestvo" lielkrievi ar ieroču varu pakļāva dažas citas tautas un nodibināja tautu cietumu, kas pastāvēja caru laikos un turpinās Pad. savienībā.

Esmu visu mūžu bijis demokrats, mani neviens nevarēs uzskatīt par reakcionāru vai „rasistu", bet es nekad nesapratīšu krievu demokratu un sociālistu Kerenski, kas latviešu delegācijai, kuŗa prasīja plašāku latviešu autonomiju demokratiskā Krievijā, kādu toreizējā Kerenska krievu valdība projektēja vēl pēc jau notikušās 1917. gada februāŗa revolūcijas, atbildēja ar vārdiem: „Tad jau samojedjiem arī jādod autonomija!" Tāpat domāja otrs lielkrievu demokrats — kadetu partijas vadītājs Miļukovs.

Krieviem, manuprāt, vēl ilgi, varbūt pat gadsimtus būs „jāvārās pašiem savā sulā", kamēr kļūs par īsti demokratisku nāciju, kas vairs necenšas pēc virskundzības pār citām tautām. Tikai tad tos varētu uzņemt kā līdzvērtīgus Eiropas savienotajās valstīs, kuŗas pamatotos uz demokratijas, tautu vienlīdzības un sadarbības principiem. Ja 120 miljonu lielkrievu (kas pašreiz apspiež un izmanto 180 miljonu cittautiešu) uzņemtu Eiropas savienotajās valstīs, tie tūlīt censtos panākt krievu hegemoniju.

Lielkrievu valsts visos laikos un visos režīmos bijusi visļaunākā rakstura valsts vēsturē, izņemot vienīgi Čingishana un Atilas imperiju. Tādēļ pavisam nezinātniski būtu domāt, ka šī valsts, kaut ārēji pieņēmusi demokratisku režīmu un būdama apvienotajā Eiropā, tūlīt spētu grozīt krievu tautas raksturu, kuŗu tā vislabākais pazinējs Dostojevskis apzīmējis un savos darbos arī attēlojis kā neaplēšamu. Tādēļ Eiropas savienotās valstis dibināmas nevis ar Krieviju, bet gan pret Krieviju. Viens no lielākajiem visu tautu vēstures uzdevumiem ir ļaundabīgās un milzīgās lielkrievu imperijas iznīcināšana un sadalīšana, reducējot to uz Krievijas Eiropas daļas lielkrievu apdzīvoto teritoriju, t. i. bez Ukrainas, bez Baltkrievijas, bez Kaukaza, bez Sibirijas un, protams, arī bez Baltijas valstīm. Vienīgi par šādas Krievijas uzņemšanu Eiropas savienotajās valstīs varētu būt runa, bet arī tad tikai daudz vēlāk — pēc krievu tautas patiesas demokratizēšanās.

Mūsu lielais dzejnieks Rainis, kuŗu neviens nevarēs dēvēt par reakcionāru vai rasistu, krievu tautu savā lugā „Uguns un nakts" simbolizējis kā melno bruņinieku, arī nākotnē:

Es nāku no tatāriem,
Visas zemes tie min
zirgu pakaviem.
Tā tevi un latvjus es samīšu
Un gaismas pils gaismu dzēsīšu!

Toreizējās cenzūras dēļ Rainis krievus apzīmējis par tatāriem. — Ievērosim šo mūsu lielā dzejnieka brīdinājumu!

Jaunas rūpes Austrālijai

Kā mūsu laikrakstā jau ziņots, britu valdība atteikusies no pēdējām ilūzijām par Lielbritanijas lielvalsts lomu un nozīmi pasaulē, nolemjot atvilkt savus spēkus no Tālajiem austrumiem. Valdība paziņojusi, ka vēlākais 1971. gadā atstās savas kādreizējās varenās imperijas nozīmīgāko bazi Tālajos austrumos — Singapūru.

Šī ziņa nenāca negaidīta, jo Anglija pēdējā laikā cīnās ar iekšējām un ārējām grūtībām, it sevišķi saimnieciskajā laukā, kā rezultātā valdībai vienmēr trūkst līdzekļu „imperijas uzturēšanai", taču Austrālijā un jo sevišķi Malēzijā šis Anglijas valdības paziņojums radījis jūtamu satraukumu ,jo tas nozīmē tik ļoti pierastās britu ietekmes galu Tālajos austrumos, kaut pareizāk būtu runāt par ilūziju galu, jo kopš brīža, kad ASV iesaistījās Vietnamas kaŗā, briti savu lomu Tālajos austrumos praktiski jau zaudējuši, jo galvenais rietumu spēks nosvēries ASV pusē. Austrālijai britu aiziešana no Tālajiem austrumiem nozīmē lielāku aizsardzības nastu, jo tai nāksies ne vien arvien jūtamāk piedalīties Vietnamas kaŗā, bet arī uzņemties pastiprinātu atbildību Malēzijas aizsardzībā. Un tas savukārt, gandrīz droši paredzams, nozīmēs arī lielāku nodokļu slodzi.

Melburnas laikraksta „The Herald" Londonas korspondents raksta, ka Anglija vēl nekad savā jaunajā vēsturē nav piedzīvojusi tādu pazemojumu virkni kā pašreiz. Nemieri Hongkongā, Singapūras pamešana, grautiņi Ādenā, neveiksmes ar franču pretestību Eiropas koptirgus jautājumā, lielvalstu sarunas Izraēlas un arabu konflikta laikā, kuŗās pilnīgi ignorēja Angliju, — viss tas jāieraksta britu zaudējumu kontā.

Kongress grib, prezidents ne

ATSKATS UZ APSPIESTO TAUTU NEDĒĻU ASV. — AKAL PRASA RADĪT ĪPAŠU APSPIESTO TAUTU KOMISIJU

Šāgada Apspiesto tautu nedēļa atkal apliecināja, ka ASV prezidents un reizē ar to valdība pašreiz nevēlas apspiesto tautu un jo sevišķi Baltijas valstu labā nekā vairāk darīt, kā vienīgi palaikam apliecināt simpatijas šo tautu brīvības centieniem un uzsvērt, ka ASV Baltijas valstu iekļaušanu Pad. savienībā neatzīst. Šo prezidenta nostāju apliecināja jau iepriekšējo gadu neizteiksmīgās Apspiesto tautu nedēļas proklamācijas, vēl vairāk šāgada paivsam „sašķidrinātais" deklarācijas teksts. Tas arī labi saprotams, jo ASV valdība pašreiz dara iespējamo un pacieš pat provokācijas, lai panāktu saprašanos ar Pad. savienību. Tādē izteiktāka iestāšanās par Baltijas valsīm būtu ievērojams šķērslis šī kārotā mērķa sasniegšanā.

Ar ko izskaidrojama šāda ASV valdības rīcība, kaut nav šaubu par to, ka arī Baltais nams labi zina, ka Vietnamas kaŗā, Vidējo austrumu krizē, dažādos konfliktos pasaulē un pat amerikāņu nēģeru nemieros iemaisīts Maskavas pirksts? Interesantu un ļoti iespējamu secinājumu dod Rietumvācijas labi informētais un lietpratēju vadītais politiskais žurnāls „Der Spiegel", kas 17. jūlija numurā, apskatot Francijas prezidenta Degolla nediplomātisko izrunāšanos Kanadā, atzīst, ka vecā ģenerāļa izturēšanās nav bijusi tik daudz franču nacionālisma izraisīta, kā loģisks Degolla politikas turpinājums. Cita vidū žurnālā rakstīts: „Kaut Kosigins Degollam Parīzē bija apsolījis, ka netiksies ar Džonsonu, viņi tomēr satikās un apspriedās Glasboro pilsētiņā. Degolla gara acu priekšā tai brīdī iznira Jaltas spoks — jauna pasaules sadalīšana amerikāņu un krievu ietekmes sfairā. Ja Jaltā pie sarunu galda Eiropu vēl pārstāvēja angļi, tad Glasboro sarunās nebija klāt ne angļa, ne francūža. Eiropa apzināti bija no sarunām izslēgta. Par spīti Degolla diplomātiskajiem manevriem, viņam nav izdevies aizkavēt Vašingtonas un Maskavas tuvināšanos, citiem vārdiem — jaunas Jaltas draudus Eiropas kontinentam." Ja vadāmies no šī vācu žurnāla secinājumiem, tad, liekas, nav šaubu, ka Vašingtonas un Maskavas vienošanās gadījumā visa Eiropa nokļūs Pad. savienības ietekmes sfairā, ar ko Baltijas valstu liktenis būtu apzimogots. Tādā gadījumā kļūst saprotama arī prezidenta Džonsona nostājā attieksmē uz apspiestajām tautām.

Citāds noskaņojums valda ASV kongresā, kas ar 1959. gada 17. jūlija rezolūciju uzdeva prezidentam katru gadu proklamēt Apspiesto tautu nedēļu. Atzīmējot šo nedēļu, arī šogad kongresā runāja 5 senātori un 83 tautas vietnieku nama deputāti, noteikti iestājoties par apspiesto tautu tiesībām un apliecinot savu atbalstu centieniem atjaunot brīvību un pašnoteikšanos komūnistu verdzinātajām tautām. Ievadot senātā debates, Ohaijo pavalsts demokratu senātors Franks J. Lauše norādīja, ka jāatceras komūnisma diktatūrai par upuri kritušo tautu liktenis, lai arī brīvā pasaule nesadruptu, kas ļautu komūnismam atsevišķās drupatas vienu pēc otras aprīt, kā tas jau noticis ar tautām, kuŗu liktenis šai nedēļā pieminams. Nebraskas republikāņu senātors Romans L. Hruska cita vidū uzsvēra, ka nekad vēl cilvēces vēsturē nav piedzīvota tautu verdzināšana tik plašos apmēros kā tieši tagad. Līdzīgā garā izteicās arī Ilinojas rep. senātors Čarlzs H. Persijs, Konektiketas demokratu senātors A. Ribikofs un Masačuzetas republikāņu senātors Eduards Bruks.

Tautas vietnieku namā par apm. 100 miljoniem eiropiešu, kas pašreiz smok komūnisma verdzībā, pirmais runāja Pensilvēnijas demokratu deputāts Daniels J. Flads (Flood). Spriežot pēc Kremļa reakcijas, — norādīja runātājs, — Apspiesto tautu nedēļa kļuvusi par spēcīgu nemilitāru aizsarglīdzekli pret tālāku komūnistu agresiju un par lielu spēku brīvības un taisnīga miera panākšanai visā pasaulē. Deputāts Flads atkārtoti uzsvēra nepieciešamību pie tautas vietnieku nama radīt īpašu apspiesto tautu komisiju. Ņujorkas demokratu deputāts T. Dulskis izteica daudzu kollēgu domas un uzsvēra: „Mums par jaunu jādod divkāršs solījums — palikt nelokāmiem pret ikvienu komūnistu mēģinājumu pārņemt pasaulē varu un darīt visu iespējamo, lai beidzot būtu atbrīvotas visas pašreiz vēl apspiestās tautas!" Līdzīgā garā izteicās vēl 28 deputāti, bet tautas vietnieku nama priekšsēdis — Masačuzetas demokrats R. Makkormaks un 20 citu deputātu nosodīja cilvēku pamattiesību neievērošanu komūnistu sagrābtajās zemēs. Maskava pašreiz spiesta paciest savu satelītvalstu daļēju autonomiju, kas mazliet uzlabo apspiesto tautu dzīves apstākļus, tomēr nedod nacionālo un personīgo brīvību, kas tām likumīgi pienākas. Tā apspiestās tautas turpina dzīvot verdzībā —nožēlā par laupīto brīvību, bailēs par tagadni un bažās par nākotni. Kalifornijas republikānis E. Reineks pasvītroja, ka laiks saprast faktu: ja vienai tautai laupa brīvību un pakļauj to verdzībai, tad apdraudēta ir arī citu valstu brīvība. 22 tautas vietnieku nama locekļi pakavējās pie komūnistu revolūcijas, kuŗu Pad. savienība šoruden gatavojas plaši atzīmēt. Runātājs šo faktu saistīja ne vien ar apspiestajām tautām, bet komūnistu agresiju un imperiālismu vispār. Ilinojas (Kuba) ar tikai 51,80 m. tālumu.

(Nobeigums 4. lpp.)

Miris prof. P. Ķikauka

Hamiltonā 6. augustā 80 gadu vecumā miris Latvijas universitātes mācībspēks un mūsu laikraksta ilggadējs līdzstrādnieks profesors Dr. phil. Pēteris Ķikauka. Pēdējā laikā viņš rakstīšanas rosībā bija apsicis, bet agrākajos gados mūsu laikrakstā bieži parādījās profesora raksti, it sevišķi par valodniecības jautājumiem.

Prof. Pēteris Ķikauka dzimis 1886. gada 28. novembrī Krievijā, bet uzaudzis Vīpes pagastā. No 1913.—1817. gadam viņš Tērbatā studēja senklasisko filoloģiju, pēc tam atstāts pie universitātes gatavoties profesūrai. Ievēlēts par Latvijas universitātes docentu grieķu filoloģijā, viņš 1924. gadā devās uz Grieķiju, pēc tam klausījās lekcijas Sorbonnā, bet 1931. gadā ieguva Dr. phil. gradu ar disertācijas darbu „Mètres de la poèsie gecque monodique". Laikā no 1931.—1944. gadam viņš bija Latvijas universitātes grieķu filoloģijas profesors, bet no 1934.—1944. gadam arī universitātes bibliotēkas pārzinis. Pēc trimdas gadiem Vācijā viņš 1948. gadā izceļoja uz Kanadu, kur līdz 1950. gadam bija grieķu valodas lektors Mekmāstera universitātē Hamiltonā.

Savās studijās prof. P. Ķikauka galvenokārt pievērsās grieķu metrikas jautājumiem un dažiem grieķu dzejniekiem, piemēram, Lezbas liriķiem Alkajam un Sapfojai. Viņš sarakstījis grieķu gramatiku, kuŗas 2. izdevums Rīgā iznāca 1934. gadā, un plašāku darbu par lesbiešu dialektu, kas, cik zināms, gan palicis rokrakstā. Daudzi profesora zinātniski un populārzinātniski raksti izkaisīti periodikā.

Aizgājējam veltīts aizlūgums notiek trešdien, 9. augustā, plkst. 7 vakarā Brauna bēŗu namā Hamiltonā, bet pēdējā gaitā viņu izvadīs ceturtdien, 10. augustā, plkst. 2 pēcpusdienā no Hamiltonas latviešu draudzes baznīcas. Rd.

AICINĀJUMS

VISĀM ASV LATVIEŠU ORGANIZĀCIJĀM, DRAUDZĒM UN KATRAM TAUTIETIM

Nākošā gadā paies 50 gadu, kopš 1918. gadā proklamēta Baltijas valstu neatkarība. Amerikas latviešu apvienības gadskārtējais kongress šāgada maijā Klīvlendā lēma, ka būtu jādara viss iespējamais, lai panāktu, ka ASV pasta ministrija 1968. gadā izdotu Baltijas valstu 50 gadu proklamēšanas atceres pastmarku. Šai sakarā ALAs valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš jau nosūtījis ASV pasta ministrijai attiecīgu iesniegumu. Saņemta jau atbilde, ka jautājums būs attiecīgās komitejas (Citizens' Stamp Advisory Committee) darba kārtībā, kā izlems 1968. gadā izdodamās pastmarkas.

Lai panāktu šīs markas izdošanu, ikvienam būtu jāraksta savas pavalsts ASV kongresa locekļiem — senātoriem un vietnieku nama locekļiem, lai atbalsta šo ierosinājumu. Ir zināms, ka vairāki ASV kongresa locekļi ar iesniegtām rezolūcijām ierosina atbalstīt šīs pastmarkas izdošanu. Būtu ļoti svarīgi, ja šādus kontaktus uzņemtu visas latviešu organizācijas. Ir zināms, ka vairākas organizācijas jau uzņēmušās iniciātīvu. Organizācija Americans for Congressional Action to Free the Baltic States iesaistījusies šī jautājuma kārtošanā. Ir tomēr zināms, ka daudziem ASV kongresa locekļiem šis ierosinājums nav pazīstams, tādēļ ar attiecīgām vēstulēm viņi jālūdz atbalstīt markas izdošanu.

Būsim visi aktīvi šai svarīgajā jautājumā un bez kavēšanās rakstīsim vēstules savas pavalsts kongresa locekļiem!

Amerikas latviešu apvienības informācijas birojs

JURIM PŪCEM BRONZAS MEDAĻA

Panamerikas sporta spēlēs Vinipegā Juris Pūce, pārstāvot Kanadas krāsas, lodes grūšanā ierindojās 4. vietā ar 18,48 m rezultātu. Uzvarēja pasaules rekordists Rendija Matsons (ASV) ar 19,83 m, 2. vietā Neils Steinhauers (ASV) ar 19,45 m un 3. vietā Kanadas meistars Dēvs Stīns ar 18,51 m.

Ievērojot, ka lodes grūšana nav viņa speciālitāte, bet tai nododas tikai „tā starp citu", Juris Pūce ar šo panākumu var būt apmierināts, it sevišķi tādēļ, ka viņa sasniegtais rezultāts ir tikai 3 cm vājāks par vispār brīvā dabā iespēto. Ir tomēr savā ziņā ironija, ka 3. vietu un reizē ar to bronzas medaļu Pūcem „atņēma" tieši Dēvs Stīns, kuŗu viņš pēdējā laikā vairākkārt pārspējis, pie tam vēl ar 18,51 m rezultātu, kas ir Pūces personīgais rekords...

Savā speciālitātē — diska mešanā Jurim Pūcem veicās labāk un reizē neveicās nemaz: veicās tādēļ, ka ieguva bronzas medaļu, bet neveicās, jo šoreiz bija liela izdevība tikt pie zelta... Veiksme bija atstājusi visus sacensoņus, un tā ar savām spējām vāju rezultātu uzvarēja Karlsens (ASV) ar 57,50 m rezultātu, 2. vietā Babka (ASV) ar 56,88 m un 3. vietā Pūce (Kanada) ar 56,20 m. Pirmo trīs vietu ieguvēji tomēr veidoja pilnīgi atsevišķu klasi, ko apliecina tas, ka jau 4. vietā ierindojās Kanizaress (Kuba ar tikai 51,80 m tālumu.

VĀRDI UN DARBI

Pienācis laiks, kad vairs nevar cits citam uzticēties — runā vienu, dara citu. Kas uzticas aizrautīgiem runātājiem, tiem bieži jāpiedzīvo vilšanās un bēdīgas sekas; piemēram, allaž runā par mieru, un, lai to panāktu, pat demonstrē un rīko nemierus, bet dara pretējo — kūda tautas vienu pret otru, apgādā tās ar ieročiem un citiem cīņas līdzekļiem, sola atbalstu cietušām tautām un pat deklarē pašnoteikšanās principus, bet meklē sadzīvošanu un sadarbību ar valstīm, kas šo principu neatzīst un izmanto ikvienu brīdi, lai uzkundzētos pār militāri vājākām zemēm.

Visdīvainākais tomēr tas, ka gandrīz visas brīvās un kultūrālās valstis, spriežot pēc to vadītāju runām, meklē iespējas izpatikt un sadarboties ar valsti, kas vienmēr atklāti savu nākotnes mērķi — pakļaut savai varai visas tautas un valstis pasaulē. Tai pašā laikā šīs valsts pārstāvji deklarē, ka viņi stāv un pat cīnās par mieru un koeksistenci. Abas pretējās deklarācijas tiek pastiprinātas darbiem citā virzienā — arabu valstis kūda pret Izraēlu, apgādā tās ar ieročiem un kaŗa materiāliem, kā arī citur, kur vien iespējams, musina valstis, tautas vai to daļas vienu pret otru. Tā tas bija Korejā, tā notiek Vietnamā, pie tam runāts vienmēr tikai par mieru. Brīvās pasaules valstis tomēr atbalsta komūnistu zemes, apgādājot tās ar dažādām precēm, pat tādām, kas var noderēt ieroču ražošanai.

Šo notikumu izpratnē raksturīgs, ka ASV un dažas citas zemes grib celt sadarbības tiltus uz Pad. savienību, kas 30 kuģos sūta ieročus un kaŗa materiālus uz Ziemeļvietnamu. Tātad „draudzīgā" Pad. savienība īstenībā kaŗo ar ASV; arī Ķīna gatavojas radīt otru fronti pilsoniskām valstīm, bet abas tās „neesot" agresori un cīnoties tikai par mieru. Visu tautu valodās šādu rīcību sauc par viltību un meliem, bet mūsdienu politiķi un diplomāti, šķiet, negrib to atzīt, jo „lielos brīvības un miera" cīnītājus nedrīkstot apvainot...

Tāds stāvoklis ir tagadējā pasaulē divu pretējo ideoloģisko strāvojumu attieksmēs. Šķiet, ka tas ietekmē arī atsevišķu tautu un pat trimdinieku attieksmes, kuŗās arī veidojas divi pretēji strāvojumi, kaut runā tikai par vienu mērķi. Šos divus strāvojumus veido dažāda rakstura un atšķirīgu ideoloģiju personas. Ar vienām sadodas rokās entuziasti, fiziskā spēka vai pūļa rīcības atzinēji. Otrs strāvojums ir mierīgāks, lēnāks un viengabalainākš, ideoloģijas apgarots, kuŗa arī pirmajam strāvojumam nav sveša, bet citu mērķu apēnota vai ar citiem spēkiem un līdzekļiem saistīta. Tātad, viena mērķa sasniegšanai darbojas divējas taktikas.

Otram strāvojuma visvairāk pieslienas nosvērtākas personas, kas vidējos vecuma gados un arī vecāki, kaut netrūkst jaunatnes. Tie allaž patur prātā sen pazīstamo patiesību, ka jārīkojas vienotiem un vienas idejas apgarotiem, apzinoties garīgo cīņas līdzekļu nozīmi, bet ne īsā brīža ietekmi, kas var gan pamudināt pretinieku atsist uzbrukumu, bet ne izlīgt ar uzbrucēju. Izņēmuma gadījumos arī otrā strāvojuma piekritēji izmanto demonstrācijas, lai vērstu sabiedrības uzmanību uz kādu notikumu, kas skaŗ viņu interesi. Otrā strāvojuma taktikā ir arī vēlēšanās panākt lielāku vienotību ne tikai garīgā, bet personālā ziņā. Tā kā visvairāk savstarpēji saistītas tās personas, kas atsevišķos centros sapratušās un vienojušās, tad jāaicina tās piedalīties darbos. Šā mērķa sasniegšanai visbiežāk der tautas interešu ievērošana kā materiālajā un garīgajā ziņā, tā īpaši politikas laukā. Vienotība svarīga ne tikai ārējā cīņā, bet arī pretinieka informēšanā un prasību formulēšanā.

Idejiski un taktiski kultūrālā cilvēce nonākusi strupceļā: pretēja rakstura idejas nav saskaņojamas; tikpat pretrunīga taktika šķiŗ cilvēci divos nesamierināmos strāvojumos. Arī mērķi, kas vārdos gan šķiet saskaņojami, darbos izrādās tik dažādi, ka kļūst gandrīz pretēji, piemēram, sadzīvošana neiespējama ar vēlēšanos pakļaut visu pasauli viena idejiska virziena varai, kas neatzīst brīvību un humānu izturēšanos pret cilvēku, kaut mieru vēlas abi idejiskie pretinieki.

Šādām attieksmēm paasinoties, nav iespējams izvairīties no kaŗa.

Pēteris Dreimanis

LATVIJA

63. N-RS. TREŠDIENA, 1967. GADA 9. AUGUSTS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinķelis, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—6583;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3830;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs uzskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LABS LATVIEŠA PIEMĒRS

Pirmo masu deportāciju nakts — 14. jūnija atcere nav tikai baigs pagātnes posms mūsu smeldzīgo atmiņu atsvaidzināšanai, bet verdzinātās tautas uzlikts pienākums zvērisko padomju varas noziegumus atgādināt brīvajai, bet tik bieži truļajai un vienaldzīgajai pasaulei, kas tik labprāt grib brāļoties ar austrumu barbariem, nedomājot par to, ka pati var piedzīvot šādu posta un iznīcības nakti.

Šo pienākumu labi izpratis Anglijas DVF Kārlailes nodaļas valdes priekšsēdis Floriāns Mičulis, kas ar dažādiem informācijas materiāliem bija ieradies vietējā britu laikraksta redakcijā. Apmeklējuma rezultātā 16. jūnijā laikrakstā „Carlise and Cumberland Journal" puslappuses aizņēma līdzstrādnieka Duga Maklelanda publicētā intervija ar lielu virsrakstu „Šie kamberieši vēl cīnās". Rakstam bija vēl 5 apakšvirsraksti un divas pievienotas fotografijas. Viens uzņēmums rādīja astoņgadīgo Noru Pūci, bet otrs — DVF valdes ārējās informācijas daļas Kosigina viesošanās laikā izdoto skrejlapu — karikatūru, kuŗā latviešu tautu melna velk traktoru, kam virsū sēž mašīnpistolēm bruņoti čekisti, sējot Marksa sēklu, bet plakāts vēstī padomju imperiālismu.

Rakstu Dugs Maklelands iesāka ar šīs skrejlapas virsrakstu — „Brīvību krievu kolonijām", kas vairumam britu izklausās kā neticams kaujas sauciens pēc pazaudētas kaujas, bet simtiem latviešu, igauņu un lietuviešu Kamberlendas pilsētās un ciemos prieku sagādāja vēsts, ka pirms dažiem mēnešiem ASV kongress pieņēmis rezolūciju, ar kuŗu mudina valsts prezidentu vērst pasaules uzmanību uz to, ka atjaunojamas pašnoteikšanās tiesības Baltijas valstīm — Latvijai, Igaunijai un Lietuvai.

Tālāk rakstītājs norāda, ka baltiešu vīri un sievas 1944. gadā bēguši no padomju „atbrīvotājiem" ar rūgtām atmiņām no iepriekšējās okupācijas, kas iesēdušās viņos dziļi un neizdzēšami.

Duka Maklelanda sniegtajā intervijā tālāk lasāms:

Tagad viņi ir fabriku strādnieki, mazi veikalnieki, laukstrādnieki, zobārsti, ārsti, mechaniķi. Pirms 20 gadiem viņus aukstā oficiālā valodā kvalificēja par pārvietotām personām. Klusi un uzņēmīgi viņi savu dzīvi uzcēluši no jauna. Šodien viņi ir kamberieši, viņu bērni, kā astoņus gadus vecā Nora Pūce, runā ar stipru vietējo akcentu. Izturēšanās ziņā daudzi no viņiem ir tikpat britiski kā vērša cepetis, bet viņi arvien vēl atceras un arvien vēl cīnās. Šai nedēļā es runāju ar vienu no šiem ievērojamajiem cilvēkiem. Viņa vārds ir F. Mičulis, viņš nāk no Latvijas. Viņš prot runāt par politiku un aizstāv konservatīvismu ar daudz lielāku inteliģenci un pārliecību nekā vairums vietējo dzimušo angļu. Par starptautisko stāvokli viņš teica:

— Cik daudzi no britu tautas atskārtuši, ka Pad. savienība pēdējos 20 gados ieguvusi arvien vairāk territorijas, visu laiku nemitīgi paplašinot savu iespaidu sfairu, kamēr briti devuši neatkarību vienai savai kolonijai pēc otras, zaudējot iespaidu? Krievi ir īstie imperiālisti!

„Es viņam prasīju, kā baltieši turpina cīņu, kuŗa mums attieksmē uz Eiropu beidzās 1945. gadā. Uz to F. Mičulis atbildēja:

— Pašreiz tas var būt tikai ideoloģijas kaŗš ar gara ieročiem, bet mums ir kopīgas organizācijas, kas aptveŗ visu pasauli; mums ir aktīvs ASV atbalsts Apvienotajās nācijās. Krievi sistēmatiski iznīcinājuši mūsu kultūru, bet še mēs to uzturam dzīvu. Pagājušās nedēļas nogalē notika latviešu dziesmu svētki un tautas deju uzvedumi Lesterā. Tur bija pāri par 2000 cilvēku no visas Rietumeiropas, daži pat no Kanadas. Ja mēs uzturam dzīvu savu kultūru, tad mēs cīnāmies.

Jautāju F. Mičulim, kā šie cilvēki paguva izkļūt no savas dzimtenes pie Baltijas jūras, kad krievi nāca atkal iekšā, un saņēmu atbildi:

— Daudzi no viņiem bēga zirgu vilktos ratos. 1945. gada ziema bija barga, daudzi bērni ceļā mira. Viņi nobrauca dažreiz neticamus attālumus, lai tikai nokļūtu tur, kur iedomājās esam britu un amerikāņu armiju. Vairums devās uz pašreizējo Rietumvāciju.

Apjautājos, vai viņš sarakstās ar piederīgajiem Latvijā, uz ko atbilde skanēja, ka nav to darījis jau daudzus gadus, ka labāk ir klusēt. Klusēšanas pārtraukšana varētu nozīmēt piederīgajiem nāvi, jo tā sauktais liberālisms, kas it kā Pad. savienībā sācies pēc Staļina nāves, Latviju nav aizsniedzis. Uz jautājumu, vai kāda vēsts vispār izkļūst no Latvijas, F. Mičulis paskaidroja:

— Jā, viņi raksta: lūdziet un cīnāties par mums!—

Raksta beigās Dugs Maklelands jautā: „Vai šie jaunie kamberieši ir laimīgi?" un pats atbild: „Tik laimīgi, cik tas iespējams, kad vēstures iznīcības soļi izpostījuši viņu dārzu. Atcerieties arī to, ka daudzi no viņiem padomju verdzībā bija laimīgi, ja varēja atlaisties uz utīm pilnajiem maisiem, kamēr citi vilka kapļus un lāptas, gaidot uz vientuļas lodes dzēlienu, nedzirdētu un negaidītu."

Šī apzinīgā latvieša rīcība lai būtu mums visiem labs piemērs, kā atgādināt mūsu tautas ciešanas. Atliek tikai vēlēties, lai šim piemēram netrūktu sekotāju.

J. R.

Ziņu aģentūra FCI raksta Baltijas zelta lietā

Brīvās Centrāleiropas aģentūra FCI, kuŗa sniedz ziņas par komūnistu apspiestajām zemēm — Albāniju, Bulgāriju, Čechoslovakiju, Ķīnu, Kubu, Igauniju, Latviju, Lietuvu, Poliju, Rumāniju, Ungāriju un Tibetu, jūnijā bija publicējusi rakstu Baltijas valstu zelta lietā, norādot uz Baltiešu juristu apvienības iesniegumu britu premjēram Vilsonam un piezīmējot: Baltijas valstu Anglijai uzticēto noguldījumu atsavināšana, tā kā šo valstu iekļaušana Pad. savienībā de jure nav atzinusi ne Anglija, ne ASV, būtu ne tikai morāla nodevība, bet sagādātu arī nelabojamu ļaunumu Anglijai kā noguldījumu zemei. Nekad vēl noguldījumu darījumos un starptautiskās attieksmēs nav piedzīvota tik cietsirdīga rīcība, kā britu izturēšanās pret Batlijas valstu traģēdiju, pametot tās varmācīga okupanta varā un samaksājot britu īpašumu zaudējumus, kuŗus radījusi Pad. savienība, ar to, ka atļauj okupantiem Baltijas valstis noplicināt. Svešā vara ne tikai nolaupījusi baltiešiem visus īpašumus, bet par vienu ceturtdaļu samazinājusi arī Baltijas valstu iedzīvotāju skaitu ar deportācijām un slepkavībām. Tādēļ tālāka šo valstu izmantošana ar plānoto britu - padomju vienošanos nav iedomājama. Tā kā šo nožēlojamo darījumu nevar izdarīt bez britu parlamenta piekrišanas, jācer, ka nodomu vēl varēs aizkavēt. Citādi tas atdalītu Apvienoto karaļvalsti no citām valstīm, kuŗas ar līdzīgu noguldījumu glabāšanu nekad nav nodevušas Baltijas zemju dāvāto uzticību.

Tālāk FCI savā ziņojumā sniedz Baltiešu juristu apvienības pagaŗo iesnieguma tekstu Haroldam Vilsonam, kuŗā, cita vidū, aizrādīts, ka baltiešu noguldījumu piederību īstajiem noguldītājiem nevar apstrīdēt, likvidēt, mainīt vai izšķirt patvarīgi ne britu valdība un parlaments, nedz britu bankas. Citādi tas nozīmētu neattaisnojamu uzticības laušanu, līgumu ignorēšanu. Tā būtu klāt neesošo noguldītāju tiesību atņemšana, jo tiesības uz īpašumu būtu zaudētas apšaubāmā darījumā. Nelegāla Baltijas valstu zelta un vērtspapīru atsavināšana būtu arī starptautisko likumu un Apvienoto nāciju chartas pārkāpšana. „Mēs stingri protestējam pret šo nelikumīgo zelta un vērtspapīru piesavināšanos un ceram, ka britu gods un lepnums tomēr nepieļaus šī nodoma īstenošanu. Tādēļ mēs godprātīgi lūdzam Viņas majestātes valdību turpināt glabāt Baltijas zeltu un vērtspapīrus, kā arī turpināt uzturēt līdzšinējo status quo stāvokli," teikts iesniegumā, kuŗu parakstījis Baltiešu juristu apvienības priekšsēdis Eižens Kerno.

Šo Baltiešu juristu apvienības iesniegumu Vilsonam savā jūlija izdevumā bija publicējis arī „East West Digest."

J. R.

BENITA SILGALE
TĀ VISS SĀKĀS

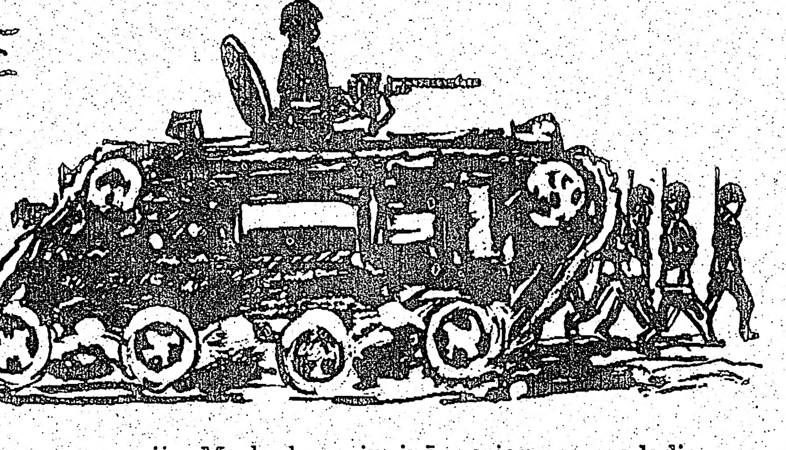

(Nobeigums)

Oficiāli jau nebija aizliegts baznīcā iet un dievkalpojumos piedalīties, taču komūnisti, noliegdami pašu Dievu, reizē noliedza arī baznīcas, lūgšanas un dievkalpojumus. Tādēļ viņi uzskatīja par pierādītu, ka visi tie, kas tic Dievam, lūdz Dievu un iet baznīcā, neiet vienā solī ar komūnismu. Bet komūnistu rīcības vadmotīvs bija: „Kas nav ar mums, tas ir pret mums!"

Tieši šī uzskata dēļ komūnistu zemēs atklāta Dieva atzīšana un lūgšana, tāpat baznīcu un dievkalpojumu apmeklēšana bija bīstama: katrs, kas to darīja, varēja tieši no baznīcas nokļūt pašā čekas fizisko un garīgo mocību ellē.

Bet padomju valdība arvien rūpējās par to, lai ļaudīm nebūtu iespējas baznīcas apmeklēt. Gandrīz vai katru svētdienu rīkoja kaut kādas darba talkas. Ja tieši nebija darbu, kuŗos varētu iesaistīt talciniekus, organizēja kaut kādus gājienus. Ja nevarēja atrast nekāda iemesla gājienam, arvien vēl atlika obligātie mītiņi ar nebeidzamiem runu un lielīšanās plūdiem. Un ja negāja citādi, tad aicināja studēt komūnistu partijas vēstures īso kursu vai izslavināto Staļina konstitūciju.

Baznīcas pavisam slēgt padomju valdība vēl nevēlējās, jo īres nauda tai labi noderēja, kaut vai — bezdievības propagandai un pretreliģiskiem pasākumiem. Tikai tad, ja draudze nespēja samaksāt baznīcai uzlikto īri, komūnisti draudēja, ka pārvērtīs baznīcu par kino, teātri, labības noliktavu vai par kaut ko sliktāku.

17.
PĒC VIENA GADA

Pagāja vasara un rudens. Pienāca un aizgāja ziema. Atsteidzās atkal pavasaris, tuvojās 15. jūnijs, Masļenku asiņainā nozieguma gadadiena.

Sametušies, sagubuši, bikli un nedroši latvieši aptecēja savas ikdienas gaitas — bez prieka un bez labākas nākotnes izredzēm. Nekas neliecināja, ka kaut kas varētu pēkšņi mainīties.

Bet 13. jūnija vēlā pēcpusdienā gaŗāmgājējus pārsteidza neparasta rosība milicijas iecirkņos, vienalga, kur tie atradās — pilsētās vai lauku pagastos. Iecirkņu dibentelpās, kuŗās parastos apmeklētājus nelaida, pulcējās sarkanie policisti — miliči, čekisti, sarkanās gvardes vīri, komūnistu partijas biedri, aktīvisti un dažādi funkcionāri. Viņi tukšoja neskaitāmas vodkas pudeles, piekoda siļķi ar skābu gurķi, bez mitas tina un sulķēja sīvo un smirdīgo krievu machorku un kaut ko pusbalsī noslēpumaini sprieda.

Iecirkņa priekšnieks katram izsniedza kādu sarakstu, kuŗu saņēmēji, rūpīgi izlasījuši, noglabāja kabatās. Saulei rietot, iecirkņu priekšā piebrauca smagās kravas automašīnas. Šoferi palika tajās, it kā kaut ko gaidīdami.

Gaŗāmgājēji brīnījās, kādām neparastām vajadzībām vai uzdevumiem pie iecirkņa pulcējas tik daudz mašīnu. Šoferi uz jautājumiem tikai paskaidroja, ka esot pavēlēts ierasties un viņi ieradušies. Protams, ko gan citu viņi varēja pateikt, ja paši nekā nezināja?

Un tad pēkšņi paklīda valodas:

„Šķūtīs sadzīti . . . krievus izvadīt . . . krievi taisās prom . . ."

Krievi taisās prom!

Līdz pēdējam izterrorizētie ļaudis šo minējumu uztvēra kā priecas vēsti.

„Krievi taisās prom!" draugs pačukstēja draugam, paziņa pameta vairāk ar acīm nekā vārdiem paziņam.

Tomēr skeptiķi, kas šai vienā gadā bija mācījušies nekam vairs neticēt, šaubīgi grozīja galvas:

„Kā tad nu tā uzreiz? Ne no šā, ne no tā?"

Atdzima atkal naīvā pasaciņa par zviedriem, kuŗus latvieši izmisuma nepacietībā bija gaidījuši visu šo baigo gadu. Un maldīgajās iedomās, ka zviedri beidzot tomēr tuvojas vai, varbūt, ir jau tikpat kā klāt, latvieši šai vakarā devās pie miera gandrīz ar pacilātu un vieglu sirdi: kad rītā atkal pamodīsies, krievu vairs nebūs . . .

Tomēr pusnaktī viss spēji pārvērtās. Milicijas iecirkņos pēkšņi sākās dzīvība un kustība, bez pārstājas zvanīja telefoni, klaudzēja durvis, rībēja grīdas, visi kaut kurp gāja vai pat skrēja.

Varasvīri atstāja aizsāktās vodkas pudeles neizdzertas un gurķus neapēstus, steigā aptaustot tikai kabatas, kuŗās atradās noslēpumainie saraksti. Pa galvu pa kaklu viņi metās laukā pa durvīm, uzrāva no snaudas samiegojušos šoferus un ierausās sēdeklī tiem līdzās. Vienā acumirklī motori bija iedarbināti, un mašīnas bez mazākās kavēšanās izklīda katra uz to pusi, kur sarkanās varas funkcionārs līdzās šoferim norādīja.

Ne bēgšanai, bet jaunam, kopš Čingishana laikiem nedzirdētam noziegumam bija sagatavojušies asiņainie laupītāji!

Pēc iecirknī saņemtajiem sarakstiem, tie mežonīgi iebruka šķietamo komūnisma pretinieku dzīvokļos, izrāva pārbiedētus cilvēkus no gultām un pavēlēja tiem steigā saposties gaŗam ceļam, paši tikmēr izvandīja dzīvokli, it kā kaut kādus noziedzības pierādījumus meklēdami, bet sabāza kabatās visu, ko vien vērtīgāku uzgāja. Katra apcietināšana ilga desmit vai piecpadsmit minūšu, retāk pusstundu, kuŗā kratītājiem bija lielākas izredzes pašiem labi iedzīvoties. Parasti čekists ar pulksteni rokā tomēr steidzināja:

„Ātrāk, ātrāk!"

Smagajā kravas mašīnā pie nama durvīm, cits pie cita turēdamies, jau atradās tādi paši nelaimīgie, kas bija iekļuvuši deportējamo sarakstos un nu jau atradās ceļā uz dzelzceļa staciju. Viņiem pievienojās tie, kuŗus čekisti tikko bija izrāvuši no miega un mājas.

Dzelzceļa stacijā čekisti ar dūrēm un kāju spērieniem sadzina apcietinātos cilvēkus kā lopus stāvgrūdām pieblīvētos, aizrestotos un netīros preču vagonos, kuŗu grīdā bija izcirsti mazi caurumi dabisko prasību nokārtošanai.

Šai naktī komūnisti — bez jebkādas izmeklēšanas un tiesas sprieduma — aizsūtīja vergu darbos uz Staļina iekārtotajām posta nometnēm no visām pilsētām, ciemiem un lauku sētām tūkstošiem latviešu vīru un sievu — grūtnieces un zīdaiņus, jaunus un vecus, slimus un vārgus, kroplus un tizlus, no ģimenēm atšķirtus tēvus un no vecākiem atrautus bērnus.

Bet nākošajā rītā, kad motoru rūkoņa apklusa un iestājās baigs klusums, kāda padomju varai pakalpīga balss skaļruņos lika atkal ieskanēties Staļina galma dzejnieka slavas odai par sarkano paradīzi, kuŗā cilvēks var justies tik brīvs kā nekur citur.

svmr.

Kalendāri rādīja 1941. gada 14. jūniju . . .

18.
GALA VĀRDS

Tāds īsumā ir stāsts par to, kā krievu komūnisti sagrāva mazo, bet plaukstošo Latvijas suverēno republiku, iznīcināja latviešu tautas augošo labklājību, atņēma tai brīvību un beigās pakļāva noziedzīgam, nežēlīgam un asiņainam genocīdam.

Iepriekšējās nodaļās nav nekā izdomāta. Viss rakstītais ir vienīgi komūnistu jūgā piedzīvoto raksturīgāko notikumu īss tēlojums.

Ievērojot faktu, ka latviešu tauta šī viena baigā gada laikā zaudēja ap 33.000 visu profesiju un visu vecumu cilvēkus, — sākot ar zīdaiņiem un beidzot ar sirmu mūžu nodzīvojušiem tēviem un mātēm, kuŗus deportēja, nomocīja čekas pagrabos, noslepkavoja nāves garāžā pie melnās sienas, vai arī tie vienkārši pazuda bez vēsts, — lasītājiem kļūs jo uzskatāmāks un skaidrāks tas posts, kuŗu komūnistu uzkundzēšanās nodara ikvienai tautai — mazai vai lielai, tuvai vai tālai.

Oļģerts Liepiņš

Bija gaidīts daudz vairāk

JĀNIS PORIETIS „PREZIDENTS ATBILD", ŽURNĀLISTA ATMIŅAS UN PIEZĪMES, IZDEVIS TILTA APGĀDS, 1966. GADĀ

Liekas, ka pašreiz tieši memuāru literātūra ir tā, kas visvairāk saista lasītāju interesi, tādēļ visi ar nepacietību gaidīja grāmatas iznākšanu, kad kļuva zināms, ka mūsu preses seniors Jānis Porietis kārto publicēšanai savas atmiņas un piezīmes. Kad grāmata iznāca, jutos pēc izlasīšanas ļoti vīlies. Darbs ir saraustīts un nesaliedēts, dažas nodaļas pavisam konspektīvas, tikai nedaudzi teikumi, citas nekā nepasaka. Par dažiem nozīmīgiem sīkumiem stāstīts plaši, nozīmīgiem notikumiem, kas visus interesētu, paiets garām, skaņot tos tikai īsumā. Ir arī daudz paviršību un kļūdu. Nav šaubu, ka Jānim Porietim, kuram tik bagātīga pieredze žurnālistikas darbā un reizē ar to labs ieskats aizkulisēs Latvijas neatkarības laika dzīvē, ir ļoti daudz sakāmā, bet tas palicis nepateikts. Reizē ar to šī grāmata ir tikai niecīgs pienesums mūsu memuāru literātūrai, jo bija gaidīts daudz vairāk.

Cieņā pret preses senioru roka tomēr necēlās recenzijas rakstīšanai par šo grāmatu, jutos pārāk jauns, lai kritizētu vecāku un piedzīvojušāku kollēgu. Liekas, līdzīgi jutās arī citi kollēgas, jo pavisam maz lasīti vai dzirdēti novērtējumi par šo grāmatu. No presē lasītajām recenzijām, šķiet, vislietpratīgāko un objektīvāko devis ne mazāk piedzīvojušais redaktors Oļģerts Liepiņš, tādēļ pārņemam viņa J. Poruka grāmatas novērtējumu no „Londonas Avīzes" 4. augusta numura. LA atb. redaktors

Pazīstamais Latvijas laika žurnālists Jānis Porietis publicējis grāmatu, kurā pakavējas gan pie sabiedriskiem tēliem un notikumiem, gan pie savas privātās dzīves. Un tā cita starpā uzzinām, ka viņš ir dzejnieka Fallija brālēns, šī savdabīgā autora, kas 1901. gadā radīja zināmu sensāciju ar savu plašo dziedājumu „Ziedoņa sapnis", kas ir satira par tā laika latviešu darbiniekiem. Dzejas „āderes" gan Porietim nav, taču nemierīgais, trauksmīgais gars piemīt, tas viņu iesviedis redakciju darbā, kur pirmais pamudinātājs un ilggadējs labvēlis bijis dzejnieks un redaktors Jānis Kārkliņš. Ar savu solido izskatu un bieži vilktām svītru biksēm Porietis teicami pārstāvēja plašo laikrakstu „Jaunākās Ziņas" gan oficiālās notikšanās, gan dažādu organizāciju un iestāžu jubilejās, jo toreiz visur bija parasts lūgt un pacienāt preses pārstāvjus. „Jaunāko Ziņu" žurnālisma technikas skola bija teicama, un Porieša kā vecākā reportiera paplašie apraksti lasījās gludi un saistīgi.

Tieši tādēļ jānožēlo, ka tagadējā preses seniora atmiņu grāmata nav pienācīgi „apkopta": tā ir fragmentāra, svarīgajam un interesantajam nav piešķirta plašāka vieta, kā taču avīzes vienmēr dara. Vairākās lappusēs pazīb nevērība, neuzmanība, nesaskaņas, kas, jādomā, būtu novērstas, ja autors lasītu kaut sava darba korrektūru. Piemēram, divās lappusēs no vietas (168. un 169.) Porietis stāsta to pašu anekdotu, ka Latvijā reiz par satiksmes ministru bijis drēbnieks, kas, blakus minot, laikam nav tiesa; reiz par satiksmes ministru gan bija sieviešu ārsts, citureiz students, bet ne drēbnieks.

Par ģenerāļa Baloža vēstuli K. Ulmanim, kas grāmatas svarīgākais dokuments, Porietis saka, ka tā rakstīta „1939. vai 1940. gada pavasarī" (209. lp.), bet pašā vēstulē minēts 1940. gada 3. aprīļa datums. Norakstu, pateicoties labiem sakariem, Porietis, laikam, dabūja no paša ģenerāļa Baloža. Vēstulē Balodis liedzas atstāt posteni, kad prezidents viņu mudina „saudzēt savu veselību". Šī vēstule, kā zināms, nekā nelīdzēja, rīkojumu par kaŗa ministru maiņu publicēja bez Baloža piekrišanas, piedevām gaitenī pie ģenerāļa Baloža dzīvokļa durvīm norīkoja sargkareivi (pulkveža Plensnera atmiņas).

Jādomā, lai izprastu, ko īsti nozīmē grāmatas virsraksts. Šķiet, tas attiecas uz divu prezidentu sazināšanos — Kārļa Ulmaņa un Alberta Kvieša, kuŗā ģenerālis Balodis, kas to savukārt stāstījis Porietim, bijis par starpnieku. Pirms, nododot valsts prezidenta posteni K. Ulmanim, Alberts Kviesis interesējies par trim jautājumiem: 1) vai būs satversme; 2) vai ģenerālis Balodis paliks amatā; 3) vai Munters nāks par ministru. Uz pirmajiem diviem jautājumiem K. Ulmanis licis atbildēt pozitīvi, no trešā izvairījies, sacīdams, ka Munters jau pats negribēšot pieņemt ārlietu ministra vietu. Ka Alberts Kviesis bijis tik noteikti pret V. Muntera personu, kā valsts galva saistīdams to ar savu svarīgāko izšķiršanos, tā ir jauna liecība par Muntera fatālo lomu Latvijas politikā.

Tieši šīs vietas būtu bijis vērts apskatīt plašāk, bet Porieša grāmatā neatrodam nekā cita, kā īsus oficiālus jautājumus un atbildes, pie tam piezīmes uzrakstītas tik neizdevīgi, ka var saprast, it kā prezidentu maiņa būtu notikusi tūlīt pēc 15. maija apvērsuma, kamēr Alberts Kviesis, kā zināms, palika amatā līdz savu (Saeimas piešķirto) amata pilnvaru notecēšanai.

Nelaimīgi arī teikts, ka „Saeima atlaista" (205. lp.). Gluži otrādi, likumdošanas iestādes darbību gan apturēja, bet tas notika valdības jeb izpildvaras vārdā. Pazīstamās ārkārtas pilnvaras 1940. gada 18. maijā, kuŗas saņēma sūtnis Londonā K. Zariņš, nav piešķirtas arī sūtnim Dr. A. Bīlmanim Vašingtonā (225. lp.).

Var domāt, ka J. Porietis nav bijis informēts par pašām svarīgākajām lietām valstī. Piemēram, viņš raksta (103. lp.): „Ar sociālajiem likumiem tika nodrošināta iedzīve..." Autors, laikam, domājis sociālo taisnību, bet iedzīves nozīmē inventāru. Tālāk lasām: „Pieņemtais pensiju likums skāra tautas visplašākās aprindas, un katrs varēja mierīgi raudzīties pretim vecumdienām..." Patiesībā no pensiju likuma Saeima bija pieņēmusi tikai pirmo daļu (valsts ierēdņiem) un trešo (mākslas un kultūras darbiniekiem), kamēr otru daļu, kas attiektos uz visu zemnieku un strādnieku vairumu, pieņemt nepaspēja.

Dažas pārāk vispārīgi tvertas vietas nekā nedod, piemēram, par savu ekskursiju kopā ar citiem žurnālistiem uz Pad. savienību autors uzrakstījis rindas 30, kas izdalītas sevišķā nodaļā, bet varēja palikt ārpusē. Uzvārdu rakstība bieži kļūdaina; tā Kristīnes Bakmanes (Backmann) vārdu Porietis raksta Bachmane, padomju literāta Niedres vārdu — Niedra, padomju kurjēra Mahmanstāla — Mahtāls. Rīgas prefekta palīgs bija Hermanis Luters, nevis J. Luters. Kāds paskaļš pulkvedis bija Plan-Dubrovskis, nevis Plan-Dombrovskis. Visvairāk tomēr kaitina nepareizās ziņas par latviešu presi, ko ilggadējs preses organizāciju darbinieks nedrīkstētu pieļaut.

(Nobeigums nāk. numurā)

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Turpināsim strādāt!", organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States Ilinojas nodaļas izdevums, Dr. Laimoņa Streipa, Voldemara Korsta un Gundegas Korstas sakārtojums un redakcija, 32 lpp.

„Kristīgā Balss" Nr. 7/8, Amerikas latviešu baptistu apvienības izdevums, šāgada jūlija un augusta dubultbrtnīca, redaktors R. Ekšteins, 16 lpp.

Imants Sakss

Prof. Ādolfs Ābele mūžīgā mierā

Aizvadītajā sestdienā Kalamazū latviešu kapsētā pēdējā dusā izvadīja brīvo latviešu komponistu saimes senioru profesoru Ādolfu Ābeli. Pārdzīvojis daudzu savu laika biedru un audzēkņu īsākos un garākos mūžus, tagad arī viņš iesoļojis Aizsaules dārzu rēnajā mijkrēslī. Ābeles darba gaitas saskārās gan ar Pēterpils, gan Latvijas ievērojamākajām mūzikas personībām — komponistiem, diriģentiem, paidagogiem, izpildītājiem mākslniekiem. Viņa skolotāju vidū redzam slaveno Eiropas ērģelnieku un mūzikologu Ž. Handšinu, komponistu prof. N. Sokolovu, no latviešiem prof. J. Vītolu, Em. Dārziņu, prof. P. Jozuu, prof. P. Jurjānu, R. Fogelmani u. c. Viņa kollēga Pēterpils konservātorijā bija arī slavenais krievu komponists S. Prokofjevs. Ļoti kupls sazaroja viņa audzēkņu pulks, jo gandrīz katrs J. Vītola skolēns Latvijas valsts konservātorijā saņēma arī prof. Ād. Ābeles mācību un svētību. Dažādi likteņi skāruši viņa skolēnus mūzikālajos ceļos, un par teiksmu jau kļuvis arī viņa vadītais Dziesmuvaras koris neatkarīgās Latvijas laikā, nerodot pienācīgo turpinājumu svešuma gaitās.

Daudz esmu rakstījis par prof. Ād. Ābeli šī laikraksta slejās un citur 1964. gadā, tāpat apcerējis viņa darbu un nozīmi plašākā referātā komponista 75 gadu mūža atcerē, tā paša gada 9. maijā Kalamazū. Paejot tikai trim mūža gadiem, varu piebilst vienīgi šķietamus gala vārdus viņa bagātā mūža noslēgumā.

Prof. Ābele bija slavens, bet nekad nekļuva populārs. Viņu ļoti cienīja rakstos un runās, bet reti kāds apstājās pie viņa ciemos vai pārrunās. Visas viņa kompozicijas atrada dziļu cildinājumu latviešu mūzikas vēsturē, — taču tauta pazina tikai dažas dziesmas. Viņu dēvēja par izsmalcinātāko un rūpīgāko koŗa diriģentu, kaut gan viņam sekotāji šai ziņā neradās. Būdams ērģeļu mākslā turpat galvenais no latviešu galotnēm, viņš klusi spēlēja necilas Āgenskalna draudzes ērģeles Latvijā, tāpat Kalamazū latviešu draudzes svešumā. Vai daudzi bija trimdinieku saimē, kas šo spēli uzmanīgi klausījās dievkalpojuma sākumā un beigās? Kā mūziķis - domātājs viņš nepārtraukti sekoja visu problēmu degpunktiem tagadnē, bet latviešiem visas problēmas bijušas skaidras visos laikos, vai arī tādu nemaz nebija. Viņš dzīvoja mūsu vidū, bet garā un patiesībā mēs viņu nepazinām. Viņš vairījās no sabiedrības, baidīdamies no Skalbes „Jūras vāravas" likteņa. Pēdējo reizi tiekoties, viņš bažīgi iedomāja neseno kantātes pasūtinājumu, teikdams: „Bet vai tad mums ir par ko kantātēt?"

Kā tādu tukša skaļuma nīdēju mēs, viņa skolēni, prof. Ābeli pazinām arī Latvijā. Viņa mūzikā velti meklēt laikmeta slavinājumu himnas, kantātes un dziesmas. Un tomēr Latvijas cīņu vēstures krustceļos 1941. gada jūlijā vienīgi Ād. Ābele bija cienīgs pacelt rokas Latvijas Nacionālā operā Latvijas himnas skaņām. Ordeņus un zelta nozīmes nemīlēdams, par lielāko apbalvojumu viņš uzskatīja tīru un godīgu nacionāla latvieša sirdi.

Okupētajā Latvijā bieži runā par „pretrunām". Te it kā grēkojuši visi, pat Melngaili ieskaitot. Neměģinot un negribot analizēt „pretrunu" definīcijas un klasificējumus, varam tomēr apgalvot, ka tikai ar Ād. Ābeles personu sākās pārdomas par vienu otru mūzikālu aksiomu kā konservātorijā, tā ārpus tās. Šodien konstatējam, ka Ādolfs Ābele noteikti bija pelnījis atsevišķu mūzikas vērtēšanas un analizēšanas katedru Latvijas konservātorijā, lai tā ar savu dzīvo un spraigo domāšanu dotu neatsveŗamas vērtības topošajiem latviešu mūziķiem.

Bet nu lai atmirdz labais, ko saņemsim, krāsim un glabāsim visi. Komponista darbu raža orķestrim un instrumentiem joprojām gaida izpildītājus un klausītājus. Bet viņa brīnišķīgās tautas dziesmu apdares varētu būt mūsu koŗu zelta fonds! Varbūt arī okupētajā Latvijā, jo komponists nu jau ir miris? Vai tagad drīkstēs atsaukties jauni diriģenti tēvzemē, nometot vecās paaudzes līdēju lāstu?

Sirmji, bēŗi aiztecēja,
atstāj mani smiltainē,
Sirmji, bēŗi attecēja,
es paliku smiltainē.

Maz pazīstam šo Ābeles tautas dziesmas apdari. Varētu vēlēties, lai labie nodomi un solīšanās neiznīktu svešuma smiltainē, bet lai kā dzidrs avota ūdens sniegtu veldzi un dzīvību nākotnei, par kuŗu komponists tik pašaizliedzīgi strādājis un dzīvojis.

Mūsu laika nemierīgajās dienās dažkārt piemirstas it kā nesvarīgas piezīmes. Prof. Ād. Ābele bija latviešu strēlnieks pirmajā pasaules karā un karavīrs Latvijas atbrīvošanas cīņās.

Zīmīgi, ka viņa pēdējā atdusas vieta atrodas tuvu pie komponista Jēkaba Poruka un Vietnamas brīvības cīnītāja kapteiņa Lubava kapu kopiņām. Nākotnes un brīvības saucēju vidū lai profesoram Ādolfam Ābelem vieglas smiltis un salda dusa!

Profesors Ādolfs Ābele ar saņemto apsveikuma adresi savā 75 gadu jubilejā 1964. gada 9. maijā; priekšplānā viņa dzīvesbiedre Zinaīda.

Aleksis Rubulis

KĀRDINĀJUMS

Es piedzimu
kalna pakājē
starp vienkāršiem ļaudīm.
Ceļi,
kuŗus tur bridām,
bij zemi,
un darbi,
kuŗus mēs veicām,
likās mazi.

Alkās pēc kaut kā
neparasta,
diža
un augsta
es sāku kāpt kalnā,
lai raudzītos tālēs
un tuvotos saulei.

Katrs solis
deva man vairāk elsu,
bet mazāk cilvēcības.
Jo vairāk es tuvojos saulei,
jo stiprāk koda man sals.
Tad steigšus es devos lejup,
jo atzinu,
ka kāpšana bieži ir ļauna
un kritiens dažkārt ir cēls.

KULTŪRAS CHRONIKA

Somu valodā iznācis Dr. Zentas Mauriņas eseju krājums, kuŗa vācu izdevuma tituls bija „Um des Menschen Willen". Itališki pašreiz tulko viņas eseju „Pasaules vienība", bet šāgada beigās Rietumvācijā iznāks viņas darbs „Birkenborke und Benjamin". Pašreiz Dr. Zentas Mauriņas darbi jau iznākuši 9 valodās.

Vesterosas pilsētas bibliotēka Zviedrijā atvēlējusi 2000 kronu latviešu grāmatu iegādei. Tā šīs bibliotēkas plauktos nokļūs Imantas apgāda (Dānijā) izdoto „Latviešu tautas dziesmu" komplekts, Ziemeļblāzmas apgāda (Zviedrijā) publicētie Raiņa kopotie raksti, daudzi mūsu trimdas rakstnieku romāni un citas grāmatas.

Rietumaustrālijas universitātes gadskārtējā mākslas izstādē Pertā ar trīs darbiem piedalījās Gunta Pārupe.. Viņas gleznu „Skumjā tikšanās" iegādājās skates rīkotāja — Rietumaustrālijas universitāte. Šis ir jau otrs gleznotājas darbs, kuŗu universitāte nopirkusi.

(44. turpinājums)

— Tu neesi izšķīrusies par laiku, bet tu esi izšķīrusies par personu. Pie tam, — par to tu biji izšķīrusies, vēl skolā iedama. Jau Jelgavā, Lielo ielu slīpējot, tev acis šaudījās kā mailītes Lielupē un norima tikai tad, kad pamanīja mani. Jo tad tev tās bija jātur mierā, lai izliktos, ka mani neredzi. Skaties tagad manī — vai tā nav taisnība?

Ilga niknumā iecirta nagus delnā. Aivaram bija taisnība, bet — kā viņš to zināja?

— Nē, tev nav taisnība. Man ir cits zēns. Man viemēr bijis cits. Un ja tu gribi, es tev arī varu pateikt viņa vārdu. Tas nav nekāds noslēpums.

— Labāk nesaki. Tu mānītu tikai viņu un citus. Ne sevi, ne mani. Uldis tev ir bijis un ir tikai rotaļlieta. Laika kavēklis. Un pašreiz viņš tev liekas varonis. Es tikai nesaprotu, kā tu visu to . . . nu, par viņu, — kā tu to esi dabūjusi zināt. Kāds nav pratis valdīt muti. Vai arī pašam paslīdējusi mēle.

— Uldis nekā nav teicis! — Ilga satraucās. — Viņš pat bija pārsteigts, kad pie viņa aizgāju.

— Tad kāds cits. Kāds, kam māsa vai līgava, gribējis tēlot daudz zinošu gudreli. Esi bez rūpēm — gan es vainīgo dabūšu zināt, un tas izlidos vismaz uz gadu. Kā paliek ar mūsu lietu? Varēsi sakārtoties līdz aprīlim?

— Kāpēc līdz aprīlim? Tad tev kāda vekseļa termiņš?

— Termiņi! Tādi man ik pāris nedēļu. Nē. Bet ja esmu ko nodomājis, tad neciešu vilcināšanos.

Šajā reizē Ilga — skata pēc — izlūdzās apdomāšanās laiku, bet nedēļu vēlāk, kad Aivars zvanīja un jautāja, vai kāzu ielūgumus pasūtinās Rūsiņi, jeb vai tas jādara viņam pašam, Ilga vairs nespēja atturēties.

— Un kāpēc tu to jautā pa tālruni? Kāpēc nenāc pats?

— Kāpēc nelietāt technikas sasniegumus? Bet ja tu vēlies, tad pēc stundas būšu klāt.

Aivara Avota un Ilgas Rūsiņas kāzas notika saskaņā ar tradicijām un līgavas tēva naudas stāvokli; varbūt pat mazliet par lepnu un plašu, bet Ilga tā vēlējās, un Krišjānis Rūsiņš savai vienīgajai meitai nespēja atteikt. Laulāšana notika Doma baznīcā, kāzu viesības pēc tam Aivara Avota korporācijas konventa dzīvoklī. Desmit maršali un desmit līgavas māsas baltos tērpos pēc laulību ceremonijas grupējās ap līgavaiņu pāri Strazdiņa foto darbnīcā, pie kam fotografs pats vairāk laika pavadīja lielo sabiedrību mēģinādams nomierināt, nekā domādams par izgaismojumu un grupas novietojumu. Aivars bija uzdevis Mārim paņemt līdz pāris pudeļu šampanieša, un sanākušie tās iztukšoja vēl Strazdiņa darbnīcas priekštelpā. Līdz ar to oma bija pacilāta, un katrs izmēģinājās asprātībās.

Beidzot grupa bija daudzmaz sakārtota, un fotografs vēlreiz, zem melnās segas palīdis, pārbaudīja tās novietojumu. Fotografējamie apklusa un cieši raudzījās aparātā. Piepeši atskanēja kāda dobja balss:

— Parasti mēs dziedam:

—Lai dzīvo zirgs un zvirbulis,
Tad dvorņikam būs darbs,

bet kāpēc mēs nevaram dziedāt:

—Lai dzīvo zirgs un strazdulīts,
Tad dvorņikam būs darbs!?

Kā dzelts fotografs nosvieda melno segu.

— Kungi, es tā nevaru! Patiesā cieņā un tā tālāk, bet es tā nevaru!

Aivars pagriezās pret nemiernieku.

— Tā nevajaga, — viņš teica. — Kam tu viņu kaitini?

Bet šampanietis visus bija padarījis pārgalvīgus, un tiklīdz fotografs atkal bija palīdis zem segas, dobjā balss skaļi iesaucās:

— Strazdiņ, knāb zirgābolā!

Fotografēšanās ieilga. Aivaram vajadzēja izlietāt visu pierunāšanas māku, lai Strazdiņu nomierinātu un pielūgtos.

Pēc kāzu mielasta sākās deju prieki. Pirmās dejas laikā Ilga uz mirkli piespieda pieri Aivara plecam. Aivars to juta un satvēra jauno sievu stingrāk. Mīlestības apliecinājums kaut kā bija jāatbild.

— Tu man šodien vēl ne reizes neesi teicis, ka mani mīli, — Ilgas vājuma brīdis bija pārgājis, un viņa atkal droši un cieti raudzījās vīram acīs.

— Kā ne, esmu! — Aivars smaidīja. — Baznīcā visi dzirdēja. Pat noskūpstīju, visiem redzot.

— Bet tur, kur neviens neredzēja, tur tu Monikai mīlīgi apliki roku ap plecu.

— Monikai?

— Neliedzies. Bet nerunāsim par to. Tādas lietas es tev atradināšu.

Aivars iekoda lūpā. Tad tā! Citā reizē jābūt uzmanīgākam. Un pār visām lietām — Monika! Pareizi, viņš tai pirmīt bija aplicis roku ap plecu, bet tas bija tikai draudzīgs žests, un Monika no tā pati bija tūlīt atraisījusies, lai gan — nenoliedzami — Aivars tajā brīdī, kad viņa roka pieskārās meitenei, pēkšņi sajuta sevī uzliesmojam veco mednieka instinktu. Ne tāpēc, ka Ilgas draudzene ar kaut ko sevišķu izceltos. Viņš to bija pazinis jau gadiem un redzējis kā nesmuko pīlēnu lāčojam pa Jelgavas ielām, bet tagad Monika bija pārvērtusies, un šodien, baltajā līgavas māsas tērpā, tā pati izskatījās kā līgava. Un Aivaru uz mirkli bija pārņēmušas bailes — vai tikai viņš nebija pārsteidzies? Bet tad viņš tās no sevis bija aizdzinis: Monika bija tikpat nabaga kā viņš pats. Monika nebija nekas. Kādreiz tā, varbūt, būs ārste, bet tagad nebija nekas.

Pusnakts vilciens Aivaru un Ilgu aizveda kāzu ceļojumā. Jelgavā tas uz īsu mirkli pieturēja. Abi jaunlaulātie piespieda pieres vagona logam, bet perons bija tukšs. Tikai pāris cilvēku izkāpa; ātrvilcienā neviens neiekāpa.

— Kad mēs atgriezīsimies, būsim jau vecs laulāts pāris, — kad vilciens sāka kustēties un aiz stacijas sarkanās ēkas pavīdēja Zemgales prospekta ugunis, Ilga domīgi runāja. — Trīs nedēļas ir ilgs laiks. Tev pases kārtībā? Drīz būs robeža.

— Līdz robežai vēl tālu. Pusstunda, ja ne ilgāk, — Aivars apvaldīja žāvas. — Nāc, apsēdies. Es tev uzlikšu galvu uz pleca un nosnaudīšos. Priekš kā man sieva?

IV

Māris Krape, pāri brāļa plecam mirušās fotoalbumā skatīdamies, pēkšņi nenocietās:

— Ak tu — kaza tāda!

(Turpinājums sekos)

Amerikāņu leitnante lenc Juri Pūci

RAIBI ATGADĪJUMI PANAMERIKAS SPORTA SPĒLĒS VINIPEGĀ

Neticamu piekrišanu ieguvušas riteņbraukšanas sacensības — Vinipegas velodromā 3000 sēdvietas izpārdotas katru vakaru. Viena no lielākajām atrakcijām ir Trinidadas - Tobago melngalvainais skatītāju koris, kuŗam līdz bungas un citi instrumenti. Kad viņu „koncerts" sākas, katru pārņem kaut kas maģiskai burvībai līdzīgs, un bezgala daudz skatītāju vairāk vērības veltī šiem melnajiem savas vienības riteņbraucēju uzmudinātājiem nekā tam, kas notiek riteņbraukšanas aplī. Jāatzīstas, ka to darīju arī es, jo nevienu no sacensoņiem nepazinu: viņu vidū nebija ne O. Siliņa, ne arī Immermaņa un Jurjeva, kuŗi manu interesi būtu spējuši saistīt.

Kādreiz Latvijā bieži dzirdējām dziesmiņu „Amerikas mūža mežos moŗi dumpojas". Tas jau piepildījies ASV pilsētās. Pašreiz, tikai citādā veidā, šos „nemierus" grib pārnest arī uz Panamerikas spēlēm. Jau pieminētais melno „koncerts", kas atkārtojas gandrīz vai katru vakaru, pilda velodromu ar skatītājiem, par ko rīkotāji ir patīkami pārsteigti.

☆

Pēdējās dienās Vinipegā mūsu mešanu disciplīnu speciālists Juris Pūce soļo staltāk, nekā jebkad agrāk redzēts. Vai tas būtu Mikijas Kingas iespaids? Šī izskatīgā amerikāniete, kas spēlēs izcīnīja sudraba medaļu daiļlēkšanā, ir leitnante ASV gaisa spēkos un „metusi aci" uz stalto latviešu rekordistu...

☆

Neskaitāmi cilvēki ir uztraukti par mūsdienu pusaudžiem un to, kādu galu šī pasaule ņems. Tomēr jākonstatē, ka lielākā daļa pusaudžu ir godīgi un krietni, arī mati viņiem apgriezti tā, kā mums patīk. Vinipegā lielu satraukumu radīja olimpiskā karoga pazušana tūlīt pēc spēļu atklāšanas ceremonijas. Dažas dienas vēlāk pie vietējā laikraksta sporta redaktora ieradās divi pusaudži un nodeva papīrā ievīstītu sainīti, kuŗā atradās pazudušais karogs.

Tā kā karogu „noorganizēšana" suvenīru vajadzībām vispār bija kļuvusi ļoti populāra izdarība, arī abi jaunieši bija darījuši to pašu, tikai izvēlējušies lielāko un vērtīgāko. Pēc tam viņi bija izlasījuši uzsaukumu laikrakstā nodot atpakaļ rīkotājiem šo karogu, kas jau plīvinājies Panamerikas spēlēs 1955. gadā Meksikositijā, 1959. gadā Čikagā un 1963. gadā Sanpaulā, Brazīlijā. Zēni atzinās, ka nav zinājuši, cik šis karogs nozīmīgs spēļu rīkotājiem; viņi nožēloja nedarbu un apliecināja, ka nekad nebūtu tā rīkojušies, ja būtu zinājuši, ka šī karoga plīvošana mastā dara lielu godu Vinipegai.

Šis atgadījums ir pierādījums, ka līdzās sportiskumam un brāļīgumam sporta laukumā pastāv arī tāda lieta, kā jaunatnes un pusaudžu godīgums, kas pasaulē vēl nav zudis, kā daudzi nepamatoti baižījas. Lai paldies abiem pusaudžiem par apliecinājumu šī uzskata patiesīgumam!

☆

Katram sporta veidam Panamerikas spēlēs ir savi īpaši stilizēti simboli, kuŗi, novietoti pie laternu stabiem ceļu malās, atvieglina motoristiem attiecīgo sacensību laukumu atrašanā. Tie ir tādi paši simboli, kādus japāņi lietoja 1964. gada olimpiskajās spēlēs Tokio: pirms diviem gadiem Panamerikas spēļu rīkotāji izlūdzās japāņu atļauju tos lietot arī Vinipegā. Tikai vienu simbolu nācās izstrādāt par jaunu — tenisam, jo šī sporta veida nebija olimpisko spēļu programmā. Tagad iespējams, ka šie simboli turpmāk kļūs par Panamerikas spēļu vispārēju tradiciju.

☆

Spēļu dalībniekiem ciemats bija iekārtots par apm. 3000 sešu pēdu garām gultām. Ar to rūpes par sportistiem likās labi nokārtotas, bet tikai līdz brīdim, kad sāka ierasties daudzo nēģiju basketbolisti... Tad rīkotājiem kļuva skaidrs, ka kaut kas ir nokavēts, un ciematā parādījās 100 septiņu pēdu garas gultas, tomēr arī neviena no tām nespēja apmierināt 7 pēdas un 5 collas gaŗo Brazīlijas milzi Emilu Rachedu, kas, nevarēdams izstiepties savā gultā, tagad guļ uz grīdas... Racheds ir arī milzu izēdājs. Ja gadījumā Brazīlija neizcīnītu zelta medaļu basketbolā, Racheds bez piespiešanās tādu iegūtu ēšanā, jo šai „nozarē" viņam konkurentu vienkārši nav!

☆

Rīkotājos uztraukumu radīja Panamerikas spēļu liesmas apdzišana. Izturējusi atklāšanas ceremonijās lietus gāzes, liesma, kuŗai vajadzēja nepārtraukti degt līdz 7. augustam, apdzisa jau nākošajā dienā, taču tagad, kad gāzes deglis salabots, deg atkal visā krāšņumā.

☆

Gaŗo matu sērga, kas pārņēmusi jauniešus, spēļu rīkotāju darbu padara vēl grūtāku. Ja jau agrāk bija palaikam gadījies, ka sieviešu sacensībās piedalījās kāds vīriešu dzimuma pārstāvis, tagad tos atklāt vēl grūtāk. Tādēļ Panamerikas spēļu sieviešu sacensību dalībnieces medicīniskai pārbaudei. Ārstes konstatēja, ka šoreiz visas dalībnieces ir 100% sievišķīgas.

Starptautisko sporta sacīkšu noteikumi, kas stājās spēkā pirms dažiem gadiem, prasa šādu pārbaudi, jo sāka vairoties gadījumi, ka izcilas sportistes drīz vien pēc uzvaras kļuva vīriešiem. Interesanti piebilst, ka četras padomju ievērojamākās vieglatlētes, māsas Presas ieskaitot, kas ar citu zemju sportistēm nekad negāja kopā dušās, kopš šī medicīniskās pārbaudes noteikuma spēkā stāšanās vairs nestartē lielos starptautiskajos sarīkojumos, jo šī prasība viņām esot — apvainojums...

☆

Kubas sportisti ir visai devīgi, dāvinādami labākos Havanas cigārus spēļu dalībnieku apmetināšanas ciemata pastāvīgajiem iemītniekiem — kanadiešu karavīriem. Vai tā būtu politika sportā?

☆

Ja kādreiz jūsmojām un vēl tagad ar lepnumu atceramies mūsu peldēšanas fainomenu Ilzes un Jāņa Konrada lieliskos pasaules rekordus, tagad tie visi jau pieder pagātnei. Panamerikas spēļu peldēšanas sacensībās jaunajā un brīnišķīgajā Vinipegas peldbaseinā bija tāds pasaules rekordu birums, kāds vēl nav piedzīvots peldēšanas sporta vēsturē. Tādēļ spēļu rīkotājiem ieteica baseina ūdeni pēc spēļu beigām nenolaist, bet aizvest uz Meksikositijas olimpisko peldbaseinu... Bija arī ierosinājums šo ūdeni stikla tvertnē novietot jaunajā spēļu peldbaseina ēkā...

☆

Grūti saprast, bet visu Kanadas cīkstoņu sporta tērpi un pat kurpes bija īpaši darinātas Japānā...

☆

Kad pēc 1 stundas 33 minūšu un 5,2 sekunžu soļojuma amerikānis Toms Lērds sasniedza mērķi 20 km distancē, atstājot 2. vietā meksikāni Zumigu, meksikāņi iesniedza protestu, ka Lērds ārpus stadiona soļojis pa nepareizu ceļa likumu, tā veicot par 58 m īsāku distanci. Pārbaudot iesniegto protestu, noskaidrojās, ka tā nav bijusi Lērda vaina, jo ceļu norādījis kāds oficiāls spēļu darbinieks. Tā kā Lērds meksikānim piedevām bijis priekšā par apm. 350 m, mazais novirziens ceļā soļojuma iznākumu nav varējis iespaidot. Šī protesta izšķiršanai bija nepieciešamas 12 stundas. Protams, protestu noraidīja, un Lērda drīkstēja paturēt izcīnīto zelta medaļu.

☆

Nezinu, cik no lasītājiem redzējuši visā pasaulē slavenos basketbola klaunus un akrobātus Hārlemas Globetroterus, bet kaut ko līdzīgu viņu izdarībām var redzēt katru reizi, kad pirms spēles laukumā iesildās ASV basketbola vienība. Skatītāji, to ievērojuši, tagad uz sacensībām ierodas stipri agri, lai varētu noskatīties visos trikos un jokos, kuŗiem ASV reprezentantes nododas kā rituālam, izpelnoties skaļas skatītāju ovācijas.

(Turpinājums 8. lpp.)

Helenes Vegeneres mazdēls Rai monds Cinovskis baro zilo draugu. Foto: J. Liģers

ZILAIS DRAUGS

Ejot pa ceļu, kas ved uz Saulaines vasarnīcu rajonu, kur Toronto Sv. Jāņa draudzes tautieši sacēluši savas vasaras mītnes, ievēroju neparastu skatu: skaists, zilām spalvām rotāts putns, kas Kanadā pazīstams ar apzīmējumu blue - jay, kādas vasarnīcas priekšdārzā paceļas spārnos, aplido loku, tad atkal nosēžas uz savas barotājas pleca un, knābi atplētis, šķiet gaidām kādu gardu kumosu. Dabīgi, mazais epizods mani ieinteresē, tādēļ eju noskaidrot šo ne visai parasto draudzību.

„Man vairākas reizes gadījies novērot, ka meža dzīvnieki vai putni, ja tie kā mazuļi kaut kāda iemesla dēļ nokļūst cilvēku rokās, pieķeras saviem barotājiem un kļūst par uzticīgiem draugiem, bet mūsu zilsvārcis tomēr ir vienreizējs eksemplārs," pastāsta Helene Vegenere, kas dzīvo Ņujorkā, bet savas vasaras brīvdienas pavada Saulainē, viesojoties meitas vasaras mītnē.

Tālākajā sarunā noskaidrojas, ka viņa atradusi šo krāšņo putnu pastaigas laikā mežā, kur tas ar savainotu kāju un spārnu kūņājies pa zāli. Dziedināšana vasarnīcā ilgusi nepilnas divas nedēļas, tad zilspalvainais putns atkal bijis dzīvespriecīgs un spējīgs lidot. H. Vegenere šo putnu sauc par sīli, jo izskatā un izdarībās tas stipri atgādinot mūsu dzimtenes sīli.

„Dzīve cilvēku sabiedrībā mūsu zilajam draugam tā iepatikusies, ka tas prom vairs nelido," stāsta H. Vegenere. „Izlikts laukā, tas jau pēc īsa lidojuma vai pastaigas pa apkārtnes kokiem drīz vien ir atkal klāt un ar knābi grabina pie durvju sieta, prasot ielaišanu. Istabā viņš jūtas kā īsts ģimenes piederīgais, lidojot no viena krēsla atzveltnes uz otru, uzvedas pieklājīgi, bet visvairāk tomēr pieķēries man, jo parasti mēdzu visbiežāk mūsu zilsvārci atcerēties ar gardāku kumosu."

Uz jautājumu, ko viņa sauc par gardāku kumosu, saņemu paskaidrojumu:

„Sākumā mazais draugs bija apmierināts ar baltmaizes gabaliņu vai vārītu kartupeli, bet tagad šādu barību vairs nevēlas. Visvairāk tam garšo svaiga gaļa, smalki sakapāta, tādēļ turu ledusskapī pa 'hamburgeram' zilajam draugam, kuŗa apetīts vienmēr labs. Taču jautrākais un arī komiskākais brīdis pienāk tad, kad ejam gulēt. Tad zilsvārcis taisās man gultā blakus, palien zem segas un, izstiepis kaklu, noliek galvu uz spilvena..."

Tam patiešām jābūt interesantam un neparastam skatam, arī lieliskam motīvam fotouzņēmumam, taču ir dienas laiks, līdz gultiešanai gaidīt nav iespējams. Tā apmierinos ar pāris zilsvārča uzņēmumiem brīdī, kad Helenes Vegeneres mazdēls — 8 gadus vecais Raimonds Cinovskis putnu barojot tur uz rokas.

Atvadoties apjautājos, kas ar zilo draugu padomā turpmāk, bet Helene Vegenere, kādreizējā Rīgas lielā pēcpusdienas laikraksta „Jaunākās Ziņas" darbiniece, vēl nevarēja pateikt, ko darīs ar zilsvārci tad, kad vasaras brīvdienas būs beigušās un pienācis laiks doties atkal uz Ņujorku.

J. L.

Gaŗezerā sabrauks ap 250 dziedātāju

Pirmajā dziesmu dienā Gaŗezerā, kas notiks 12. augustā, dziedās vairāk nekā 200 jaukto koŗu un ap 50 vīru koŗu dalībnieki. Koncerta vieta — Ziemeļmežā, brīvdabas amfiteātrī kur koristiem iekārtota estrāde, bet klausītāji varēs apmesties kalna nogāzē. Tādēļ ērtības dēļ var ņemt līdz segas vai spilvenus.

Koncerta sākums paredzēts plkst. 6 vakarā. To ievadīs māc. V. Vārsberga lūgšana un jaukto koŗu dziedāts korālis. Atklāšanas runu teiks Dr. Ģirts Kaugars. Tad sāksies koncerta daļa ar pazīstamām latviešu dziesmām diriģentu A. Sinepes, E. Brusubārdas, jun., A. Kalnāja, V. Meļķa, J. Ūdŗa un R. Zuikas vadībā.

Pēc koncerta Gaŗezera ēdamzālē notiks vakars ar deju, kuŗā spēlēs divas kapellas, viena no tām īpašu jauniešu „repertuāru". Rīkotāji gaida daudz jauniešu, jo koncerta nedēļas nogalē Gaŗezerā sāksies jauniešu nometne un kristīgo jauniešu vadītāju kursi. Arī vasaras vidusskolēni vēl nebūs aizbraukuši, jo viņiem mācības koncerta dienā tikai beidzas.

Viesiem, kas Gaŗezerā ieradīsies priekšpusdienā, būs iespējams apskatīt jauno vasaras vidusskolu. Tā apskatei būs atvērta no plkst. 10—12 dienā, bet plkst. 2 pēcpusdienā notiks vasaras vidusskolas izlaiduma akts jaunajā celtnē. Ap šo laiku jau būs sabraukuši arī koristi. Agrā pēcpusdienā jauktajiem un vīru koŗiem vēl būs mēģinājums jaunajā estrādē, bet ēdamzāles tuvumā — Straumēnu palievenī — publikai līdz vēlai pēcpusdienai būs pieejama Gaŗezera podniecības skate, kuŗā piedalīsies gan nometnes bērni un vidusskolēni, gan viņu vadītāji.

Ieejas cena koncertā 2 dol. jauniešiem puscena; dejas vakarā 1 dol. Biļešu kases būs atvērtas stundu pirms koncerta pie dziesmu dienas laukuma, bet papildkases darbosies visu dienu nometnes centrā pie ēdamzāles, lai novērstu drūzmēšanos pirms koncerta. Informācijas centrs būs novietots pie Gaŗezera galvenajiem vārtiem —— sarga māj iņā (tālr. Three Rivers 244—5943 vai 244—544).

Bez tam informācijas „posteņi" būs ceļu dakšā pie iebrauktuves Gaŗezerā un sniegs visas nepieciešamās ziņas par ierīkotajām autonovietnēm u.t.t. Nometnes centrā pie ēdamzāles informāciju par dienas norisi izziņos skaļruņos.

Kādā iepriekšējā rakstā dir. R. Zuika avīžniekam bija izteicies, ka lietus šai dienā nav paredzēts. Bet ja nu tomēr līņātu, ko tad? — „Mūsu lūgums visiem dziesmu dienu viesiem: ņemiet līdz lietussargus," tagad pirmo izteicienu papildina R. Zuika: „Ja tiešām līs, mēs atvērsim visus ēdamzāles logus un durvis, ieslēgsim skaļruņus. Koŗi dziedās ēdamzālē, bet klausītāji ar lietussargiem stāvēs apkārtējo koku pavēnī. Bet tas, droši vien, nebūs vajadzīgs. Šīs dziesmu dienas sagatavošanā ielikts daudz darba, tādēļ gribas nešaubīgi ticēt, ka tā labi izdosies. Mēs dziedāsim še, kur pulcējas jaunatne, lai piesaistītu jaunos, lai rosinātu viņu interesi. Šī sarīkojuma atlikums paliek Gaŗezera vidusskolai, kuŗas audzēkņi aktīvi piedalījušies sarīkojuma organizēšanā."

Azs

☆ Rietumvācijas DV zemes valdes sēdē Hamburgā ziņots, ka vācu laikraksts „Stimme der Freiheit" ir ar mieru veltīt vienu numuru baltiešiem sakarā ar Baltijas valstu 50 gadu dibināšanas atcerēm 1968. gadā. Valde nolēma sazināties par ievietojamiem rakstiem ar lietuviešu un igauņu organizācijām.

Kongress grib . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

ja komūnismu par lielāko sociālo, saimniecisko un politisko vēzi pasaules vēsturē, bet daudzi citi runātāji īpaši pakavējās pie pasaules brīvībai nelabvēlīgās attīstības Austrumeiropā.

Līdzīgi kongresa locekļiem, skaidru un atklātu valodu runāt nevairījās arī atsevišķu pavalstu gubernātori un pilsētu galvas, proklamējot ne vien Apspiesto tautu nedēļu savās pavalstīs un pilsētās, bet arī noteikti iestājoties par nepieciešamību atjaunot brīvību visām tautām, kuŗas komūnisms pašreiz verdzina un izmanto. Ņujorkas pilsētas galva Lindsijs Apspiesto tautu nedēļu proklamēja pat īpašā ceremonijā, kuŗā kopā ar citām etniskajām grupām piedalījās arī latvieši, bet Ņujorkas pavalsts gubernātors Rokfellers savā deklarācijā atklāti pateica, ka tie, kas apzīmē amerikāņus par imperiālistiem, paši pašreiz verdzina vairāk nekā 450 miljonus pasaules iedzīvotāju. Pretēji prezidentam Džonsonam, Mičigenas pavalsts gubernātors savā Apspiesto tautu nedēļas proklamācijā nebaidījās uzsvērt šīs nedēļas lielo nozīmi pasaules miera un brīvības nodrošināšanā, nevairījās arī minēt vārdā Baltijas valstis un citas komūnistu okupētās vai apspiestās tautas. Attieksmē uz Baltijas valstīm Romnijs uzsvēra, ka tajās nekad nav notikusi tautas nobalsošana par atteikšanos no neatkarības un pievienošanos Pad. savienībai.

Apspiesto tautu nedēļa bija proklamēta arī daudzās citās ASV pavalstīs un pilsētās, gubernātoriem un pilsētas galvām vairāk vai mazāk krasi, bet tomēr noteikti iestājoties par apspiestajām tautām — bez izvairīšanās no atklātas valodas, bez neizteiksmīga laipošanas teksta, kāds lasāms prezidenta Džonsona pilnībā atšķaidītajā proklamācijā. Tā kopsavilkumā var teikt, ka ASV kongress un pavalstu gubernātori grib kaut ko reālu darīt apspiesto tautu labā, bet prezidents un valdība ne, jo Baltajam namam, šķiet, draudzība un tirgošanās ar tautu apspiedēju liekas svarīgāka nekā brīvības principu īstenošana, kaut tieši tos tik labprāt vienmēr cenšas uzsvērt.

Rd.

TORONTO ZIŅAS

⊕ DV Toronto nodaļa iecerējusi organizēt vanadzēnus, kuŗi jau darbojas ne vien pie vairākām DV apvienībām ASV, bet arī Anglijā. Šai sakarā nodaļa aicina vecākus, kas par šo jautājumu interesētos, sazināties ar nodaļas biedrzini Verneru Cini — 16 Green Lanes, Toronto 18, tālr. 239—7923. Piezīmējams, ka Toronto nodaļa var lepoties arī ar vienīgo biedru-veicinātāju visā Kanadā. Tas ir Kanadas DV priekšnieka E. Krūkas dēls Jānis. Par DV biedriem-veicinātājiem var kļūt visi 16 gadu vecumu sasniegušie jaunieši, kuŗi ar 18 gadiem automatiski tad pāriet pilntiesīgajos organizācijas biedros.

⊕ Vairāki torontieši jau ziedojuši vērtīgus laimestus Kanadas DV rīkotajai mantu loterijai, kuŗas technisko izkārtojumu uzņēmušās vanadzes, izplatot lozes par 1 dol. gabalā. Mūsu laikrakstā jau ziņots, ka aluminija laivu 365 dol. vērtībā loterijai jau ziedojis DV Toronto nodaļas sporta kluba priekšnieks rūpnieks R. Kadiķis, bet gleznu ap 150 dol. vērtībā mākslinieks Teodors Grīnbergs. Viņiem nu pievienojies tēlnieks A. Kopmanis, ziedojot skulptūru ap 100 dol. vērtībā, bet Toronto latviešu kreditsabiedrība dāvinājusi daiļamatnieka Z. Lakstīgalas gatavotus svečturus 120 dol. vērtībā. Ienācis arī jau labs skaits vērtībā mazāku laimestu ziedojumu.

⊕ Kā jau ziņots, DV Toronto nodaļas meistarsacīkstes šaušanā notiks 26. augustā plkst. 1 dienā TLMM kluba īpašumā Bērzainē. Šajās sacensībās izraudzīs arī nodaļas pārstāvjus Kanadas DV šaušanas meistarsacīkstēm, kuŗas risināsies 16. septembrī Londonā, kur vienību sacensībā „spēkosies" arī Kanadas un ASV vanagu izlases vienības.

⊕ Sv. Jāņa draudzē kristīta Anita Māra Kalniņa (no Kuksvilles), Jāņa un Lidijas meita.

⊕ Austrumu draudzes māc. A. Briedis, piedaloties prāv. A. Skrodelim no Hamiltonas, 6. augustā draudzes īpašumā Tālavā iesvētīja pēc mākslinieka O. Grebžes meta izveidotu brīdabas baznīcu, pareizāk — dievkalpojumu vietu ar altāri, krustu, akmens plākšņu grīdu un ciedra koka soliem.

⊕ Bijušo Latvijas mežzini Matīsu Simsonu, kas 72 gadu vecumā 24. jūlijā aizgāja mūžībā General hospitālī ļaundabīga audzēja sekās, māc. A. Briedis 28. jūlijā izvadīja pēdējā gaitā uz Jorkas kapsētas latviešu nodalījumu. Par aizgājēju Toronto sēro dzīvesbiedre Anna, divi dēli, meita, vedekla un znots.

⊕ Katoļu vienības lauku īpašumā Mežciemā turpinās izveidošanas darbi. Jau ierīkota jauna skaņu iekārta, kas atļauj sestdienu vakaros nodoties dejām un rotaļām un kas teicami savu uzdevumu veica arī 5. augustā notikušajā Rudzpuķu ballē. Šovasar paredzēts uzsākt arī sporta laukuma izbūvi, kuŗam izraudzītā vieta vispirms vēl jānodrenē. Makšķerēšanas un dažādas ūdenssporta iespējas Mežciema vasarniekiem pastāv jau visu laiku.

⊕ Par vēlu atklāta ļaundabīga audzēja sekās Riverdēlas slimnīcā 27. jūlijā tikai 52 gadu vecumā miris uzņēmuma J. Jansons Plumbing Co īpašnieks Jānis Jansons. Viņš bija viens no Sv. Jāņa draudzes dibinātājiem, ilggadējs draudzes padomes loceklis, pērminderis un citu amatu veicējs, bet viņa dzīvesbiedre Līvija kopš 1964. gada ir draudzes dāmu komitejas priekšniece. Piedaloties gandrīz 200 izvadītājiem, nelaiķi 31. jūlijā guldīja Jorkas kapsētas latviešu nodalījumā, funerālijas vadot archibīskapam A. Lūsim. Sv. Jāņa baznīcā pie aizgājēja šķirsta goda sardzē stāvēja bijušie Kurzemes cīņu biedri, draudzes padomes locekļi un pērminderi, bet pie kapa atvadvārdus teica un vainagus nolika draudzes pr-ks Ž. Rūtenbachs, pērminderu vārdā M. Bružis un no bijušajiem Kurzemes cīnītājiem J. Ozols. Par aizgājēju sēro dzīvesbiedre Līvija, meita Rudīte, dēli Kārlis un Arturs. Pēdējais ir talantīgais topošais vijolnieks, kas jau 14 gadu vecumā izpelnījās ievērojamu atzinību un godalgas mūzikas festivālos.

Sv. Jāņa draudzes baznīcā Toronto māc. Ā. Čops salaulāja Baibu Gļebovu ar Ojāru Kupci. Līgavainis beidzis Toronto universitāti ar B.A.Sc. gradu fizikas inženierzinātnēs, turpina studijas nākošā grada iegūšanai un ir korporācijas Patria saimes loceklis.

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudzē iesvētīta Ināra Masīte; aiz viņas mācītājs J. Prauliņš un draudzes priekšnieks H. Greble. Foto: I. Ķipis

VINIPEGA

⊕ Vietējās latviešu tautas deju kopas Kokle dejotāji 20. jūlijā piedalījās īpašā sarīkojumā — sveicienā Panamerikas sporta spēļu dalībniekiem, kuŗu vairāk nekā 3000 sabraukušajiem sportistiem to apmetināšanas ciematā rīkoja spēļu organizētāji. Šai sarīkojumā piedalījās 10 etniskās grupas ar saviem koŗiem un dejotājiem. Panamerikas spēles nepalika bez atbalss arī Vinipegas latviešos. Vairāki tautieši pieteica istabas iebraucēju apmetināšanai, bet jaunieši iesaistījās dažādos spēļu organizēšanas darbos un pienākumos.

JAUNA ARCHITEKTŪRAS FAKULTĀTE

Kā „Canadian Scene" ziņo, Otavas Karltonas universitāte nākošā gada rudenī paredzējusi sākt mācības jaunatveramajā architektūras fakultātē (School of Architecture). Šo fakultāti beigušajiem piešķirs architektūras bakalaura gradu pēc pieciem studiju gadiem. Pie iestāšanās prasīs pilnu vidusskolas kursa beigšanas diplomu. Fakultātes studentiem dos plašas izglītības iespējas zināšanu un lietpratības iegūšanai, lai tie varētu sekmīgi atrisināt visas problēmas, kas saistītas sabiedrības nepieciešamībām, kuŗas ietekmējušas socioloģiski, ekonomiski un techniski faktori, lai pilnībā izprastu būvniecību un gūtu vajadzīgo izjūtu attiecīgas celtnes veidošanai. Fakultātes kursā ietilps humānitārās un techniskās zinātnes, daiļās mākslas, inženierzinātnes un architektūra. Pēdējos trīs studiju gados būs arī kāds kurss pēc pašu izvēles, lai studenti varētu nodoties arī savām individuālajām interesēm.

A. K.

LAIKRAKSTA
„LATVIJA AMERIKĀ"
atsevišķi numuri
dabūjami Toronto
latviešu veikalos.

Atskatoties jāpa

BATUN DARBVEDES DAGMARAS VAL
RAKSTS PAR T. S. „GOLDFINGE

(Nobeigums)

Pēc demonstrācijas Committee for International Justice" koordinātori devās pie lorda Karadona iesniegt caur britu vēstniecību Apvienotajās nācijās protesta rakstu Anglijas ministru prezidentam H. Vilsonam. Par spīti notikušajai demonstrācijai viņus pieņēma tīri smaidīgs sūtniecības pirmais sekretārs, kas arī apsolīja vēstuli nogādāt pēc piederības.

Apmēram tāpat bijis arī citur. Nekādas domstarpības ar policiju nekur nav iznākušas. No vairākām vietām raksta, ka policisti demonstrantiem pat izteikuši atzinību par labu organizāciju. Ņujorkā kāds īru policists, kas visu laiku uzjautrinājās par plakātu tekstiem, pēc demonstrācijas tīri sērīgi noprasīja, vai negribam nākt rītā atkal. Alda Tālberga arī domāja, ka vajadzētu vēl vienu mazu nobeiguma demonstrāciju, piemēram „naktssardzes" stilā ar svecēm . . . Taču mēs palikām tikai pie runāšanas, kamēr Losandželosā tiešām notika divas demonstrācijas — 15. un 19. maijā. No dažām citām vietām — piemēram, gandrīz visur Rietumvācijā — raksta, ka pats britu konsuls iznācis pie demonstrantiem aprunāties. Losandželosā esot pat pajokojies: „Redz' nu, būtu to naudu labāk devuši man, es to būtu paglabājis..." uz ko Bērziņa kundze, pēc pamatīgas nopētīšanas, atbildējusi: „Jā, jūs izskatāties pēc godīga cilvēka."

Par Austrāliju mums bija ziņas, ka tur demonstrēs tikai vienā vietā — Kanberā, bet pirmās vēstis pienāca no... Sidnejas! Izrādījās, ka arī turienes baltieši sasparojušies un izkārtojuši tīri efektīvu demonstrāciju, pie kam simpatizējot demonstrējušas līdz arī citas apspiestās tautas. Vienu brīdi likās, ka visā Rietumvācijā, varbūt, nenotiks neviena demonstrācija, bet, pēc pašreizējām ziņām, tās notikušas 5 pilsētās. Tai pašā laikā augošā Vidējo austrumu krize izjauca paredzētās demonstrācijas dažās citās vietās. Zviedrijā pēc preses konferences un īsas demonstrācijas baltiešu protests tika iesniegts britu sūtniecībā — kopā ar visiem plakātiem...

Par spīti tam, ka demonstrācijas bija izdevušās labi, pāris dienu pēc lielākās vēstuļu daļas ziņu biļetenu izsūtīšanas sākām kļūt lēnāki un gurdenāki, pamazām sevi lika manīt pāris mēnešu atvairītais Lielais Nogurums. Vienā šādā brīdī birojā mierīgi iesoļoja prāv. Trepša ar avīzi rokā un stingri noprasīja: „Kādēļ man neviens nav ziņojis par mūsu akcijas rezultātiem?" Izbrīnījušies pacēlām galvas, un viņš lasīja: „Londonā, 19. maijā. — Diplomātiskajās aprindās sensāciju izsaucis fakts, ka — dažas minūtes pirms izbraukšanas uz Maskavu jau kopš šāgada februāŗa nolemtajā laikā — šodien britu ārlietu ministrs Džordžs Brauns paziņojis, ka ceļojumu atsauc, neminot iemeslus." Sekoja vesela diena svīšanas, zvanīšanās, konsultēšanās, ļoti pretrunīgo padomu vētīšanas, kamēr vakarā nosūtījām H. Vilsonam šādu telegrammu: „Pateicamies Jums par nodoma maiņu jautājumā par paredzēto darījumu ar Pad. savienību, kā to norāda Jūsu ārlietu ministra Džordža Brauna Maskavas apmeklējuma atsaukšana. Baltiešu ticība Lielbritanijas goda prātam attaisnojusies." Telegrammu parakstīja mons. J. Balkūnas, prāv. N. Trepša un Heino Ainso, Committee for International Justice koordinātori.

Līdz pat šai dienai pastāv dažādi minējumi par to, kādēļ Brauns savu braucienu uz Maskavu atlika. Daži domāja, ka tas noticis saasināto attieksmju dēļ sakarā ar krizi Vidējos austrumos un britiem draudzības līgums ar Pad. savienību vairs nelicies pārāk lietderīgs, bet mūsu versija, protams, bija, ka, daudzo protesta vēstuļu skubināts, H. Vilsons licis kādam padomniekam aplēst, kādus materiālus zaudējumus brīvās pasaules baltieši varētu nodarīt angļu saim-

niecībai, ja
daudzās
boikotu. Pa
ti varētu
saulē pašr
baltiešu (7
Pieņemot,
dol., viņu
sniedz 2.0
pieņemot,
tiem vairā
baltiešu k
pīgais sa
spējamā b
šām ir vēr
saimniekie
šī tieši p
potenciāļa
šu jaunāk
iespējas, j
miskos gr
kārt tech
spēj ietekr
rindas, ve
tīvos un
Jāpiebilst,
rakstītāju
procents
ku. Kā vi
mām Dr.
grammas
lijas valdī
tūkstošu
pircis brit
skaiti pa
pieteikum
piesavinās
legramma
„And I m
ilgāku lai
da devīzi.
Britu
23. maijā
Maskavu,
mos uzsv
nāt tikai
sīgins sav
mu. Tā n
Isas, pēc
jau bijis
baltiešu
gumiem,
runājuši,
pieminēts
Protam
tiešu zelt
bankas v
jas aktīv
runājot l
ka darbs
deni saga
jautājum
Anglijas
ka aiz v
protestēt
Bez tam,
bojoties,
krietns
un vēl
Committ
Justice k
atzina, k
darīt no
paveikts,
mi darb
baltiešie
viešu sek
šo jautā
Ritums
jas latvi
brīvības
darbam
sūtot pē
Protam
šī panāk
baltiešu
TUN aic
arī tā,
skaitāma
rādības.
viens īst
var sask
tiešu sa
kam pa
mā. Šai
menta"
apmierin
ļus esar
baltiešu
vo zemē
valodu
tiem na
tie pat
ta dedz
— patei
spēja r
lietās.
Liekas
būšu a
vairuma
mūsu
darbiem
šo akci
vienīgo,
pārmet
sā šauš
ki va
priekšla

TO ZIŅAS

Makšķerēšanas un dažādas ūdenssporta iespējas Mežciema vasarniekiem pastāv jau visu laiku.

● Par vēlu atklāta ļaundabīga audzēja sekās Riverdēlas slimnīcā 27. jūlijā tikai 52 gadu vecumā miris uzņēmuma J. Jansons Plumbing Co īpašnieks Jānis Jansons. Viņš bija viens no Sv. Jāņa draudzes dibinātājiem, ilggadējs draudzes padomes loceklis, pērminderis un citu amatu veicējs, bet viņa dzīvesbiedre Līvija kopš 1964. gada ir draudzes dāmu komitejas priekšniece. Piedaloties gandrīz 200 izvadītājiem, nelaiķi 31. jūlijā guldīja Jorkas kapsētas latviešu nodalījumā, funerālijas vadot archibīskapam A. Lūsim. Sv. Jāņa baznīcā pie aizgājēja šķirsta goda sardzē stāvēja bijušie Kurzemes cīņu biedri, draudzes padomes locekļi un pērminderi, bet pie kapa atvadvārdus teica un vainagus nolika draudzes pr-ks Ž. Rūtenbachs, pērminderu vārdā M. Bružis un no bijušajiem Kurzemes cīnītājiem J. Ozols. Par aizgājēju sēro dzīvesbiedre Līvija, meita Rudīte, dēli Kārlis un Artūrs. Pēdējais ir talantīgais topošais vijolnieks, kas jau 14 gadu vecumā izpelnījis ievērojamu atzinību un godalgas mūzikas festivālos.

Sv. Jāņa draudzes baznīcā Toronto māc. A. Cops salaulāja Balbu Gjebovu ar Ojāru Kupci. Līgavainis beidzis Toronto universitāti ar B.A.Sc. grādu fizikas inženierzinātnēs, turpina studijas nākošā grada iegūšanai un ir korporācijas Patria saimes loceklis.

VINIPEGA

● Vietējās latviešu tautas deju kopas Kokle dejotāji 20. jūlijā piedalījās īpašā sarīkojumā — sveicienā Panamerikas sporta spēļu dalībniekiem, kuŗu vairāk nekā 3000 sabraukušajiem sportistiem to apmešanās ciematā rīkoja spēļu organizētāji. Šai sarīkojumā piedalījās 10 etniskās grupas ar saviem koŗiem un dejotājiem. Panamerikas spēles nepalika bez atbalss arī Vinipegas latviešos. Vairāki tautieši pieteica istabas iebraucēju apmetināšanai, bet jaunieši iesaistījās dažādos spēļu organizēšanas darbos un pienākumos.

JAUNA ARCHITEKTŪRAS FAKULTĀTE

Kā „Canadian Scene" ziņo, Otavas Karltonas universitāte nākošā gada rudenī paredzējusi sākt mācības jaunatveramajā architektūras fakultātē (School of Architecture). Šo fakultāti beigušajiem piešķirs architektūras bakalaura gradu pēc piecu studiju gadiem. Pie iestāšanās prasīs pilnu vidusskolas kursa beigšanas diplomu. Fakultātes studentiem dos plašas izglītības iespējas zināšanu un lietpratības iegūšanai, lai tie varētu sekmīgi atrisināt visas problēmas, kas saistītas sabiedrības nepieciešamībām, kuŗas ietekmējušas sociologiski, ekonomiski un techniski faktori, lai pilnībā izprastu būvniecību un gūtu vajadzīgo izjūtu attiecīgās celtnes veidošanai. Fakultātes kursā ietilps humānitārās un techniskās zinātnes, daiļās mākslas, inženierzinātnes un architektūras. Pēdējos trīs studiju gados būs arī kāds kurss pēc paša izvēles, lai studenti varētu nodoties arī savām individuālajām interesēm.

A. K.

LAIKRAKSTA
„LATVIJA AMERIKĀ"
atsevišķi numuri
dabūjami Toronto
latviešu veikalos.

Atskatoties jāpasmaida

BATUN DARBVEDES DAGMĀRAS VALLENAS ATSKATA RAKSTS PAR T. S. „GOLDFINGERA AKCIJU"

(Nobeigums)

Pēc demonstrācijas Committee for International Justice" koordinātori devās pie lorda Karadona iesniegt caur britu vēstniecību Apvienotajās nācijās protesta rakstu Anglijas ministru prezidentam H. Vilsonam. Par spīti notikušajai demonstrācijai viņus pieņēma tīri smaidīgs sūtniecības pirmais sekretārs, kas arī apsolīja vēstuli nogādāt pēc piederības.

Apmēram tāpat bijis arī citur. Nekādas domstarpības ar policiju nekur nav iznākušas. No vairākām vietām raksta, ka policisti demonstrantiem pat izteikuši atzinību par labu organizāciju. Ņujorkā kāds īru policists, kas visu laiku uzjautrinājās par plakātu tekstiem, pēc demonstrācijas tīri sērīgi noprasīja, vai negribam nākt rītā atkal. Alda Tālberga arī domāja, ka vajadzētu vēl vienu mazu nobeiguma demonstrāciju, piemēram „naktssardzes" stilā ar svecēm . . . Taču mēs palikām tikai pie runāšanas, kamēr Losandželosā tiešām notika divas demonstrācijas — 15. un 19. maijā. No dažām citām vietām — piemēram, gandrīz visur Rietumvācijā — raksta, ka pats britu konsuls iznācis pie demonstrantiem aprunāties. Losandželosā esot pat pajokojies: „Redz' nu, būtu to naudu labāk devuši man, es to būtu paglabājis. . ." uz ko Bērziņa kundze, pēc pamatīgas nopētīšanas, atbildējusi: „Jā, jūs izskatāties pēc godīga cilvēka."

Par Austrāliju mums bija ziņas, ka tur demonstrēs tikai vienā vietā — Kanberā, bet pirmās vēstis pienāca no. . . Sidnejas! Izrādījās, ka arī turienes baltieši sasparojušies un izkārtojuši tīri efektīvu demonstrāciju, pie kam simpatizējot demonstrējušas līdz arī citas apspiestās tautas. Vienu brīdi likās, ka visā Rietumvācijā, varbūt, nenotiks neviena demonstrācija, bet, pēc pašreizējām ziņām, tās notikušas 5 pilsētās. Tai pašā laikā augošā Vidējo austrumu krize izjauca paredzētās demonstrācijas dažās citās vietās. Zviedrijā pēc preses konferences un īsas demonstrācijas baltiešu protests tika iesniegts britu sūtniecībā — kopā ar visiem plakātiem. . .

Par spīti tam, ka demonstrācijas bija izdevušās labi, pāris dienu pēc lielākās vēstuļu daļas ziņu biļetenu izsūtīšanas sākām kļūt lēnāki un gurdenāki, pamazām sevi lika manīt pāris mēnešu atvairītais Lielais Nogurums. Vienā šādā brīdī birojā mierīgi iesoļoja prāv. Trepša ar avīzi rokā un stingri noprasīja: „Kādēļ man neviens nav ziņojis par mūsu akcijas rezultātiem?" Izbrīnījušies pacēlām galvas, un viņš lasīja: „Londonā, 19. maijā. — Diplomātiskajās aprindās sensāciju izsaucis fakts, ka — dažas minūtes pirms izbraukšanas uz Maskavu jau kopš šāgada februāra nolemtajā laikā — šodien britu ārlietu ministrs Džordžs Brauns paziņojis, ka celojumu atsauc, neminot iemeslus." Sekoja vesela diena svīšanas, zvanīšanās, konsultēšanās, ļoti pretrunīgo padomu vētīšanas, kamēr vakarā nosūtījām H. Vilsonam šādu telegrammu: „Pateicamies Jums par nodoma maiņu jautājumā par paredzēto darījumu ar Pad. savienību, kā to norāda Jūsu ārlietu ministra Džordža Brauna Maskavas apmeklējuma atsaukšana. Baltiešu ticība Lielbritanijas goda prātam attaisnojusies." Telegrammu parakstīja mons. J. Balkūnas, prāv. N. Trepša un Heino Ainso, Committee for International Justice koordinātori.

Līdz pat šai dienai pastāv dažādi minējumi par to, kādēļ Brauns savu braucienu uz Maskavu atlika. Daži domāja, ka tas noticis saasināto attiecību dēļ sakarā ar krīzi Vidējos austrumos un britiem draudzības līgums ar Pad. savienību vairs nelicies pārāk lietderīgs, bet mūsu versija, protams, bija, ka, daudzo protesta vēstuļu skubināts, H. Vilsons licis kādam padomniekam aplēst, kādus materiālus zaudējumus britu pasaules baltieši varētu nodarīt angļu saimniecībai, ja tiešām sāktu īstenot daudzās vēstulēs piedraudēto boikotu. Padomnieka sniegtie dati varētu būt šādi: Brīvajā pasaulē pašreiz mīt ap 2.000.000 baltiešu (75% no tiem lietuvieši). Pieņemot, ka katrs izdod ap 1000 dol., viņu pirkšanas spēja pārsniedz 2.000.000.000 dol. Tālāk pieņemot, ka vismaz puse no tiem vairāk vai mazāk atbalsta baltiešu kopīgās lietas, viņu kopīgais saimnieciskais svars iespējamā boikota gadījumā tiešām ir vērā liekams — kā tautsaimniekiem, tā politiķiem. Pie šī tieši pārvaldītā ekonomiskā potenciāla vēl jāpieskaita baltiešu jaunākās paaudzes vispārējās iespējas, jo tā, ieguvusi akadēmiskos gradus dažādās, galvenokārt technoloģiskās fakultātēs, spēj ietekmēt daudz plašākas aprindas, veicot savus administrātīvos un padomdevēju amatus. Jāpiebilst, ka protesta vēstuļu rakstītāju vidū bija ļoti augsts procents mūsu jauno akadēmiķu. Kā vienu no pirmajām saņēmām Dr. V. Dzeņa protesta telegrammas kopiju, kurā viņš Anglijas valdībai norādīja, cik simttūkstošu dolaru vērtībā viņš iepircis britu ražotās mašīnas, uzskaiti pabeigdams ar boikota pieteikumu gadījumā, ja briti piesavināsies baltiešu zeltu. Telegramma beidzās ar vārdiem: „And I mean it, sir!", kas mums ilgāku laiku derēja par sava veida devīzi.

Britu ārlietu ministrs Brauns 23. maijā tomēr aizbrauca uz Maskavu, bet laikraksti ziņojumos uzsvēra, ka viņš gribējis runāt tikai par Ēģipti, kamēr Kosigins savukārt tikai par Vietnamu. Tā nu sarunas bijušas ļoti īsas, pēc vienas dienas Brauns jau bijis mājās, tīri nīgrs. Par baltiešu zeltu un draudzības līgumiem, laikam, nebūs tomēr runājuši, vismaz nekur tas nav pieminēts.

Protams, tas nenozīmē, ka baltiešu zelts nu ir drošs Anglijas bankas velvēs. Tomēr, šīs akcijas aktīvajiem dalībniekiem pārrunājot līdz šim panākto, liekas, ka darbs atmaksājies: tā kā rudenī sagaidāmas debates par šo jautājumu britu parlamentā, Anglijas baltieši varēs pierādīt, ka aiz viņiem stāv tūkstošiem protestētāju no visas pasaules. Bez tam, ar šo jautājumu nodarbojoties, mūsu aktīs sakrājies krietns žūksnis dokumentācijas un vēl neizmantotu padomu. Committee for International Justice koordinātoru sēdē gan atzina, ka viss, ko esam varējuši darīt no ārpuses, būtu apmēram paveikts, tā nu jānovēl labu laimi darba smaguma iznešanai baltiešiem Anglijā. BATUN latviešu sekcijas ārkārtas sēdē, kad šo jautājumu pārrunāja, Andris Ritums ierosināja ziedot Anglijas latviešu raidītajam Latvijas brīvības fondam, uz vietas tā darbam saziedojot 43 dol. un nosūtot pēc piederības.

Protams, arī mēs būtu varējuši panākt vairāk, ja vēl vairāk baltiešu būtu atsaukušies BATUN aicinājumam. Taču ir labi arī tā, kā ir. Panākumu ailē ieskaitāmas arī dažas blakus parādības. Piemēram, līdz šim neviens īsti nezināja, vai tiešām var saskaņot brīvās pasaules baltiešu sadarbību kādam praktiskam pasākumam noteiktā datumā. Šai ziņā esam ar „eksperimenta" iznākumu vairāk nekā apmierināti vien. Bez tam, nevilus esam piepulcinājuši aktīvo baltiešu pulkam ļaudis, kas dzīvo zemēs, kurās viņi savu mātes valodu dažkārt jau gadu desmitiem nav dzirdējuši. Jāsaka, ka tie pat pieskaitāmi mūsu projekta dedzīgākajiem atbalstītājiem — pateicīgi, ka viņiem dota iespēja runāt līdzi savas tēvzemes lietās.

Liekas, ka ar šo atmiņu klāstu būšu arī līdztekus atbildējusi visiem, kas iebilduši pret „Operation Goldfinger" darbiem un panākumiem. Tā kā to būšu ar aicinājumu atstāt kā vienīgo, tad arī jāpiebilst, ka pārmetumi par „vienreizējo gaisā šaušanu" bijuši — kā to smalki varētu pateikt — mazliet priekšlaicīgi.

Dagmāra Vallena

Jauns latviešu filmrūpnieks

RUDENĪ ŅUJORKĀ IZRĀDĪS VIKTORA PETRAŠEVICA FILMU „IEPLĒSTIE BALETSVĀRKI"

Iespējams, ka rudenī ņujorkieši varēs skatīt latviešu uzņemtu filmu. Viktors Petraševics nodibinājis filmu sabiedrību, kurā pats vada filmu uzņemšanu, bet amerikāņu partneris sagādā līdzekļus. Pagaidām filma nosaukta „Ieplēstie baletsvārki", bet, ja radīsies skanīgāks un labāks tituls, tad to mainīs. Filmu pašreiz uzņem Ņujorkā gan brīvā dabā, gan studijā. Tieši uzņemamajos ārā skatos kādam no filmas varoņiem jāšķērso pa Ņujorkas namu jumtiem. Lai to uzņemtu, nepieciešamas dažādas pilsētas valdes atļaujas un apdrošinājumi, arī saulaina diena un laba izmaņa uzņemt filmā jumta lēcēju tā, lai nebūtu „nogriezta" ne galva, ne kājas... Filmā tēlots divu baletmeiteņu liktenis.

Nepietiek tikai ar labu skatu vai darbības uzņemšanu filmā, bet kārtojamas arī daudzas citas lietas. Vispirms jādomā par scenāriju, jāizstrādā budžets, jāizvēlas vietas uzņēmumiem brīvā dabā un jāsarunā studija, jāmeklē tēlotāji, jāsagādā apdrošināšana un dažādas atļaujas, — tikai tad var sākt filmēt. Scenāriju rakstītāju ir daudz, atalgojums pietiekams, bet grūti atrast labu un piemērotu tematu. Vai nu rakstītājs iedomājies filmu par daudz lepnā veidā ar silto zemju dabas skatiem un skaistām pilīm, vai arī tie ir vecu vecie temati par laupītājiem, kovbojiem vai nabaga cilvēku, kas kaut kādā laimes gadījumā dēticis pie pirmā miljona, tad tas liekas par maz un vajadzīgi desmiti vai simti miljonu. Filmā tomēr vienmēr jāmeklē kaut kas jauns kā saturā, tā uzņēmumos.

Filmas uzņemšana prasa prāvus līdzekļus, un tie sagādājami ar aizņēmumiem, ziedojumiem vai arī akcijām. Katra filma izmaksā vairākus desmit tūkstošus vai pat simt tūkstošus dol. Par līdzekļu sagādi V. Petraševica uzņemamajām filmām rūpējas amerikānis Stenlijs, un tā no abu īpašnieku pirmajiem priekšvārdu burtiem radies uzņēmuma nosaukums V & S Pictures, Ltd.

Filmēšanas vietu Ņujorkā netrūkst — Centrālparks, ielas un avenijas ar satiksmes burzmu, jūrmala, melno rajons Harlema un daudzas citas ievērojamas vai necilas vietas. Studijas telpas var nomāt, jāizvēlas tikai piemērotākā. Tēlotāju izvēle ir grūtāka, jo to ietekmē ne vien prasītais honorārs, bet arī spējas.

Pēc visa vajadzīgā uzņemšanas sākas izskaņošana un rediģēšana. Kas liekas, tas jāizmet, kas labāk izdevies, tas vairāk jāizceļ. Tieši no šī darba bieži atkarīgi filmas panākumi. V un S filmstudijā šim darbam ierīkota īpaša telpa. Elga Petraševica te atšķir graudus no pelavām, pamazām izveidojot filmu, kādu to redzēs skatītāji.

Līdztekus savas filmas uzņemšanai, kas ilgs apm. 8 nedēļas, Viktors Petraševics strādā arī divās lielās amerikāņu filmu sabiedrībās. Viņš ieguvis fotografijas direktora apzīmējumu, kura uzdevums izvērtēt un dot norādījumus filmoperatoriem, kādā veidā un kādus uzņēmumus izdarīt. Krāsu filmās jāizvērtē ēnu un gaismas iedarbība, dažreiz rīkojoties pat pret filmēšanas likumiem. Daudzos gadījumos skaņas un troksņus nevar uzņemt tieši, bet jāizmanto atdarinājumi laboratorijās, piemēram, tālruņa zvanam. Citos gadījumos nevar izcelt krāsu, bet jāparāda pelēcīgums. Filmēšanas technikas veidus skolās vien nevar iemācīties; pašam vienmēr jāvēro, kā citi dara.

Viktors Petraševics tikko pabeidzis filmas „Atceļā" (Roundtrip) uzņemšanu, kurā darbojies par fotografijas direktoru. Pirmizrāde notika 19. jūlijā Hārlemā, tajā ierādīts lielākā daļa galveno lomu un daudzie mazo lomu tēlotāji. Varēja redzēt melnas jaunkundzes minisvārkos un svētku uzvalkos tērptus melnos džentlmeņus. Bet redzēja arī skatītājus ar kailām kājām. Pie ieejas visus sagaidīja liels bars melno bērnu, kas „zvaigznēm" uzgavilēja, bet tas vairāk izklausījās pēc histēriskas kliegšanas...

Filma sākās ar neparastu notikumu, kurā dauza skatlogu manekenus un to atsevišķās daļas nes ūdenī. Seko kādas melnās meitenes romantika ar franču mākslinieku. Filmā daudz skaistu Ņujorkas uzņēmumu, kuros redzami ne vien debesskrāpji, bet arī Hārlemas naktsklubi, melno musulmaņu sanāksme un Hārlemas ielu ainas. Visu kuplina neskaitāmas dziesmas. Dabīgi, ka izrādei sekoja filmas „iesvēte" ar vakariņām, kurās piedalījās aktieri, filmas uzņemšanas dalībnieki un Ņujorkas pilsētas pārstāvis.

Pagājušajā gadā V. Petraševics Spānijā bija uzņēmis filmu „Elles dvēseles" (Almas del Inferno) spāņu valodā, vadot režiju. Viņa pēdējā darba vieta bija Apvienotajās nācijās, kur dokumentāja dažādu ievērojamu vīru dzīvi. Kā pēdējais uzņemts karalis Feizāls kopā ar ASV prezidentu Džonsonu. V. Petraševica studiju rotā slavenu aktieru fotoattēli, kuŗus viņš pats uzņēmis. Glorija Svensone un Edijs Alberts ir tikai divi no viņa uzņēmumos redzamajiem.

Par filmām Viktors Petraševics interesējies kopš bērnības. Kā mazs puika viņš sturmējis kinoteātra Splendid Palace durvis latviešu lielfilmas „Zvejnieka dēls" pirmizrādē. Pirms dažiem gadiem viņš pašā filmās parādīja tautiešiem nozīmīgākos tikumus. Par šīm izrādēm viņš nejūtas apmierināts: latvieši esot lielāki kritizētāji un izvēlīgāki par amerikāņiem.

Viktora Petraševica pirmā nodarbošanās tomēr bija cita, jo viņš vispirms izmēģināja savu talantu dejošanā. Tomēr jūsmošanu par filmu viņš nebija pametis, un tā tagad pilnīgi nododas tikai filmai. Arī viņa dzīvesbiedre atstājusi darbu Ņujorkas tirdzniecības namā un strādā pie filmu rediģēšanas. Filmas tomēr kritizē vairāk nekā literārus darbus, jo ne vien dialogi un scenārijs, bet arī tēlojumi, režija, uzņēmumi un daudz kas cits ir novērtējami.

V. I.

Iznākusi vērtīga informācijas brošūra

Iznākusi un jau saņemama organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States Ilinojas nodaļas pieteiktā un sagatavotā brošūra „Turpināsim strādāt!".

Šai informācijas publicējumā apskatīti mūsu aktuālākie nacionālpolitiskā darba jautājumi un doti norādījumi, kā iepazīstināt ASV, Kanadas un citu brīvo valstu pilsoņus ar Baltijas valstu problēmu, par kuŗu lielākā daļa citu zemju iedzīvotāju ļoti maz vai nemaz nav informēti. Šī brošūra satur ļoti vērtīgus norādījumus, kā pareizi veicams informācijas darbs, lai tas gūtu panākumus. Bez izdevēju organizācijas darbiniekiem Dr. Laimoņa Streipa, Voldemāra Korsta un Gundas Korstas publikācijā ar rakstiem piedalījies arī Komitejas Latvijas brīvības priekšsēdis Vilis Hazners, Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēža vietnieks Alfreds Bērziņš, ALAs padomnieks Ēriks Dundurs un Kanadas DV priekšnieks Elmārs Krūka.

Izdevēji centīsies jauno publikāciju, kuŗa satur arī paraugvēstuļu tekstus angļu valodā, izsūtīt visiem, kuŗi apliecinājuši interesi par organizācijas un mūsu nacionālpolitisko darbu vispār, tomēr darba steigā daļa adrešu gājusi zudumā. Izdevēji lūdz interesentus to atvainot un jauno izdevumu pieprasīt, rakstot organizācijai: 2932 W. Eastwood Ave., Chicago, Ill. 60625, U.S.A.

Kopā ar brošūru izdevēji interesentiem izsūtīs arī organizācijas centrālās valdes uzsaukumu, vēstuļu paraugus un norādījumus, ko darīt, lai iedzīvinātu ASV kongresa pieņemto Baltijas valstu brīvības rezolūciju (H.C. Res. 416), tāpat paraugvēstuļu tekstus angļu valodā, kas rakstāmas ASV tautas vietnieku nama un senāta locekļiem iecerētās Baltijas valstu neatkarības pasludināšanas 50. gadadienas pastmarkas izdošanai.

Ir ļoti nozīmīgi, un tas var kļūt pat izšķirīgi, ka bez vēstulēm ASV kongresa locekļiem minētajos jautājumos tautieši raksta arī citiem valdības iestādījumiem, bet pats galvenais — atgādina šos jautājumus savas patvēruma zemes presē ar lasītāju vēstuļu palīdzību. Brošūra „Turpināsim strādāt!" sniedz praktiskus norādījumus, kā šo darbu veikt.

Nav pamata iedomāties vai aizbildināties, ka šis darbs nav paveicams. Mazam piemēram lai norādīts, ka ASV vidējo pavalstu lielākajā laikrakstā „Chicago Tribune", neskaitot citas avīzes, pēdējo trīs nedēļu laikā parādījušies divi ievadraksti un sešas lasītāju vēstules (T. Zieriņa, V. Korsta, prof. Dr. K. Dzelzīša), kuŗas skaŗ Baltijas valstu jautājumu, kā arī ASV kongresa rezolūciju Nr. 416.

Organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States Ilinojas nodaļa jaunās brošūras izdošanā un sagatavošanā ieguldījusi ne vien daudz laika un pūļu, bet arī prāvus materiālos līdzekļus. Tādēļ būtu žēl, ja pūles izrādītos veltīgas un latviešu organizācijas un atsevišķie tautieši neizrādītu par šo darbu pelnīto interesi un neiesaistītos kopīgajā darbā, kuŗa sekmīgai paveikšanai publikācija tieši domāta. Ja darbs sekmētos, ja organizācijas un tautieši izrādītu plašu atsaucību, tas būtu labākais gandarījums izdevējiem. Brošūra ir bezmaksas izdevums, jo rīkotāji vēlas tikai kalpot mūsu nacionālpolitiskajiem uzdevumiem, tomēr brošūras saņēmējiem derētu apzināties, ka sagatavošanas izdevumi bijuši prāvi, tādēļ kopā ar pasūtinājumu izdevējiem piesūtīt arī materiālu atbalstu, kaut vai pastmarku atlīdzībai un pateicībai par nozīmīgo veikumu, jo šī jaunā brošūra lieti kalpos visiem, kas vēlas darboties mūsu nacionālo mērķu un Latvijas brīvības atjaunošanas labā.

Rd.

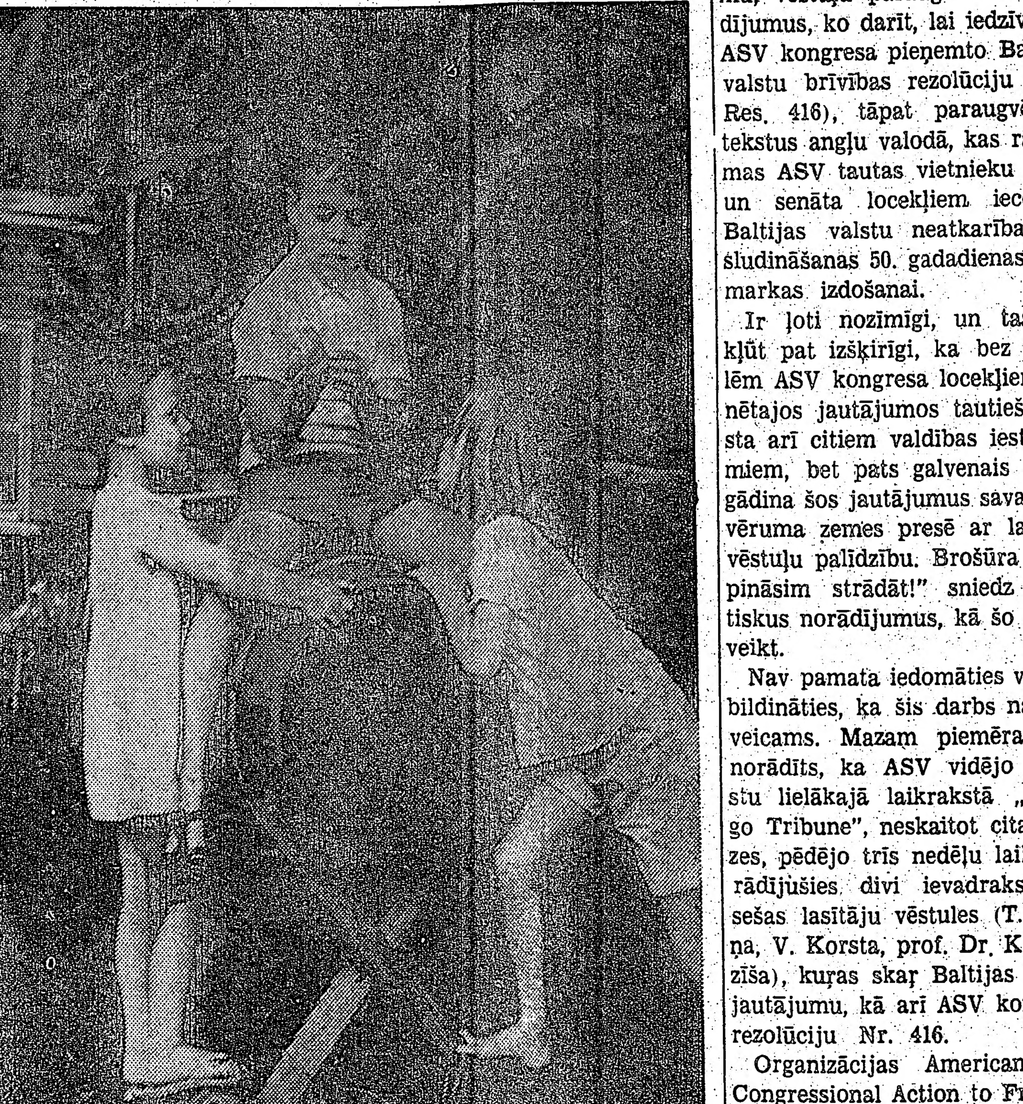

UZ ALUS MUCAS — PAGALMĀ...
Mazie torontieši Kristīne (4 gadi), Guntis (6) un Anda (7) Ruņģi Sidrabenes brīvdabas skatuvē rāda, ka arī māk spēlēt „tejāteri", kā noskatījās darām lielos Līgo svētku uzvedumā.
Foto: J. Liģers

SAVIENOTAJĀS VALSTIS

ŅUJORKA

● Vietējās latviešu ev.-lut. draudzes bērnu vasaras nometnes Katskiļu kalnos trešais periods notiek māc. R. Zariņa vadībā. 5. augustā bija ugunskura vakars, piedaloties apkārtnes latviešu rakstniekiem un dzejniekiem.

ČIKAGA

● Papildinot jau sniegto informāciju par iespaidīgo Apspiesto tautu nedēļas parādi Čikagā, piebilstams, ka latviešu grupai, kas atstāja ļoti disciplinētu un vienotu iespaidu, bija sava platforma, vairākas vaļējas automašīnas un prāvs skaits soļotāju. Vecajai paaudzei līdzās bija jaunā un visjaunākā. Grupu vadīja DV darbinieks Augusts Vanags, palīdzot Jurim Jauntirānam, bet visu parādes gājienu pārzināja Leonīds Neimanis. Organizēti parādē piedalījās Sv. Pāvila draudze Meivudā. Čikāgas latviešu katoļu draudze, Kr. Barona latviešu skola, Korporāciju kopa, Latviešu biedrība un jaunatnes pulciņš. Piezīmējams, ka Latviešu biedrības sagatavotās platformas izdevumus sedza valdes locekļi no personīgajiem līdzekļiem.

DETROITA

● Sv. Pāvila draudze 23. jūlijā pirmoreiz pulcējās dievkalpojumā jauniegūtajā baznīcā, kuŗas iegādei līdz 1. jūlijam bija saziedoti 55.568 dol. Baznīca ar divām blakus mājiņām maksā 75.000 dol. Tuvākajās dienās uzsāks baznīcas pārbūves darbus. Ērģeļu iegādei, altāŗa izbūvei un citām vajadzībām nepieciešami vēl 10.000 dol.

● Pretkomūnistu kristīgā organizācija bija rīkojusi 5 dienu ilgus kursus, kuŗos kā referents piedalījās arī Tedis Zieriņš no Čikagas, runājot par iespējām izmantot laikrakstus lasītāju vēstuļu ievietošanai un demonstrējot savu laikrakstos jau ievietoto vēstuļu krājumu, kas sakopots brošūrā „If One Can Do It, Why Not You?". Referentu vidū bija vairāki politiķi un universitāšu mācībspēki, demonstrēja arī filmu „My Latvia". Vienu no kursu dienām ievadīja māc. V. Līventāla vadīts svētbrīdis.

INDIANAPOLE

● Līdzīgi daudzām citām pavalstīm, arī Indianas gubernātors R. Branigins un Indianapoles pilsētas galva Dž. Bartons bija proklamējuši Apspiesto tautu nedēļu. Presē parādījās vairāki apspiestajām tautām veltīti raksti, televīzija un radio sniedza interviju un citus nedēļas garam piemērotus raidījumus. Apspiesto tautu nedēļu ievadīja Amerikāņu leģiona parāde Vietnamas cīnītāju atbalstam, kuŗā piedalījās ap 15.000 dalībnieku. Laikrakstu atreferējumos bija izcelta apspiesto tautu piederīgo, to vidū arī latviešu, piedalīšanās šai parādē ar piemērotiem plakātiem, prasot pārtraukt tiltu būvi sadarbībai ar komūnistiem. Apspiesto tautu nobeiguma sarīkojumā runāja ASV tautas vietnieku nama deputāti — republikānis V. Breijs un demokrats Medenas, pilsētas galva Bartons u.c.

KLĪVLENDA

● Apspiesto tautu nedēļu, kuŗas rīcības komitejā latviešus pārstāvēja Z. Riders un E. Ieviņš, ievadīja 19 etnisko grupu gājiens tautas tērpos un masu sapulce pilsētas centra laukumā, kur pilsētas valdes vecākais Lochers uzrunā uzsvēra, ka pienāks laiks, kad arī tautas aiz dzelzs priekškara atgūs brīvību. Apgabala revidents Parks savukārt atzina, ka apspiesto tautu cieša sadarbība un vienprātība var stipri sekmēt brīvības atgūšanas centienus. Sapulce nosūtīja telegrammu prezidentam Džonsonam, prasot atbalstīt apspiesto tautu neatkarības atgūšanu.

BOSTONA

● Trimdas draudzes vasaras nometnē Piesaulē bērni 22. jūlijā pārdzīvoja baigus brīžus: uznāca spēcīgs negaiss, kuŗa laikā zibens iespēra viesu mājā, satraucot un apdullinot ausis tās iemītniekiem. Piesaules iemītnieki ar izsauktajiem ugunsdzēsējiem ēkas iespējamu degšanu tomēr novērsa, tā ka zaudējumi nav lieli. Apdegušas vienīgi 5 gultas matraces 250 dol. vērtībā. Ēka un inventārs ir arī apdrošināts.

● Pērnā gada jūlijā pēkšņi mira pazīstamais Latvijas basketbola un volejbola valstsvienības spēlētājs Voldemārs Elmūts; tagad, gadu vēlāk, aizsaulē 88 gadu vecumā aizgājis arī viņa tēvs Krišjānis Elmūts. Māc. F. Ruperts 26. jūlijā nelaiķi izvadīja pēdējā gaitā uz Getzemenes kapu latviešu nodalījumu, kur jau apglabāta viņa pirms diviem gadiem mirušā dzīvesbiedre.

MILVOKI

● Jau trešo gadu Apspiesto tautu nedēļas sarīkojumu organizēja amerikāņu jaunie republikāņi. Marketas universitātes profesors Dr. A. Sokolnickis savu runu iesāka ar jautājumu, cik ilgi vēl pasaule cietīs necilvēcību, kādā smok komūnistu apspiestās tautas. Viņš raksturoja dzīves apstākļus un nebrīvību atsevišķajās zemēs, arī Baltijas valstīs, un brīdināja amerikāņus no komūnistiem, kas ir vilki avju drānās, tāpat atgādināja FBI direktora Hūvera liecību, ka daudzu pašreizējo nemieru un protesta gājienu organizētāji bijuši komūnistu partijas biedri. Nacionālās Ķīnas ģenerālkonsuls Čikāgā Vaimins Lī savukārt norādīja, ka komūnistiem jau vergo viena trešā daļa pasaules iedzīvotāju, sīkāk informējot par apstākļiem sarkanā Ķīnā, kur daudzi iedzīvotāji izmantojot katru izdevību izkļūšanai brīvībā. Demokratija un brīvība komūnistiem ir lielākais ienaidnieks, bet — runātājs uzsvēra — brīvību nevar pirkt par lētu cenu, par to jāmaksā ar sviedriem, asarām un asinīm. Rakstveida sveicienus bija sūtījis Viskonsinas gubernātors Nouls (Knowles), kas visā pavalstī bija proklamējis Apspiesto tautu nedēļu, Milvoku pilsētas galva Meiers, tautas vietnieku nama deputāti K. Zablockis, G. Dēviss un H. Reuss. Vairāku simtu apmeklētāju vidū puse bija gados jauni amerikāņi, kas liecina, ka arī ASV netrūkst jauniešu, kuŗiem tuvas nopietnas politiskas problēmas.

—rč—

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 12. GADA GĀJUMĀ BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OŠAVAS CKLB raidītājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

Augustā dievkalpojumi notiks katru svētdienu pl. 11 rītā Saulainē un pl. 6. pēcpusdienā Sv. Jāņa baznīcā.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9—3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

13. augustā Sporta svētki Sidrabenē, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

19. augustā Bērnu nometnes slēgšana. Vakara dievkalpojums Sidrabenē.

27. augustā pl. 11 dievkalpojums Andreja baznīcā.

3. septembrī pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

10. septembrī pl. 11 Kapu svētki.

Augustā mācītājs runājams piektdienās no pl. 5—7, Andreja baznīcā. Steidzamos gadījumos sazināties pa tālruni 699-3331.

Māc A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

20. augustā, plkst. 11 dievkalpojums Tālavā.

27. augustā, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave. South.

13. augustā, plkst. 11 dievkalpojums. „Vasaras skola" baznīcā no 14.—18. augustam (iesk.) katru dienu no plkst. 10—1.30 p.p.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685—3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

27. augustā, pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

20. augustā, pl. 3 p.p. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9—3224.

Montrealas latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

13. augustā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums Ezerkalnos (Varoņu piemiņas diena)

20. augustā plkst. 11 Kapu svētki draudzes kapu nodalījumā Mount Royal kapsētā.

27. augustā plkst. 7 vakarā dievkalpojums baznīcā.

3. septembrī dievkalpojuma nebūs.

10. septembrī dievkalpojums plkst. 1.30 p. p. baznīcā.

Prāv. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave., Montreal 29. P. Q. tel. 484—8394. Sv. Pāvila ev.lut. latviešu draudze Montreālā.

13. augustā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums Tērvetē.

27. augustā, plkst. 11 no rīta Tērvetē Pateicības dievkalpojums, jo 10 gadi pagājuši, kopš Tērvete iegūta. Pēc dievkalpojuma visai draudzei kopīgs azaids.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut baznīcā 400 Sparks ielā

13. augustā dievkalpojums

27 augustā dievkalpojums

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p.p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

„Saucieno no Golgātas"

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p.p. uz viļņiem 1270. Adrese: P.O. Box 230, Station „K" Toronto 12, Ont

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

13. augustā dievkalpojumi: pl. 10 Jonkeru baznīcā māc. D. Grauds no Hempstedes; pl. 11 nometnē māc. R. Zariņš; Betlemes baznīcā dievkalpojuma nebūs.

20. augustā dievkalpojumi: pl. 11.30 Betlemes baznīcā māc. D. Grauds no Hempstedes; pl. 11 nometnē māc. O. Gulbis.

ČIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11 th Ave., Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1388 Pauline Blvd.

DETROITA

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev.-lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tālr. WA 2—2248. Māc. V. Līventāls tālr. WE 3—8326.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.-lut. Trīsvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4965 Washington St., Apt. 201, West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327—5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St., Roxbury.

KLIVLENDA

Klivlendas latviešu ev. - lut Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church lingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 723.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

SACRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

LOSANDŽELOSĀ

Dienvidkalifornijas latviešu draudze—2450 Griffin Ave., L.A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO - 98679.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

TAUTISKI NŪDISTI UN NIEZIENS SIMKO EZERĀ

Francijas prezidenta Degolla sirsnīgā viesošanās Kvebekā, diemžēl, nav atstājusi nekādu labvēlīgu iespaidu arī uz neorganizēto makšķernieku zivju lomiem. Atklāti sakot, lomi šogad ir ļoti nekultūrāli. Cik zināms, tad līdz šim vēl neviens mūsu makšķernieks nav izvilcis 12 mārciņu foreli, 40 mārciņu līdaku vai 8 mārciņu smagu asarīti.

Sekojot laika gara saukismei, godājamie makšķernieki varētu noorganizēt kādu protesta demonstrāciju, bet tie ir prātīgi cilvēki, un tādēļ no demonstrācijām pagaidām principā atturas.

Nav nekāds noslēpums, ka vairāki karsti makšķernieki jau uzdevuši savas iemīļotās nodarbības un nopietni apsver iespēju pāriet uz kādu citu ar brīvo dabu saistītu sporta veidu. Runā, ka daži jau saņēmuši iestāšanās anketas jaunorganizētajam Latviešu etniskās grupas nūdistu klubam. Jaunā pasākuma organizēšanu uzsācis viens no Toronto saimnieciskajiem darbiniekiem, kura vārdu līdz kluba oficiālai atklāšanai pagaidām atstāsim neminētu. Par jaunā kluba mērķiem tā galvenais organizētors izteicās:

„Ir nepiedodami, ka divdesmit trimdas gados vēl neesam nodibinājuši savu nūdistu klubu. Latvijā šādi klubi darbojās Rīgas jūrmalas kāpās un citās skaistās dzimtenes vietās par svētību kluba vadībai un visiem biedriem. Nūdisms ir labākās zāles sabeigtu nervu uzlabošanai, ķermeņa fiziskās izturības nostiprināšanai un fantazijas apvāršņu paplašināšanai. Nūdisti, pavadot vasaru bez drānām, var ievērojami palīdzēt cīņā pret arvien pieaugošo dzīves dārdzību. Esam domājuši par mūsu biedru daiļu un lētu pazīšanās zīmi. Mūsu nūdisti nēsās ap kaklu tautisku prievīti, bet kautrākie, kamēr pierod pie jaunā dzīves veida, varēs abās rokās priekšā turēt latvisku kokli. Protams, vakaros pie ugunskura būs jāspēlē šī kokle. Kanadiešu klubos biedru maksa ir apm. 60 dol. gadā. Mūsu klubā uzņemsim bez noteiktas biedru maksas pret ziedojumu, ne mazāku kā 60 dol. gadā. Kluba nodarbības varētu notikt kādā no mūsu sabiedriskajiem vasaras īpašumiem. Sevišķi piemērots būtu tāds objekts, kura īpašnieki par tālākiem uzlabojumiem vairs nedomā un ļauj skaistajai dabai aizaugt ar nezālēm. Precētos pārus sākumā no vienlniekiem atdalīsim ar latvisku stilu celtu žogu.

☆

Patiesības labā jāatzīstas, ka daži makšķernieki izvelk pa zivtiņai Saulainē. Pārsimt soļu uz dienvidiem no peldētavas vienmēr var dabūt dažus sakeršus. Pusceļā uz Tālavu — vienā Notavasagas upes skaistā līcī bez lielām pūlēm, tikai pacietīgi sešas stundas vienā vietā ar odiem kaujoties, var izvilkt dižkarpu vai pat divas. Pēc tam karpas tuvējā veikalā sverot, Ailvijas bodnieks laimīgajam makšķerniekam noprasīs:

„Kur jūs šitās zivis liksit?"

„Nožāvēšu un sūtīšu uz Izraēlu, lai dižajie židu kaŗotāji sasit Naseru ar visiem Kosigina tankiem lupatu lēveros!" makšķernieks atbildēs.

Tautietis Dzintars šogad piemānījis 18 mārciņu smagu līdaku. Tas ir smuks kukainis, un manā rīcībā ir arī bilde dabiskās krāsās, kurā redzams tautietis Dzintars un viņa upuris. Diemžēl, šo laikrakstu vēl neiespiež četrkrāsu technikā, tādēļ pagaidām jāiztiek ar bildes reprodukcijas redzēšanas. Dzintars gan krāsaino bildi rāda draugiem un pazīstamiem, nemaz neslēpjot, kur lielo lomu izvilcis. Tikai 200 jūdžu ziemeļos no Toronto atrodas ezers, kuŗu vietējie sauc Lake Kavigamog. Ļoti zivi laimīgais makšķernieks izvilcis pirmajā mēnesī, un, ja Dzintaram nebūtu jāpelna dienišķā maize un nauda morgidžas nomaksāšanai Toronto, tad droši vien viņš savas turpmākās trimdas gaitas pavadītu pie Kavigamoga ezera, cita nekā nedarot, kā tik katru metienu laukā velkot 18 mārciņu smagu līdaku.

Pieminot līdakas, atmiņā nāk vieta, kurā Kanadā izvilku pirmo līdaku mūžā. Pirms 19 gadiem ierados šai zemē kā diplomēts zeltracis un nokļuvu Dieva pamestā Ontario ziemeļu stūrītī — Centrālpatricijā, divu stundu lidojumā no Sioux Lookout, polārā loka tuvumā. Bijām tur trīs latvieši: Jēkabs Balodis, Imants Vītols un jūsu Pelēkais. Bija jauka dzīve: vecie zeltrači mūs apkopodāja par bladi di-pi, bet kompānija mums par zelta rakšanu maksāja 67 centus stundā. Druskū zeltu savracām, dabūjām brīvu dienu. Piedodiet, raktuvēs bija jau priekšā ceturtais latvietis: raktuvju frizieris Fredis. Viņš bija dzimis Kanadā un nerunāja latviski nemaz sliktāk, kā dažu cienītu tautiešu bērni tagad runā vienā otā latviešu bērnu nometnē. Fredis dzina zeltraču bārdas, grieza matus, palīdzēja brūtei uzrakstīt vēstules un arī izrakstīt no Vinipegas šņabi vai jaunu kurpju pāri, pieņēma derības, aizdeva naudu un pamācīja, kā raktuvēs darba laikā var atrast mierīgu stūrīti, kur 2467 pēdas zem zemes var pāris stundu nosnausties. Fredis bija mūsu vienīgā personīgā aprūpes organizācija, jo LNAK vai BATUN toreiz savu rosīgo darbību vēl nebija atraisījusi. Kādā brīvdienā Fredis mums iedeva pāris makšķeru — upē makšķerēties vēl var. Metām upē makšķeres pa labi un pa kreisi. Kā met, tā ķert gan.

Neviena līdaka nebija zem 8 mārciņām. Pēc mūsu lomā nēma Kanādas līdaka svēra savas 16 mārciņas. Mums, plikiem no Vācijas bēgļu nometnēs ierodoties, laivenieki bija izmukušajiem, pilnā laivele ar zivīm likās vesels kapitāls. Varbūt klusībā izrēķinājām, cik izsalkušu bēgļu ar 40 līdakām, vienas unces lieliem gabaliņos sagriestām, UNRRAS komandants varētu pabarot.

Bijām ļoti vīlušies, kad raktuvju pavārs mūsu karalisko lomu sameta atkritumu tvertnē un noteica: „Tādus mūdžus jūs man ķēķī nenesiet. Tās jau tikai džekfišas!"

Tā bija vienīgā reize, kad makšķerējām kopā ar Imantu Vītolu. Pāris mēnešu vēlāk viņš pazuda. Rudenī netālu no raktuvēm atrada Imanta līķi. Runāja, ka viņu nogalinājis kāds greizsirdīgs indiānis. Viņa kapa Centrālpatricijā. Zelts raktuvēs šogad jau viss izrakts. Iznīkušā spoku pilsētā ir vairs tikai pāris indiāņu ģimeņu, kas vasarās retus makšķerniekus un tūristus izvadā pa Vārnu, Foreļu un neskaitāmu citu ezeru zivju pilnajiem ūdeņiem.

Es labprāt kādreiz atgrieztos Centrālpatricijā, jo tagad no Sioux Lookout uz turieni izbūvēts pat ceļš, atrastu pamesto zeltraču kapsētiņu un Imanta kapu. Viņš bija gaišs zēns, piederīgos pazaudējis moskovītu iebrukuma laikā, izkarojies kaŗavīra gaitās, cēla sapņu pilis. Viņš bija pirmais pēckaŗa ieceļotājs, kuŗa dzīve izbeidzās šajā zemē, kurā vēl daudziem mums rezervēta pēdējā atdusas vieta. Varbūt, ka starplaikā par Imanta kapu un viņa vēl nenoskaidroto aiziešanu painteresējies kāds cits vai citi, lai Kanadas latviešu vēsturi rakstot, nepaliktu tukša viena rindiņa.

Mans otrs draugs, Jēkabs Balodis, cik zinu, aizbrauca uz Vinipegu. Nebūtu nekāds brīnums, ja viņš, vismaz kā skatītājs, pašlaik piedalītos Panamerikas sporta spēlēs. Un mūsu vecais draugs frizieris Fredis Davsons varbūt, bez neklātienes latviešu valodas mācības tagad jau runā pavisam labi savu tēvu tēvu valodu.

❦

Uz Simko ezera bieži redzami mākslinieki Eduards Dzenis un Alfreds Jaunzems. Eduards ir viens no tiem māksliniekiem, kas savas bildes pa labi un pa kreisi neizdāvina. Tāpat makšķerēšanas sportam viņš nododas bez lielas publicitātes. Kaimiņi gan runā, ka Eduards, laivā sēžot, ar vienu aci skatoties uz pludiņu, bet ar otru uz krastmalu, vai tur neparādās kāds zirdziņš. Tikko zirdziņš parādoties, tā Eduards tūlīt tinot makšķeres kopā un braucot uz krastmalu smuko lopiņu salīgt par modeli.

Jaunzems šad tad pārnesot mājā arī ēdamus asaŗus un nopietni apsveŗot domu par modernizētas zivju žāvētavas būvi, — tādas žāvētavas, kuŗā vienā un tai pašā mucā var iekurināt uguni, žāvēt zivis un reizē tecināt atspirdzinošus dzērienus. Es personīgi šogad esmu izvilcis apmēram 17 minizivju. Neviena nav bijusi pāri par mārciņu dzīvsvarā. Būtu izvilcis pulka vairāk un lielākas, ja nebūtu katrā izbraucienā jāpļauj pie kotedžas neganti liela saaugušā zāle.

Runājot par Simko ezeru, atklāts noslēpums ir tas, ka šogad ar lieliem lietiem ezera austrumpusē no upītēm sanesti pulka gliemezīši, kuŗiem ādā ieperinājušies nelāga smūdzīši. Parasti šie kukainīši no gliemežiem cenšas ātri pieķerties un ieperināties ūdensputnu miesās, bet šogad tie metušies virsū pārsteigtajiem un pavisam plikajiem peldētājiem. Rezultātā peldētāji sāk neganti kasīties un domā, ka nupat lielāks nieziens piesities, no kuŗa nekad vairs vaļā netiks. Noskaidrojies, ka pānikai nav pagaidām vietas, jo smūdzīši cilvēka miesās neko nopietni ieperināties nav projektējuši. Nieziens pāriet pavisam ātri, ja peldētājs, pirms bikšu uzvilkšanas, kārtīgi norīvējas ar rupju dvieli.

Ar slapjo laiku šogad baigi lielā skaitā savairojušies odi. Smalkas pilsētas dāmiņas un kundziņi sasmaržojas ar pretodu un pretknišļu eļļām. Rūdīti makšķernieki atraduši, ka nav labāka līdzekļa cīņā pret odu briesmām, kā iesmērēšanās no galvas līdz kājām ar petroleju. Iznāk ievērojami lētāk, bet pie petrolejas smakas makšķernieks kādās sešās stundās itin labi pierod. Precētiem makšķerniekiem šī metode nav sevišķi ieteicama, jo var gadīties, ka laulātās draudzenes, mājās pārbraucot, vairs nelaiž kāpt iekšā personīgajā laulības gultā. Par to gan nav pārliecīgi jāuztraucas, jo ģimenes miera labā nakti var ērti pārlaist arī garāžā. Statistika rāda, ka divu dienu laikā sieva lūgtin lūgsies odu apkaŗotāju atkal pārcelties uz ķēķi, kokteiļu istabu vai pat guļamistabu.

A. Pelēkais

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

26. augustā — pl. 1 p.p. Bērzainē —DV Toronto nod. šaušanas sacīkstes. Pēc tam ugunskurs un zaļumballe.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss. ....

Adrese: ....

....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..........

.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Ja Jums patīk jautra mūzika, tad arī zemāk minētās skaņu plates nedrīkst trūkt Jūsu skaņu plašu albumā!

MELVATON 45 RPM

3 VINTERU iedziedājumā, Alfrēda Vintera mūzika un vārdi. TRĪS VĪTUŠAS ROZES — tango RUDZPUĶU ZIEDS — valsis, VIENS BALTS — OTRS SĀRTS, GAUJMALAS LAKSTĪGALA — tango.
Nr. D — 1001

PAR VĒLU DRAUGS — lēns fokstr. MONAMI, lēns valsis. MANA GITĀRE — fokstr. LĒNĀ VĒSMIŅA — valsis.
Nr. D—1003

PASTA BALODIS — fokstrots. VECAIS ORMANS Mr. X — fokstr. Pazīstamais vijolnieks Arnolds Kornelius ar savu orķestri. ŠĶIŖOTIES — (Santa-Ferrfi) tango. MIA BELLA SENJORITA — tango.
Nr. D—1004

Alfrēda Vintera iedziedājumā ar A. Sundina orķestri VECĀ KOKLE — lēns fokstrots, GAUJAS LAIVINIEKS — valsis, TAVAS MAIGĀS ROKAS, HAVAJAS MELODIJA.
Nr. D. — 1010

TEIC, MEITENE, TEIC — lēns valsis. PUSNAKTS ZIEDS — valsis. NEAIZMIRSTAMAIS SKŪPSTS. ANTON—ANTON — fokstrots.
Nr. D—1015

Alfrēda Vintera iedziedājumā ar Arvida Sundina orķestri ATMIŅU PĒRLES — tango, KĀ VAR AIZMIRST — valsis Lilianas Krastiņas iedziedājumā: KAUT TU ATNĀKTU — lēns valsis, DŽONNI — samba-fokstrots
Nr. D — 1016

Sieviešu kvartets Pērse ar Arnolda Kornēliusa orķestri: BALTĀ ROZE — dziesma, TAUTIET'S MANI PAVADĪJA — VILTĪGĀS ACIS — tango. DZĪVES RATIŅŠ GRIEŽAS — valsis.
Nr. D—1024

Alfrēda Vintera iedziedājumā ar A. Sundina orķestris: SAPNIS — tango, KUR ESI TU — slov-fox., MANA GITARE — fokstrots, LĒNA VĒSMIŅA — valsis, Citara duets — bez dziedājuma.
D — 1026

DZINTRA — valsis, ZILAIS LAKATIŅŠ — valsis, VIENREIZ LAIMĒJAS — fokstrots, VAI BŪTU DAUDZ — fokstrots
Nr. D — 1028

Alfreda Vintera iedziedājumā ar Arvīda Sundina orķestri VĒL REIZ TO DZIRDĒT — A. Vintera tango, GĀJPUTNI — valsis, MAZĀ VĒSTULĪTE — A. Vintera lēns fokstr., DRAUGS NEJAUTĀ — valsis.
Pasūtinājuma Nr. 2501

Zviedrijas DAUGAVAS VANAGU Stokholmas nod. vokālā ansambļa iedziedājumā ar orķestri: NEĻAUSIM IEROČIEM RŪSĒT — marša dziesma, ES VĒLOS PĀRNĀKT — lēns valsis, KAŖAVĪRU ATMIŅAS — jautrs potpurijs, MEITU MĀTE BĒDĀJAS — valsis.
Nr. 2502

Edgāra Dim a iedziedājumā (refr. duetā) ar A. Sundina orķestri: VĒL REIZ DRAUGS NĀKSI TU — tango, NESKUMSTI MEITENĪT — valsis, PAR VELTI GAIDĪTS — fokstr., LATVJU MEITENE — pasodoble.
Nr. 2503

Iedziedājis A. Vinters, A. Sundina orķ. ZUZI - ZUZANNA — fokstr. bugi vugi, ZEM RĪGAS LIEPĀM — valšu virkne, LAI MEIČA ATSAUCAS — A. Vintera fokstr., ŠTEDI - REDI — kupleja fokstr.
Nr. 2504

NOMIERINIES—VĒL JAU VISS NAV PAGALAM—valšu virkne. JŪLAI TAS IR NIEKS—kupleja.
Nr. O—631

O DONNA KLĀRA — tango potp. JAUNĀ BABELE — fokstrots. LAUKU ROMANTIKA — kāda tā bija kādreiz un kāda ir šodien?
Nr. O—630

SARGIES BAIGĀ VANADZIŅA—valsis. KO TU DZIEDI GAILĪTI MAN—tango potpurijs. DZINTARJŪRAS KAIJA—tango.—PELĒKAIS ZVIRBULIS—valsis.
Nr. O—634

Alfrēda Vintera mūz. un teksti: BALSIS - TĀS BALSIS — valšu potpurijs. Iedz. A. Vinters. ANNA - MINNA - MARIJA — kupleja. VAI KUR LABI — kupleja. Iedziedājis Aleksandrs Kortāns.
Nr. O—635

MŪŽĪGĀ JAUNĪBA — maršs. VECĪT LĒNĀK BRAUC — valsis. LĪNA - LĪNA NĀC — polka. Iedziedājumi Aleksandra Kortāna. SVEŠIE SIROTĀJI — potpurijs. Iedz A. Vinters.
Nr. O—636

Alfrēda VINTERA iedziedājums ar REO orķestri DZIESMOTĀ RĪGA — fokstrots, PAR VĒLU DRAUGS — fokstrots, SMOLANDES MEITENES, Lundbergs - Vinters - dziesma fokstrots, RUDZPUĶU ZIEDS — valsis,
Pasūtinājuma Nr. 6201.

Austras Valdēnas un Miķeļa Fišera iedziedājumā ar orķestri LĪGO DZIESMU VIRKNE — Latv. tautas deja ar kokļu orķestri JAUTRAIS STŪRIS — Imanta Krēsliņa iedziedājumā KUMELIŅI — KUMELIŅI latv. t. dz.
Nr. 6202

Iedziedājusi L. Andersone ar orķestri LABVAKAR — lēns valsis. V. Butānes iedziedājumā CIK DZĪVE SKAISTA — fokstrots. Iedz. L. Liniņš un māsas Vambutes CAURI PILSĒTAI — fokstrots.
Nr. 6203

Rolanda Paula SIMFONISKĀ DŽESA SVĪTA 3 daļās — iespēlējis simfoniskais džesa orķestris, diriģents E. Švarcs.
Nr. 6204

A. Jāhovļeva iedziedājumā ar orķ. SNIEGA PĀRSLAS — fokfokstrots. I. Pērkones iedziedājumā PUĶU PĀRDEVĒJA — fokstr. DZIESMA TEVI SAUC— lēns fokstr. E. Zvejas iedziedājumā ar orķestri TU SAULES STARS — lēns fokstrots. JAUNĪBAS UGUNSKURS — fokstr.
Nr. 6205

12 populārākās melodijas no Johana Štrausa operetes ČIGĀNU BARONS. Solisti — J. Viļģerte, M. Fišers u.d.c. Koris un orķestris diriģ. T. Vējš. Melodijas ieskaņotas uz divām EP skaņu platēm.
Nr. 6206 un 6207

Jāzepa Vītola apdarē ar Mārtiņa Fišera iedziedājumu, latvju t. dz. OZOLĪTI ZEMZARĪTI, DZELTENS MANIS KUMELIŅŠ. Lauku instrumentāls ansamblis ZĀGARU POLKA latvju t. deja. Jaukta vokāla ansambļa izpild. STŪRU STŪRIEM TĒVU ZEME. A. Valdēnas un I. Krastiņa iedzied. SIJĀ AUZAS TAUTU MEITA t. dz.
Nr. 6208

Alfrēda Vintera vārdi un iedz. NĀC SPĒLĒ ČIGĀN — tango. SVEICIENS DRAUGAM — valsis. ARDIEVU BĒRNĪBA — tango. PIE TEVIS ARVIEN — rumba.
Nr. 6209

DZIMTĀS ZEMES ZVAIGZNE — lēns fokstrots. MARJU — lēns valsis. MĒNESNICĀ — valsis. RAMONA — lēns valsis.
Nr. 6210

A. Vintera mūzika un teksti. VĒL JAUNA TU — valsis. JAUNĪBAS ZVAIGZNE—fokstrots. Iedziedājis Edgars Vilnis. VILŠANĀS — valsis. Iedziedājis Edvins Krūmiņš. GODS MĀRTIŅAM — maršs. Iedz. Aleksandrs Kortāns.
Nr. 6211

KATRA PLATE MAKSĀ $3.00
Ontario dzīvojošiem jāpieskaita 5% tirdzniecības nodoklis. Plates pasūtināmas pa pastu bez speciālas piemaksas.
Pasūtinājumus adresējiet uz minēto adresi:

DVG GRĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

JAUNĀKĀ SKAŅU
Teiksma A.P. 3003 Mono
ALFREDS PORIŅŠ — latviešu lab
Dziesmas klavieru, čello un vijoles
I
PŪT, VĒJIŅI
AR LAIVIŅU IELAIDOS
DIV' DZELTENI KUMELIŅI
VISIEM ROZES DĀRZĀ ZIEDĒJ'
AI, ZAĻAI LĪDACIŅA
SAULĪT' TECĒJ', TECĒDAMA
II
VERDZENES DZIESMA
ZIEMAS SAULE
SPĀNIEŠU ROMANCE
LIEPU TEJA
KAD NĀKSI ATKAL
Dabūjama DV Grāmatnīc
491 College Street, Toronto 4,
ATKAL DABŪJA
Labā iespiedumā uz plastikas
P. Mantnieka
LATVIJAS KARTE
Izsūtām arī pa pastu speciālā iesaiņoj
DAUGAVAS VANAGU GRĀMA
491 College Street, Toronto 4, On
Jaunākās
grām
DVG RĀMAT
491 College St., To

JAUNĀKĀ SKAŅU PLATE

Teiksma A.P. 3003 Mono $5.00

ALFREDS PORIŅŠ — latviešu labākais tenors

Dziesmas klavieru, čello un vijoles pavadījumā

I

PŪT, VĒJIŅI	V. Ziedonis
AR LAIVIŅU IELAIDOS	V. Ziedonis
DIV' DZELTENI KUMELIŅI	L. Garūta
VISIEM ROZES DĀRZĀ ZIEDĒJ'	P. Līcīte
AI, ZAĻĀI LĪDACIŅA	J. Vītols
SAULĪT' TECĒJ', TECĒDAMA	J. Vītols

II

VERDZENES DZIESMA	A. Kalniņš
ZIEMAS SAULE	H. Berino
SPĀNIEŠU ROMANCE	E. Dārziņš
LIEPU TĒJA	J. Ķepītis
KAD NĀKSI ATKAL	A. Okolo-Kulaks

Dabūjama DV Grāmatnīcā

491 College Street, Toronto 4, Ont.

Atkalpārdevējiem izsūtām citā rēķinā.

Ontario dzīvojošiem 5% tirdzniecības nodoklis.

ATKAL DABŪJAMA

Labā iespiedumā uz plastikas - mazgājama

P. Mantnieka

LATVIJAS KARTE $8.00

Izsūtām arī pa pastu speciālā iesaiņojumā, cena $9.00

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA

491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

Jaunākās grāmatas

E. Kalme — Starp divām Jāņu naktīm, rom.	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Dziļums — Saplēstā krūze, rom.	$4.80
E. Ķiploks — Viņš runāja kalnā, sprediķi	$2.40
J. Porietis — Prezidents atbild, atm.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
A. Ruņģis — Pats esi kungs, pats	$4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata	$7.80
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonimu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļā, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zīlīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karavīrs	$4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.	$5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.	$4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik.	$5.00
BĪBELE	$4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
G. Janovskis — Svešumā, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

DVG RĀMATNĪCĀ 491 College St., Toronto 4, Ont.

JA ESAT DZIMIS 1900. gadā,

jums tagad jāpieprasa

VECUMA NODROŠINĀJUMA PENSIJA

Ja to pieprasīsit tagad, jūs saņemsit pirmo izmaksu 1968. gada janvārī, kad visi, kas sasnieguši 67 gadu vecumu, tiesīgi saņemt vecuma nodrošinājumu.

Ja esat dzimis 1901. gadā,

jums vecuma nodrošinājuma pensija jāpieprasa 6 mēnešus pirms 67. dzimšanas dienas.

Vecuma nodrošinājuma pensijas lūgumraksta veidlapa saņemama katrā pasta kantorī, vai arī rakstot Regional Director of Old Age Security jūsu provinces galvaspilsētā. Reizē saņemsit arī lapiņu ar nepieciešamo informāciju par vecuma nodrošinājumu.

GARANTĒTS IENĀKUMA PAPILDINĀJUMS

Tiklīdz jūsu vecuma pensija būs apstiprināta, jums nosūtīs informāciju par garantētu ienākuma papildinājumu ar veidlapu. Jūs varat būt tiesīgs saņemt šo papildinājumu, kas kopā ar vecuma pensiju garantēs jums mēnesī vismaz 105 dol. ienākumu.

ISSUED BY THE HON. ALLAN J. MacEACHEN, MINISTER

THE DEPARTMENT OF NATIONAL HEALTH AND WELFARE

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto.

PĀRSŪTĀM

naudu uz LATVIJU

US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.

DV SAINIŠU NODAĻA, 491 College St., Toronto 4, Ont.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai

DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

OPTIĶIS LUNSKY

470 College St., Toronto

WA 1-3924

LATVIEŠU DZIESMAS

VISVALDIS GEDULIS — bass-baritons pie klavierēm Anatolijs Bērzkalns

Latviešu dziesmas .... LP 33 ⅓ $3.00

1. Jaunībai — E. Dārziņš
2. Vēl tu rozes plūc — E. Dārziņš
3. Kā zagšus — E. Dārziņš
4. Skan zvani — Alf. Kalniņš
5. Aizejot — Alf. Kalniņš
6. Dainu zeme — Br. Skulte

Dabūjama

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA, 491 College St., Toronto 4, Ont. Canada

Ontario dzīvojošajiem jāpieskaita 15 c tirdzniecības nodoklis

FRANK VASS BA

ADVOKĀTS-NOTĀRS

263 College ielā, Toronto. (pie Spadina Ave.)

TEL. WA 2-6112, 2-6111

IGAUŅU OPTIĶIS

J. RATAS

169 Danforth Ave. HO 5-6251

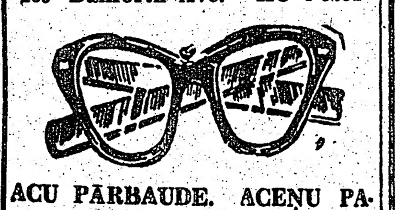

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.

Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

MĒS IESPIEŽAM

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTĪNĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

LATVIJA - AMERIKĀ

491 College St., Toronto 4, Ont.

CANADA.

TEL.: 921—7121

CODE 416

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM

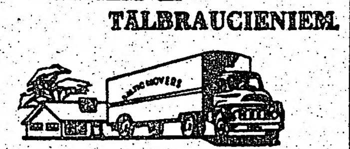

Telefons: 534-1403, Toronto

Vai esat nokārtojuši abonementu?

TAUTĪBU MĀKSLAS PADOME

aicina jūs apmeklēt

Simtgades uzvedumu

Nationbuilders '67

2000 uzveduma dalībnieku

20 labākās Ontario provinces grupas — koŗi, deju grupas un mūzikālas vienības. Koncertansambļi no Ņufaundlendas, Kvebekas, Ontario, Manitobas un Saskačevanas.

Ieejas kartes: $1.00, $1,50, $2.00 dabūjamas:

- Office of the Ethnic Press
- Prince George Hotel Ticket Agency—91 York Street
- Arka Book Store — 575 Queen St. West
- Community Folk Art Council, Room 203—91 Yonge St. tālr. 363 - 0692
- CNE Grandstand — izrādes vakarā

KONCERTS SKAŅU PLATĒ

15 PATRIOTISKAS un LATVIEŠU DZIESMAS IEDZIEDĀJUSI

SKAIDRĪTE PRINCE, soprāns

pie klavierēm: *Anatolijs BĒRZKALNS*

Plati „ES DZIEDĀŠU PAR TEVI, TĒVU ZEME" izdevusi LATVIEŠU KAŖA INVALIDU APVIENĪBA.

Skaņu plati „ES DZIEDĀŠU PAR TEVI, TĒVU ZEME" var dabūt arī DV grāmatnīcā TORONTO.

Cena $5.00 plūs 5% PST.

Dāviniet sveštautiešiem

Prof. Alekša Rubuļa

LATVIAN LITERATURE

lai palīdzētu popularizēt Latvijas vārdu

Cena $ 7.00

Dabūjama

DV grāmatnīcā

491 College St., Toronto 4, Ont.

kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīvajā pasaulē.

Steidzamos gadījumos sūtiet

MŪSU ĀTROS GAISA PASTA SAIŅUS UZ LATVIJU

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCAS SAINIŠU NODAĻĀ, 491 College Street, Toronto 4, Ont.

JAUNATNEI UN BĒRNIEM

ĀBECE, lasāmgrāmata	$ 3.00
ABC — Mēs krāsojam	$ 1.00
Aizsila Zīlīte — Zīlīte stāsta pasakas	$ 3.00
Andersone Ella — Sniega pārsliņa	$ 1.50
„ Pienenīte	$ 1.50
„ Vasara	$ 2.20
„ Gaŗauša eglīte	$ 1.20
Andersena pasakas	$ 2.60
Birznieku Upītis E., — Pastariņš dzīvē	$ 2.80
Brāļu Grimmu pasakas	$ 4.25
Brastiņš A. — Sliņķis, pasaka	$ 2.40
Gaŗā pupa	$ 1.00
Grunde Biminita — Saules un sala grāmata	$ 3.80
Jaunsudrabiņš Jānis — Sliņķu virsnieks	$ 4.00
Īsās latviešu tautas pasakas	$ 1.00
Kalniņš Nikolajs — Ciems uz riteņiem	$ 2.40
Kas tas tāds? Kā tam vārds?, bilžu grāmata	$ 1.50
Ķezbers Kārlis—Usmas zēnu dēkas	$ 2.80
„ Nordeķieši	$ 3.50
„ Rūķu pasaules ceļojums	$ 3.50
Krolls Otto, Bitīte Maija	$ 1.50
Kronberga Lija — — Runča vezums, dz. antol.	$ 2.20
Krūka Tonija — Silaines mežs runā	$ 2.80
„ Tu debesis turi savās rokās	$3.50
Latviešu tautas pasakas par sērdienīti	$ $2.80
Latviešu tautas pasakas par velniem	$ 3.10
Latviešu tautas teikas un pasakas 1.—7. d. (gab.)	$ 7.80
Molnārs Francis — Pāvilielas zēni, rom.	$ 3.00
Netici niekiem!	$ 1.25
Pērļupe Lidija - Putns čaulā	$ 3.50
Phila Magda — Prieka drusciņa	$ 2.00
Rūķis un govs	$ 1.75
Spyri Johanna, — Heidi	$ 3.50
Sprukstiņš, Jefiņš un Slīmests	$ 1.00
Stāraste - Barvika — Pintiķu ciems	$ 2.80
Širmanis Jānis — Brīnumu pasaule	$ 4.00
„ Ģelzis un Misiņš	$ 3.80
„ Lielās pasaules sākums	$ 3.20
„ Kriksis trimdā	$ 3.70
„ Kriksis mežmājā	$ 2.50
„ Kriksis un Tomiņš Amerikā	$ 3.00
Timma Mirdza — Zelta atslēdziņa	$ 3.50
„ Miglas kamoliņš	$ 3.25
Valdis — Staburaga bērni	$ 3.80
Valodiņa	$ 1.00

DVG RĀMATNĪCĀ 491 College St., Toronto 4, Ont.

SPORTS

AMERIKĀŅU LEITNANTE LENC JURI PŪCI

(Nobeigums no 4. lpp.)

jas. Ja amerikāņu vienība spēlētu tikpat labi, cik lieliski pārvalda jokus un trikus, tad gan Brazīlijas jaunās meitenes nebūtu šo t. s. basketbola nāciju tik smagi „sakāvušas".

Vīriešu basketbolā, pēc tiešām drāmatiskas spēles, Kuba zaudēja Argentīnai ar vienu punktu (64 — 65). Pēc zaudētās spēles Kubas Cezars Valdess sāka raudāt un nebija nomierināms. Īstu sportisku draudzību apliecināja Argentīnas vienības dalībnieki, kuŗu līdzjūtības un mierinājuma vārdi bija kā šūpļa dziesma mazam bērnam. Rezultātā Cezars Valdess arī vairs neraudāja...

☆

Portorikas peldētājam Josē Feraiolijam, kas startēja 200 m tauriņstila distancē, konstatētais laiks bija 2:22,22 minūtes.

☆

Interesants gadījums notika paukošanas sacensībās, kuŗās 27 gadus vecajam poļu izcelsmes Pēterim Samekam (Toronto) bija vienāds punktu skaits ar 24 gadus veco brāli Lesliju. Bronzas medaļa tika Pēterim, tomēr ne tādēļ, ka viņš gados vecāks: viņš sacensībās bija saņēmis mazāku trāpījumu skaitu, kas paukošanā šādās reizēs izšķiŗ vietu kārtību.

☆

Kad Kubas un Kanadas vīriešu basketbolistu sacensībā līdz spēles beigām bija atlikusi vairs tikai viena minūte, kanadieši atradās 4 punktus „aizmugurē", bet tad viņu rindās radās pajukums, un Kuba uzvarēja ar 77—68 rezultātu. Kanadas sieviešu vienība par redzēto bija tā nosaukusies, ka tūlīt sekojošajā spēlē panāca savu pirmo uzvaru, bet pats galvenais — pret Kubu! Cik salda bija atmaksa, rāda rezultāts — 70—48 Kanadas labā.

☆

Kaut kas reti piedzīvots notika grieķu-romiešu cīņas vieglā svara kategorijā, kanadietis Lafhīda pretiniekam argentīnietim Zavadskim cīņas laikā atceroties, ka nav vēl ēdis, un nolēmjot „iekost" Kanadas pirmā labuma gaļu. Tā kā vakariņu laiks gan tuvojās, bet paklāju atstāt nedrīkstēja, vistuvāk esošā „uzkoda" bija pretinieka rādītājpirksts... Kaut kodiens nebija pārāk liels, ar zobu pēdām un asinīm tomēr pietika, lai argentīnieti diskvalificētu par sliktu uzvešanos pie „maltītes galda". Zavadskis ar šādu spriedumu tomēr nebija apmierināts un aicināja Lafhīdu atpakaļ cīņu turpināt. Tā kā cietušais aicinājumam neklausīja, argentīnietis apsēdās uz paklāja un atteicās to atstāt, kamēr Argentīnas vienības pārstāvis un treneris viņu aizvilka prom. Vēl arvien saniknotais Zavadskis aizskrēja pie tiesnešu galda, piebāza seju „soģu" sejām un rādīja no zobiem visai tukšu muti... Argentīniešu delegācija, kas visu laiku tāpat bija skaļi protestējusi, redzēdama, ka panākumi tomēr nebūs, sašutusi atstāja cīņu vietu.

☆

Četrus Kanadas vienības bēzbolistus diskvalificēja un aicināja bez kavēšanās atstāt sportistu ciematu, jo, pēc Starptautiskās olimpiskās komitejas noteikumiem, viņus nevarēja uzskatīt par amatieriem, kaut viņi tikai vienu reizi jau spēlējuši kā profesionāļi. Negribas ticēt, ka visos sporta sarīkojumos noteikumus ievēro tik stingri.

☆

Uzturs sportistu ciematā ir tik labs un porcijas tik lielas, ka sagādā pamatīgas galvassāpes vienību pārstāvjiem un treneriem, jo daudzi sportisti paguvuši jau „uzkrāt" tik daudz svara, ka tas atsaucas uz viņu sniegumu. Vienam otram kalsnākam sportistam tas nekā ļauna nedarītu, bet — tikai vienas unces virssvars drošu zelta medaļu maksāja kādam amerikāņu svarcēlājam, kas šī iemesla dēļ bija spiests startēt vienu svaru augstākā kategorijā.

☆

Gandrīz vai visu atsevišķo sporta veidu sacensībās noraugās skatītāju rekordskaits, sevišķi peldēšanas sacensībām bija tikpat kā neiespējams dabūt biļetes. To izmantoja pie ieejas karšu kontroles norīkotie vidusskolu audzēkņi, kas, zinādami iepriekš par šo uzdevumu, bija uzaicinājuši savas draudzenes ierasties ieejas priekšā. Tā, izmantojot izdevīgu brīdi, pa durvim peldētavā bez biļetēm iemanījās pārdesmit meiteņu. Kāds no jaunajiem „durvju sargiem" vēlāk lielījās, ka viņam nākošajā nedēļā norunātas satikšanās reizi ar ditu meiteni... Un šī laime, pateicoties vienīgi Panamerikas spēļu pievilkšanas spēkam!

V. Teteris

AUGUSTS — VIEGLATLĒTIKAS MĒNESIS

Kanadas un daļēji arī ASV latviešu vieglatlēti, kas jūnijā un jūlijā bijuši samērā neaktīvi, ar pilnu sparu dosies cīņās augustā. Jau 7. augustā notika tradicionālās vieglatlētikas sacensības jaunatnei Saulainē, kas vienmēr bijušas „uvertīra" nedēļu vēlāk notiekošajām Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstēm Sidrabenē. Saulaines sporta laukuma pārzinātāji šogad bijuši sevišķi čakli un to ievērojami uzlabojuši.

Jaunatnes meistarsacīkstes Sidrabenē sāksies 13. augustā plkst. 10 rītā. Līdzīgi iepriekšējiem gadiem, dalībniekus iedalīs vecuma grupās, kuŗas šogad šādas: 1957.—1959. gadā dzimušie, 1954.—1956. gadā dzimušie, 1951.—1953. gadā dzimušie un 1949.—1950. gadā dzimušie. Visjaunākajai grupai programmā 60 m skrējiens, tāllēkšana un augstlēkšana; 2. grupai nāk klāt vēl lodes grūšana. 3. un 4. grupas zēni 60 m vietā skries 100 m un metīs arī šķēpu, bet abu vecāko grupu meitenēm programmā 60 un 100 m skrējieni, tāllēkšana, augstlēkšana, lodes grūšana un šķēpa mešana. Grupu uzvarētāji — visu disciplīnu kopvērtējumā sekmīgākie — saņems balvas personīgā īpašumā. Bez tam izcīņā būs virkne ceļojošo balvu, Roberta Plūmes piemiņas balvas ieskaitot. Pērnā gadā tās izcīnīja L. Kalniņa un I. Plampe, J. Brožes balvu — V. Ziediņš, K. Blumberga balvu — K. Ceļdoma, E. Plūmes balvu — L. Kalniņa, Kanadas DV balvu — J. Udrovs un latviešu kaŗavīru balvu — S. Beka. Šo ceļojošo balvu pašreizējie glabātāji lūgti nepiemirst tās meistarsacīkšu dienā nogādāt Sidrabenē. Meistarsacīkstēs var piedalīties visi Kanadā un ASV dzīvojošie latviešu zēni un meitenes.

A. Zaķa laukumā Stofvillē 19. un 20. augustā risināsies Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes, kuŗas notiks Kanadā jau trešo gadu pēc kārtas. Vīriešu programmā — 100 m, 200 m, 400 m, 800 m, 1500 m un 3000 m skrējieni, 110 m barjēras, augstlēkšana, trīssoļlēkšana, kārtslēkšana, lodes grūšana, diska mešana, šķēpa mešana un vesera mešana, bet sievietēm — 60 un 100 m skrējieni, 80 m barjēras, augstlēkšana, tāllēkšana, lodes grūšana, diska mešana un šķēpa mešana. Sacensībās aicināti piedalīties visi Kanadas un ASV latviešu vieglatlēti, arī no vecākajām jaunatnes grupām. Dalībnieki iepriekš pieteicami G. Gubiņam — 55 Pine Crest Rd., Toronto 9, Ont., Canada; tālr. 767—1938. Pirmie pieteikumi jau saņemti no ASV: ierindā būs divi Mežaraupi — seniors Imants un juniors Jānis. Būtu patīkami, ja šogad ASV latviešu skaits būtu kuplāks nekā pēdējos gados.

Sidrabenē vieglatlēti atkal pulcēsies 10. septembrī, šoreiz Kanadas DV rīkotajos jaunatnes un sporta svētkos. Dalībniekus iedalīs vecuma grupās, kādas paredzētas jaunatnes meistarsacīkstēs, klāt nākot vēl vispārējai klasei.

Kanadas latviešu meistarsacīkstes desmitcīņā vīriešiem un piecciņā sievietēm, līdztekus notiekot arī atklātām sacīkstēm, risināsies 16. un 17. septembrī A. Zaķa laukumā Stofvillē. Atklātajās sacīkstēs paredzama kupla Kanadas igauņu piedalīšanās.

—cbb—

ASV MILITĀRIE PADOMDEVĒJI JAUNZĒLANDĒ UN AUSTRĀLIJĀ

ASV prezidents Lindons Džonsons nosūtījis uz Jaunzēlandi savus divus galvenos militāros padomdevējus — Klarku Klifordu un ģenerāli Maksvelu Teiloru, lai tie apspriestos, vai Vietnamas kaŗam būtu sūtāmi kādi papildspēki. Abiem amerikāņiem nolaižoties Velingtonas lidlaukā, tos sagaidīja ap 80 „pīspiku" — pretkaŗa demonstrantu — liels pūlis, izkliedzot dažādus saukļus un izturoties ļoti nievājoši. Kanberā kaŗa lietu speciālisti apspriedās ar Austrālijas ministru prezidentu Haroldu Holtu. Premjērs izteicās, ka pagaidām nav sagaidāmi nozīmīgāki Austrālijas militārie solījumi, bet uz Saigonu varēs nosūtīt kādu skaitu Centurion tipa tanku vēl šai gadā.

„GAŖĀ ROKA" STIEPJAS PĒC HONGKONGAS

Hongkongā atkal uzliesmojušas stiprākas sadursmes ar nemierniekiem. Policijas un britu kaŗaspēka daļas 1000 vīru sastāvā uzbruka trīs labi nomaskētām komūnistu pretestības ligzdām. Nemiernieku atklāšanai iesaistīja arī helikopterus. Tā izdevās uziet kādu sarkano slepeni iekārtotu ambulanci kāda debesskrāpja 27. stāvā, — uz jumta. Tur atrada atvēsinātas operācijas telpas, rentgena kabinetu, lielu vairumu dažādu medikamentu un pārsēju. Pirms britu ielaušanās ambulancē daži ievainotie nemiernieki bija tikko operēti, jo komūnistu ārsti un māsas nebija paguvušas novākt asiņainos pārsējus un vates pikas. Nevienas dzīvas būtnes telpās tomēr neatrada.

Nemieri, kas Hongkongā turpinās jau divus mēnešus, no pilsētas kārtības sargiem prasa lielu piepūli. Hongkonga atgādina ķermeni, kuŗu no iekšpuses saēduši ļauni slimības dīgļi. Neviens nezina, cik tālu un plaši tie ieperinājušies. Britu policija dara visu iespējamo, lai tos atklātu. Arodorganizāciju birojos, kuŗos ieperinājušies komūnisti, atrasti ne vien laužņi un svārpsti, kas lietoti nezināmām vajadzībām, bet arī ieroči un gāzmaskas. Robežas tuvumā redzēti ķīniešu kaŗaspēku daļu pastiprinājumi, arī sarkanā gvarde tur atkārtoti rada grūtības. Ar katru dienu jūtamāk tiem rezonē Hongkonga. Jaunu ķīniešu komūnistu bandas izplata pilsētā pretangļu uzsaukumus un apmētā akmeņiem Britu imperijas namu. Nemiernieku padzīšanai asaru gāzes izrādījušās par neiedarbīgu līdzekli, tādēļ bieži nācies iesaistīt britu armijas vienības.

Kāda 50 ķīniešu liela nemiernieku grupa mēģinājusi aizdedzināt Kaitaki lidlauku. Atrastas divas sprāgstbumbas, kuŗas ķīnieši nespējuši izlietot, bet nometuši turpat pie lidlauka vārtiem. Pekingas radio ziņoja, ka sarkanās Ķīnas galvaspilsētā noticis mītiņš, kuŗā nosodīta britu rīcība pret Hongkongas „patriotiem". Britu vadošās personas apsūdzētas par uzbrukumu Hongkongas „Jaunās Ķīnas" ziņu aģentūrai.

Politiskas piezīmes

Vašingtonā trīs augsti valdības locekļi izteikušies, ka ne ASV, ne Pad. savienība nevēlas ievērot sarunas par savstarpēju bruņoto spēku samazināšanu Eiropā, kamēr Vietnamas kaŗš turpinās. Ar šādu paziņojumu atklātībā nākuši aizsardzības ministrs Roberts Maknamara, ārlietu ministrs Dīns Rasks un viņa palīgs N. Kacenbachs, kad ASV senāta ārlietu komisijas un bruņoto spēku komisijas locekļi jautāja par amerikāņu kaŗaspēka daļām Eiropā, lai analizētu lēmumu par amerikāņu militāro spēku samazināšanu, — nevājinot NATO spēkus. Dīns Rasks paskaidroja: „Apmēram pirms gada pastāvēja zināmas iespējas, ka Pad. savienība nopietni ieinteresēta savstarpējā militāro spēku samazināšanā Eiropā. Dažas Varšavas pakta valstis kļuva stūrgalvīgas attieksmē uz šo spēku uzturēšanas izdevumiem, Rumānija pat beidza maksāt savu daļu. Kopš šī laika situācija ir pilnīgi mainījusies. Man gribas ticēt, ka krievi nevēlas vairs sarunas par savstarpēju spēku samazināšanu. Viņi, acīm redzot, kļūst nervozi, ja tos apgrūtina ar sarunām par spēku atvilkšanu no Eiropas, jo šāda rīcība atbrīvotu amerikāņiem spēkus Vietnamai."

☆

ASV ārlietu ministrs Dīns Rasks apstiprina, ka Kosigins savas vizītes laikā piedāvājis prezidentam Džonsonam sarunas par kaŗa izbeigšanu Vietnamā, ja ASV bez noteikumiem pārtrauc Ziemeļvietnamas bumbošanu. Kosigins līdzīgu piedāvājumu izteicis arī Anglijas ministru prezidentam Vilsonam savas viesošanās laikā Londonā. Rasks atzīst, ka diplomātiskie kanāļi ir vaļā, bet līdz šim Hanoja nav devusi nekādus norādījumus, ko tā ASV būtu gatava piedāvāt par bumbošanas izbeigšanu.

☆

Ārlietu ministrs Rasks runājis CBC radio-televīzijas raidītājā par tematu „Nācijas seja". Jautāts par iespējamo iespaidu, kādu uz Vietnamas kaŗu varētu atstāt nēģeŗu nemieri ASV pilsētās, Rasks domāja, ka Ziemeļvietnamas valdība gluži labi zina, ka šiem nemieriem nav nekāda sakara ar situāciju Vietnamā. Rasks uzsvēra, ka ASV var sekmīgi turpināt kaŗu Vietnamā un reizē apkaŗot arī nemierus pašu zemē. „Mūsu valsts kopprodukcija līdzinās visas NATO un Japānas produkcijai kopā. Tā ir divreiz lielāka par Pad. savienības ražotspēju, un šī plaisa vēl paplašināsies. Tā ir desmitreiz lielāka nekā sarkanajai Ķīnai un gandrīz desmitreiz lielāka nekā visām Latīņamerikas valstīm kopā. Tagad mūsu nācija ir spējīga darīt visu, kas nepieciešams, lai pastāvētu un veicinātu Amerikas demokratijas labklājību," pabeidza Rasks.

★

Havannā 31. jūlijā atklāja pirmo Latīņamerikas solidāritātes organizācijas (LASO) konferenci. Kā jau ziņots, uz Kubu aizbraucis arī ASV nēģeŗu „augstais priesteris" Karmaikels, lai pēc Kubas režīma gadasvētkiem būtu viesis arī šai konferencē. Otrs „melnās varas" ekstrēmists ir R. Brauns. Tās ir divas rungas, kuŗas lieto Fidels Kastro, lai sasistu savu ienaidnieku — ASV.

Kubas diktātoram ASV nēģeŗu nemieri iegadījušies izdevīgā laikā īsi pirms LASO sanāksmes Havannā, kuŗas politika izteikta nesenā deklarācijā: „Tā ir vienošanās un sadarbošanās organizācija, lai sniegtu viens otram atbalstu un apliecinātu solidāritāti, it sevišķi tiem ļaudīm, kas iejaukti bruņotos nemieros. Tā spēs dot efektīvu atbildi arī ASV imperiālistiem." Kāda ir šī atbilde un no kurienes tā nāk, nav vairs nekāds noslēpums

FRANČU KOMŪNISTU ATBALSTS DEGOLLAM

Franču komūnistu partija principā piekritusi Degollam palīdzēt „atbrīvot" franču Kanadu, bet rezervējas attieksmē uz prezidenta taktiku. Līdzīgu nostāju ieņēmusi arī apvienoto sociālistu partija. Kāds demokratiski kreisās federācijas parlamenta loceklis kritizēja Degolla izturēšanos aKnadā, bet tās galvenais līderis Gijs Molē klusē.

---

†

Mūžībā aizgājis mūsu mīļais

Prof. Dr. phil. Pēteris Ķiķauka

bijušais Latvijas universitātes profesors, dzimis 1886. gada 28. novembrī, miris 1967. gada 6. augustā Hamiltonā.

Izvadīšana 10. augustā pl. 2 pēcpusdienā no latviešu ev.-lut. Kristus draudzes baznīcas — 18 Victoria Ave. South, Hamilton.

Svētīgi sirds šķīstie,
jo tie Dievu redzēs.
(Mat. ev. 5, 7)

Dziļās sērās SIEVA, MEITA, DĒLI, VEDEKLAS, ZNOTS, MAZBĒRNI UN PĀRĒJIE PIEDERĪGIE

---

†

Mūsu ilggadējais līdzstrādnieks
profesors Dr. phil.

Pēteris Ķiķauka

aizgājis Dieva mierā šāgada 6. augustā Hamiltonā

LATVIJA AMERIKĀ

Ar Kubas sarkano liesmu jāaizdedzina visas ASV

TO TEICIS NĒĢEŖU „AUGSTAIS PRIESTERIS" KUBĀ

ASV nēģeŗu „Melnās varas" vadonis Staklijs Karmaikels Kubā plaši izrunājies, ka nēģeŗi esot gatavi iznīcināt amerikāņu imperiālismu no iekšpuses, pievēicot pilsētu pēc pilsētas partizānu cīņās. Latīņamerikas komūnistu barveži „solidāritātes konferencē" Havanā skaļi aplaudēja Karmaikelam, kad viņš aicināja uz „revolūciju, kuŗa apvienotu visu rietumu puslodi vienā valstī".

Tālāk Karmaikels izteicās, ka nēģeŗu cīņa nebūs saistīta tikai ar ASV teritoriālajām robežām, bet turpināsies no Argentīnas līdz pat Aļaskai, lai beidzot nodibinātos „patiesas Amerikas savienotās valstis". Nākošā Vietnama Dienvidamerikā, varbūt, būšot Bolīvija, Gvatemala, Brazīlija vai Dominikāņu republika. Šai cīņā ASV nēģeŗiem esot jāsavienojas ar visiem Latīņamerikas revolūcionārajiem spēkiem. Karmaikels uzsvēris: „Jenkiju imperiālisms jau valdījis pārāk ilgi. Mēs esam gatavi iznīcināt to no iekšpuses. Mēs ceram, jūs esat gatavi to iznīcināt no ārpuses. Gluži kā mēs attīstām savu revolūcionāro sirdsapziņu, tāpat mums jāsāk attīstīt pilsētu partizānu cīņas. Mums jābūt gataviem satikties ar balto armiju Savienotās valstīs!"

Slavēdams, ka Kuba esot „spīdošs cerību paraugs" visai rietumu puslodei, 26 gadus vecais Karmaikels, mežonīgu kliedzienu un aplausu pavadīts, atstāja runātāju tribīni. Viņš bija „goda delegāts" Latīņamerikas „solidāritātes konferencē", kuŗā bija pārstāvētas 27 Latīņamerikas valstis. Šīs konferences devīze bija — „Ievilkt liesmās visu rietumu puslodi ar Vietnamas veida cīņām."

Havanas radioraidījumā Karmaikels sevi apzīmēja par „ASV nēģeŗu iedvēsmotāju", kas gaida no Kastro „virsotnēm" ierosinājumus un norādījumus par cīņas taktiku.

☆

Vairāki ASV kongresa locekļi iesnieguši rezolūciju, lai federālā valdība tiesātu Stakliju Karmaikelu, ja viņš atgrieztos ASV no Kubas. Karmaikels ir bijušais Studentu pretvarmācības koordinācijas komitejas vadītājs. Viņa asistents Havanā izteicies, ka Karmaikels domājot atgriezties ASV nākošajā nedēļā, lai plānotu partizānu akciju. Tādā gadījumā ASV galvenajam prokuroram būtu jāievada kriminālapsūdzība pret Karmaikelu, atbilstot ASV likumiem par valsts nodevību. Tieslietu ministrijai pārmet nespēju efektīvi rīkoties pret valsts iekārtas grāvējiem.

☆

Satrauktajai ASV senāta juridiskajai *komitejai nule ziņots*, ka federālais nabadzības apkaŗošanas birojs pirms divām nedēļām apstiprinājis „netiešu maksājumu" 7000 dol. apmērā vietējai Nešvilles nemiernieku koordinācijas komitejai. Šī komiteja vadījusi nēģeŗu nemierus Nešvilles pilsētā...

KREMLIS STROSTĒ KASTRO

Maskavas vadošie laikraksti pirmajās lappusēs pārmet Kubas diktātoram Fidelam Kastro nemākulīgu rīcību Latīņamerikas komūnistu kustībā. Laikraksti runā pat par šīs kustības iznīcināšanu, ko Maskavas skolēns pielaidis, iedomājoties sevi pārāk patstāvīgu. „Tā ir Kastro dāvana imperiālistiem!" raksta kāds komentātors.

„Pravdā" ievietots Čīles komūnistu līdeŗa Luisa Korvalana raksts tieši Latīņamerikas solidāritātes konferences priekšvakarā Havanā. Tajā „pārmācīti" revolūcionāri, kas seko Kastro līnijai.

Kremlis, acīm redzot, norūpējies par Kastro pārāk cītīgo iejaukšanos Latīņamerikas komūnistu partijās un sevis izcelšanu par komūnistu vadoni citās valstīs, kas Maskavai pavisam nav pa prātam, jo tai jau diezgan rūpju par Eiropas satelītvalstu novirzīšanos no „galvenās līnijas".

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Augustā Kanadas, Francijas un Anglijas veterāni atzīmēs Djepes invāzijas 25. gadadienu. Sakarā ar to jau pirms vairāk nekā pusgada bija izcēlušās nesaskaņas ar vācu kaŗa veterāniem, kas arī gribēja piedalīties svinīgajā ceremonijā. Pēdējās preses ziņas par vāciešu piedalīšanos nekā nemin. Ceremoniju sākumu iezīmēs raktuvju spuldzes iedegšana pie simtgades liesmas parlamenta priekšā Otavā. Šo spuldzi tad lidmašīnā pārvedīs uz Djepi, Francijā, kur 18. augustā ar to iededzinās tradicionālās Djepes naktssardzes lāpu.

☆ Starptautiskās jūrnieku organizācijas (SIU) galvenā valde Montreālā piekritusi streika ierosinājumam, kas varētu sākties augusta vidū. Streiks vērsts pret 32 kravas transportfirmām, kas darbojas lielo ezeru kuģniecībā. SIU pārstāvji no 9. — 16. augustam ikvienā Kanadas ostā liks nobalsot par vai pret streiku. Minētās arodbiedrības locekļi pieprasa, kā parasts, 30% lielākas algas, 40 stundu darba nedēļu un virsstundu atlīdzību, kā arī attiecīgu pensiju plānu. SIU streiku atbalstīs arī citu 19 arodbiedrību locekļi, kuŗu darba lauks ir Kanadas austrumu ostās.

☆ Katru vasaru, tuvojoties ražas ievākšanas laikam, Kanadas laikrakstos pavīd bažas par sausumu rietumu provincēs un tā iespējamo ļauno iespaidu uz kviešu ražu. Tomēr šogad bažas liekas pamatotas. Kamēr Ontario dārzniekiem debesis pašas aplaista dārzājus un augļu dārzus, prēriju lielie kviešu lauki izdeg un izkalst. Visvairāk no sausuma cietuši labības lauki ziemeļrietumu un Centrālalbertā, Saskačevanas dienvidos un Manitobas dienvidrietumos. Pat ja sāktos lietains laiks, labība jau tiktāl nokaltusi, ka nevarētu vairs atkopties.

☆ Ontario valdības piedāvājums HOME plāna ietvaros īrēt vai iepirkt mājas un zemesgabalus radis tik lielu atsaucību, ka pirmie interesenti Bramēlijā ieradušies jau 22 stundas pirms noteiktā pārdošanas sākuma 8. augustā. Kādas 500 personas bija sagatavojušās pārlaist nakti guļammaisos, teltīs un automašīnās Bramēlijas celtniecības uzņēmuma zālājos, bet vairāk nekā 3000 personu jau bija apskatījušas piedāvājuma vietu iepriekšējā nedēļā.

☆ Arī Kanada sākusi kļūt uzmanīgāka ar savu labprātīgo komūnistu atbalstīšanu Vjetnamā. Nule Ņujorkas kvēkeru vadonis R. Flanagans sacēlis brēku, ka Kanadas muitnieki Rouses Point robežu pārejas punktā netālu no Montrealas nav pieņēmuši saiņus, lai tos ar Kanadas draugu pakalpojumu komitejas starpniecību nosūtītu Ziemeļvietnamas komūnistu organizācijām. Muitnieki aizturējuši 10 saiņu ar ārstniecības līdzekļiem, jo tiem nav bijusi ASV valdības eksporta atļauja.

☆ Jorkvilles „Head Shop" īpašnieks Viljams Džibsons izteicies, ka Toronto ap 25.000 personu regulāri smēķējot marihuānu, to vidū esot daudzi profesori, ārsti un advokāti. Pēdējās dienās vākti paraksti lūgumam, lai marihuānas smēķēšanu legālizētu; to parakstījušas jau 3000 personas.